

SUOMEN PANKKI

67. VUOSIKIRJA 1986

ISSN 0355-5925
Helsinki 1987
Valtion painatuskeskus



SISÄLLYS

Vuoden 1986 taloudellinen kehitys			
Maailmantalous ja Suomen vientimarkkinat	4	7. Pankkien luotot ja varainhankinta	10
Kotimainen talouspolitiikka	5	8. Pankkien kassavarantotalletukset	12
Kysyntä ja tarjonta	5	9. Suomen Pankin valuuttavaranto ja termiini-	
Työllisyys	6	positio	12
Hintakehitys	7	10. Pankkien keskuspankkiluotot ja talletukset	13
Ulkomainen ja kotimainen rahoitus	8	11. Tärkeimpien valuuttakurssien muutokset	14
		12. Eurotalletusten korot	15
		13. Markan ulkoisen arvon kehitys	16
		14. Kotimaisia korkoja	18
Keskuspankkipolitiikka		15. Erityisrahoitusjärjestelyt	21
Keskuspankkipolitiikan pääpiirteet	11	16. Velkaantumiskehitys	25
Kansainväliset ja kotimaiset valuuttamarkkinat	14	17. Suomen Pankin tase	31
Korkopolitiikka ja rahapolitiikan ohjauksjärjestelmän			
muutokset	17	Liitteet	
Kotimaiset raha- ja pääomamarkkinat	19	Suomen Pankin erityisrahoitusjärjestelyt	40
Erityisrahoitusjärjestelyt ja investointivaraukset	20		
Kansainväliset rahoitusmarkkinat ja Suomen ulko-		Investointivaraukset	40
maiset pääomanliikkeet	22		
Muutokset valuuttamääräyksissä	25	Raha- ja valuuttapolittisia toimenpiteitä 1986	41
Järjestelyt maksusopimusmaiden kanssa	26		
		Taulukot	
Suomen Pankki ja kansainväliset järjestöt		1. Suomen Pankin tase kuukausittain	48
Kansainvälinen valuuttarahasto	27	2. Vaihdeettava ja sidottu varanto	52
Kansainvälinen järjestelypankki	29	3. Suomen Pankin soveltamia korkoja	52
Maailmanpankkiryhmä	29	4. Pankkien keskuspankkiasema ja keskuspankki-	
Muu kansainvälinen yhteistyö	29	rahoituksen kustannukset	53
		5. Suomen Pankin päivämarkkinat	54
Suomen Pankin tase ja tuloslaskelma		6. Kotimaassa liikkeeseen lasketut joukkovelka-	
Ulkomaat	31	kirjalainat	55
Rahoituslaitokset	33	7. Avistamyntikurssit vuosittain	56
Julkinen sektori	34	8. Avistamyntikurssit kuukausittain	58
Yritykset	34	9. Suomen pitkäaikainen ulkomainen velka ja	
Liikkeessä oleva raha	35	saaminen	62
Muut tase-erät	35	10. Kotimainen clearing-liike	63
Setelinantotase	35	11. Setelinanto	64
Suomen Pankin nettotase	35	12. Liikkeessä olevat setelit ja metallirahat	65
Tuloslaskelma	35	13. Setelinvalmistus ja setelinpoisto	66
		14. Setelit ja metallirahat	67
Kuviot			
1. Kansainväliset suhdanteet ja suhteelliset työ-		Tilintarkastajien kertomus	69
voimakustannukset	4		
2. Kysynnän ja tarjonnan tase	6	Eduskunnan pankkivaltuusmiehet vuoden 1986 lo-	
3. Työttömyysaste ja kapasiteetin käyttöaste	7	pussa	70
4. Kuluttajahinnat ja vaihtotase	8		
5. Rahoitustasapaino	9	Suomen Pankki vuoden 1986 lopussa	70
6. Kotimaisia reaalkorkoja	10		

VUODEN 1986 TALOUDELLINEN KEHITYS

Öljyn hinnan jyrkkä lasku vuoden 1986 alussa aiheutti suuria muutoksia Suomen ulkomaankaupassa. Vienti Neuvostoliittoon supistui selvästi ja lännenvienti kääntyi nousuun vasta vuoden 1986 jälkipuolella. Vaihtosuhteen huomattava paraneminen tuki kotimaisen kysynnän kasvua ja kokonaistuotanto lisääntyi 2 %. Työllisten määrä väheni hieman ja työttömyysaste kohosi 7 prosenttiin. Ulkomaankauppahintojen tuntuva lasku jatkui vuoden 1986 alkupuolella, mikä edisti kuluttajahintojen nousuvauhdin vaimenemista 3.4 prosenttiin vuoden aikana. Koko vaihtotaseen alijäämä supistui hieman, joskin alijäämä vaihdettavina valuuttoina suureni edelleen. Talouden tasapainon säilyttäiseksi talouspolitiikan linja pidettiin suhteellisen kireänä.

MAAILMANTALOUS JA SUOMEN VIENTIMARKKINAT

Läntisten teollisuusmaiden kokonaistuotannon kasvu hidastui vuoden 1986 alkupuolella, kun öljyn hinnan lasku ja suuret valuuttakurssinmuutokset vaikuttivat aluksi kysyntää supistavasti. Erityisesti viennin ja teollisuustuotannon kasvu pysähtyi. Vuoden mittaan öljyn hinnan laskusta aiheutunut ulkomaankaupan vaihtosuhteen huomattava paraneminen vauhditti kuitenkin teollisuusmaiden kotimaista kysyntää ja kokonaistuotannon kasvu nopeutui varsinkin Länsi-Euroopassa (kuvio 1 A). Työttömyyteen tuotannon lievä elpyminen ei vielä vuoden

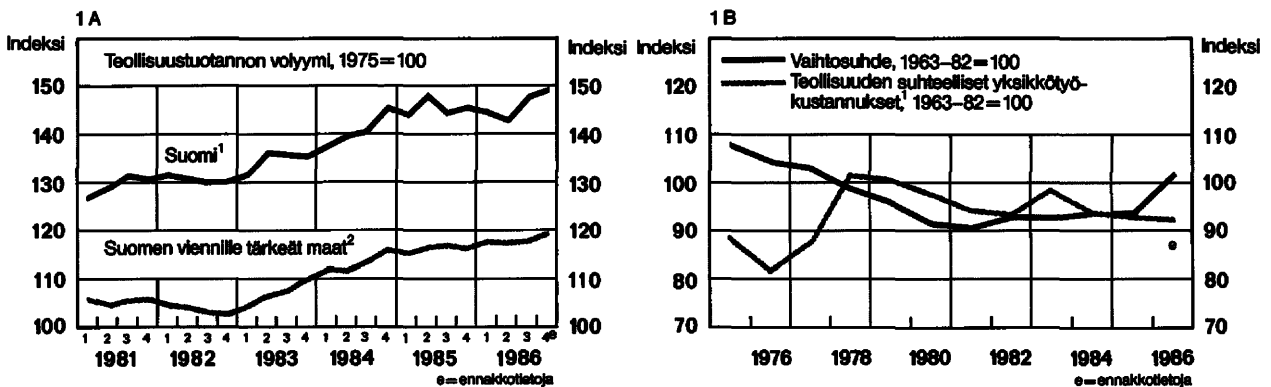
1986 aikana ehtinyt sanottavasti vaikuttaa. Eurooppalaisissa OECD-maissa työttömyysaste oli keskimäärin 11 %.

Ostajamaiden tuonnin määrillä mitattuna Suomen vientimarkkinoiden kasvu hidastui prosenttiyksikön runsaaseen 4 prosenttiin. Länsi-Euroopassa tuonnin kasvu jatkui suhteellisen nopeana, muilla markkina-alueilla se hidastui tai tuonnin määrä jopa väheni.

OECD-maiden inflaatio hidastui edelleen etenkin ulkomaankauppahintojen laskun johdosta. Kuluttajahintojen keskimääräinen nousu jäi 2.8 prosenttiin. Nimellispalkkojen nousuvauhti hi-

Kuvio 1.

KANSAINVÄLISET SUHDANTEET JA SUHTEELLISET TYÖVOIMAKUSTANNUKSET



¹ Laskettu työpäiväkorjauksista sarjasta.

² Indeksi ko. ostajamaiden viennosuuksilla painotettuna.

¹ 14 maata/Suomi, samana valuuttana.

dastui edelleen hieman. Kun myös työn tuottavuuden lisääntyminen tasaantui, yksikkötyökustannukset kohosivat samaa vauhtia kuin edellisenä vuonna. Nimelliskorot alenivat useimmissa maissa, mutta inflaation hidastuttua reaalikorot pysyivät korkeina.

KOTIMAINEN TALOUSPOLITIikka

Suomen taloudellinen tilanne oli vuoden 1986 alussa tyydyttävä, joskin talouden tasapainon odotettiin suhdanneluonteisesti heikkenevän. Raakaöljyn maailmanmarkkinahinnan laskun arvioitiin elvyttävän kysyntää länsimarkkinoilla mutta toisaalta supistavan vientiä Neuvostoliittoon.

Vuoden 1986 valtion tulo- ja menoarviossa finanssipolitiikka suunniteltiin lievästi kasvua ja työllisyyttä tukevaksi. Tuloverotuksen keventämisellä pyrittiin samalla vähentämään nimellispalkkojen korotuspaineita. Yritysten toimintaedellytyksiä parannettiin alentamalla yritysveroastetta. Elokuun alusta voimaan tullut energiaverouudistus alensi teollisuuden energiakustannuksia mutta lisäsi muun energian kulutuksen verotusta. Valtiontalouden laskennallinen vaikutus kotimaiseen kysyntään muodostui kuitenkin lievästi kasvua rajoittavaksi, sillä verotettavien tulojen ja kulutuksen nopea kasvu lisäsi verokertymää ja menojen kasvu oli arvioitua pienempi. Valtiontalouden nettoraahoitus-tarve supistui 0.3 prosenttiin bruttokansantuotteesta.

Inflaation hillitseminen ja ulkoisen maksuvalmiuden säilyttäminen rajoittivat mahdollisuuksia rahapolitiikan keventämiseen. Useat odotuksia samaan suuntaan muuttaneet tekijät, kuten valuuttavarannon edellisestä vuodesta jatkunut aleneminen, vaihdettavien valuuttojen vaihtotaseen kasvava alijäämä, Neuvostoliitonviennin supistumisnäköymät, korkeiksi muodostuneet palkankorotukset ja valuuttaepävarmuus muissa Pohjoismaissa, johtivat markan ulkoista arvoa koskeviin ajoittaisiin spekulatioihin. Niiden torjumiseksi jouduttiin päiväkoro-

koa nostamaan huomattavasti keväällä ja uudelleen loppukesästä. Toteutetut toimenpiteet ja yritysten odotusten muuttuminen optimistisemmiksi johtivat valuuttamarkkinoiden rauhoittumiseen vuoden loppua kohti, jos kohta lievää levottomuutta joulukuun alkupäivinä vielä esiintyikin.

KYSYNTÄ JA TARJONTA

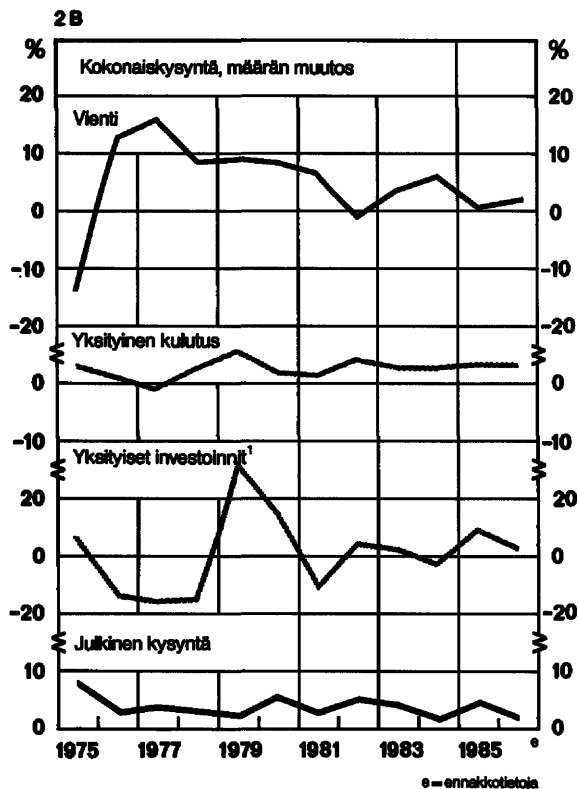
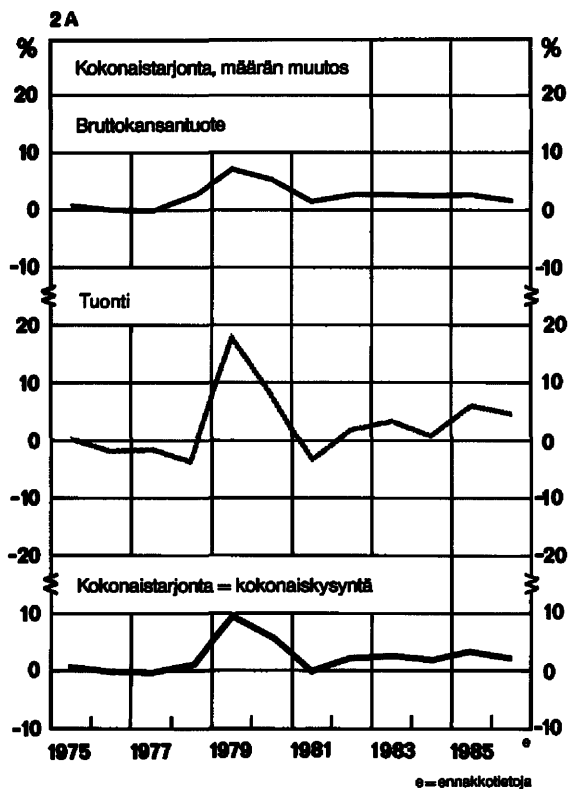
Tavaroiden ja palvelusten viennin määrä lisääntyi 2 % (kuvio 2). Vuonna 1985 alkanut vientitoimitusten väheneminen jatkui vuoden 1986 alkupuoliskolla. Vuoden toisella puoliskolla tapahtui kuitenkin nopea elpyminen. Koko vuoden osalta tavaravienti länsimarkkinoille oli 2.5 % suurempi kuin 1985. Kahdenväliseen kauppaan öljyn hinnan aleneminen aiheutti tasapainottomuutta, joka oli syynä Neuvostoliitonviennin selvään vähenemiseen. Palvelusten viennin heikkeneminen jatkui. Kauppalaivojen myynnit muissa maissa toimiville varustamoille vähensivät rahtituloja huomattavasti.

Kotimaisista kysyntäeristä erityisesti yksityinen kulutus ja yrityssektorin investoinnit kasvoivat vaimeasta viennistä huolimatta. Teollisuuden ja kaupan investointien aiemmin alkanut kasvu jatkui. Teollisuudenaloittain kehitys oli epäyhtenäistä. Investoinnit supistuivat metsäteollisuudessa, jossa tapahtui merkittäviä yritysten yhteensulautumia. Metalliteollisuuden ja muiden toimialojen investoinnit lisääntyivät voimakkaasti.

Pääomatavaratyypeittäin tarkasteltuna kone- ja laiteinvestoinnit lisääntyivät, kun taas rakennusinvestoinnit vähenivät. Merkittävänä syynä rakennusinvestointien supistumiseen olivat kevään lakot, joiden aiheuttamia viivästymiä ei vuoden aikana pystytty täysin ottamaan kiinni. Eniten väheni asuntojen rakentaminen. Lakkojen lisäksi demografiset tekijät, verraten suureksi muodostunut myymättömien uusien asuntojen määrä ja korkeat reaalikorot vaikuttivat tähän kehitykseen. Kiinteät investoinnit lisääntyivät kokonaisuudessaan vain vajaan prosentin.

Kuvio 2.

KYSYNNÄN JA TARJONNAN TASE



¹ Mt. varaininvestoinnit ja taseen tilastovirhe, eri asteikko.

Kotitalouksien käytettävissä olevia reaalitylöjä lisäsivät melko mittavat palkankorotukset, vaihtosuhteen paraneminen ja tuloverokevennykset. Yksityinen kulutus olikin nopeimmin kasvanut kysyntäerä. Koko vuonna sen määrä kasvoi runsaat 3 %, vaikka kulutusluottojen korkeat korot hidastivatkin kasvuvauhtia loppuvuonna. Kulutuksen kasvun painopiste oli edelleen kestävässä tavaroissa. Julkisen kysynnän kasvu oli vajaat 2,5 % ja kasvun painopiste pysyi kuntien menojen puolella.

Bruttokansantuotteen määrä lisääntyi 2 % vuonna 1986. Vuoden jälkipuoliskon kasvuvauhti nopeutui runsaaseen 3 prosenttiin, mikä heijasti sekä vientimarkkinoiden elpymistä että aiempien tuotantomenetysten korvautumista.

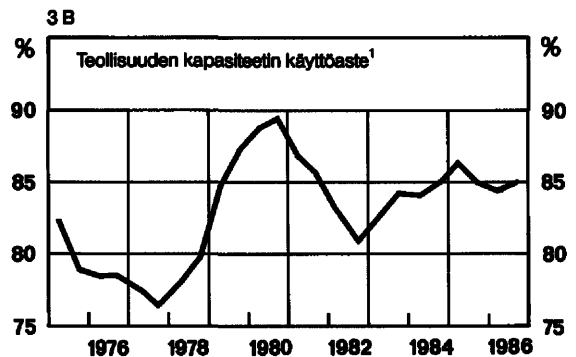
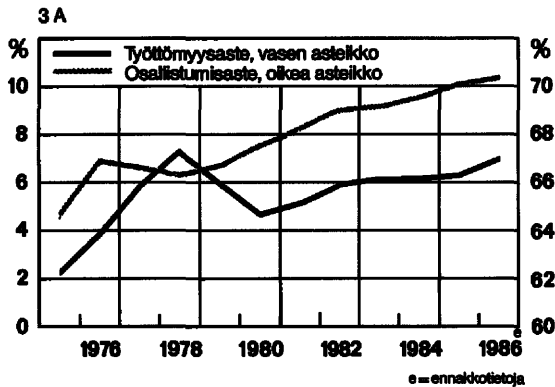
Koko vuonna palveluelinkeinojen tuotanto kasvoi nopeimmin. Teollisuustuotannon määrä kasvoi vajaat prosentit. Lisäystä tapahtui lähinnä metalliteollisuudessa.

Kulutuksen ja teollisuuden investointien kasvu näkyi myös tuonnissa, jonka määrä lisääntyi 6 %. Kulutustavaroiden ryhmässä henkilöautojen tuonti kasvoi määrältään peräti viidenneksen. Teollisuuden käyttöön tulevien tuontipainosten puolella kasvu oli nopeinta metalli- ja koneiteollisuuden tuotantotarvikkeissa ja investointihyödykkeissä.

TYÖLLISYYS

Pitkään jatkunut työllisten määrän kasvu taittui vuonna 1986 ja työllinen työvoima väheni hie-

Kuvio 3.
TYÖTTÖMYYSASTE JA KAPASITEETIN KÄYTTÖASTE



¹ Suomen Pankin investointikyselyn mukaan.

man. Vähentäminen oli suhteellisesti ja absoluuttisesti suurinta maa- ja metsätaloudessa, mutta työllisyys heikkeni myös teollisuudessa. Uusi piirre oli palveluelinkeinojen työllisyyden kasvun selvä hidastuminen.

Työvoiman tarjonta kasvoi vajaalla prosentilla. Tarjontaa kasvattivat työikäisen väestön kasvun lisäksi osallistumisasteen nousu ja siirtolaisten paluumuutto. Työttömyysaste nousi 7 prosenttiin edellisen vuoden 6.3 prosentista (kuviot 3 A). Työttömyyden lisääntyminen näkyi erityisesti työttömyyseläkeläisten määrän nopeana kasvuna.

HINTAKEHITYS

Ulkomaankauppahintojen lasku jatkui nopeana vuoden 1986 alkupuolella. Merkittävin tuontihintoja laskeva tekijä oli raakaöljyn hinnan puolittuminen. Muiden raaka-aineiden hinnat pysyivät vakaina. Vientihinnat kääntyivät nousuun vuoden kolmannella neljänneksellä, koska metsäteollisuustuotteiden kysyntä elpyi. Ulkomaankaupan vaihtosuhte parani 1986 keskimäärin 8.5 %.

Maailmanmarkkinahintojen nopea aleneminen

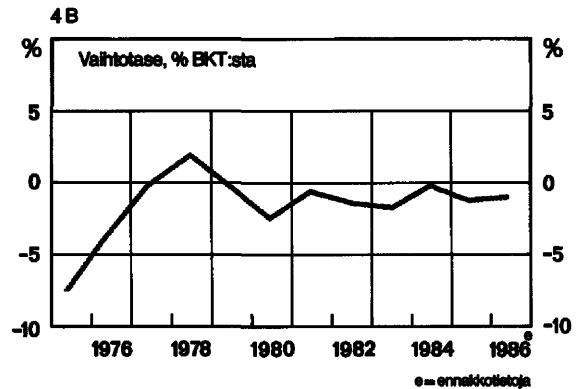
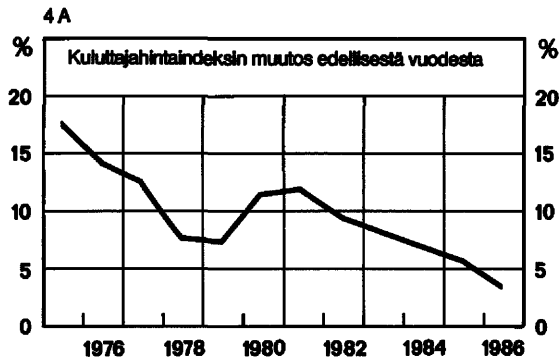
edisti kotimaisen inflaation hidastumista. Tukuhinnat olivat keskimäärin 5 % alemmat kuin vuonna 1985. Kuluttajahinnat nousivat keskimäärin 3.6 % edellisvuotisista ja joulukuusta joulukuuhun 3.4 % (kuviot 4 A).

Palkansaajien ansiotaso nousi keskimäärin 6.8 %, joka oli vain noin 1.5 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuonna 1985. Suuri osa palkkasopimuksista syntyi vasta lakkojen jälkeen. Uusiin ja aiempiin sopimuksiin perustuvat korotukset nostivat ansioita 4.5 %. Palkkaliukuuma jäi hieman pienemmäksi kuin muutamana aiempina vuosina.

Kuluttajahinnat kohosivat Suomessa edelleen nopeammin kuin OECD-maissa keskimäärin ja inflatioero pysyi samana kuin edellisenä vuonna eli prosenttiyksikön suuruisena. Työvoimakustannuksilla mitattu kustannusero oli samaa luokkaa. Kun otetaan huomioon tärkeimpien eurooppalaisten kilpailijamaiden valuuttakursien vahvistuminen markkaan nähden, Suomen viennin kilpailukyky yksikkötyökustannuksilla mitattuna ei heikentynyt (kuviot 1 B). Vientisektorin hintakilpailukykyä tuki merkittävästi veron poistaminen teollisuuden käyttämältä energialta.

Kuvio 4.

KULUTTAJAHINNAT JA VAIHTOTASE



ULKOMAINEN JA KOTIMAINEN RAHOITUS

Kauppataseen alkuvuoden alijäämästä huolimatta koko vuoden tavarakaupan ylijäämäksi tuli 5 mrd. markkaa, joka syntyi kokonaan sidotuilla valuutoilla käytävässä kaupassa. Palvelusten tase oli likimain tasapainossa. Pääomankorvausten ja tulonsiirtojen alijäämä kasvoi jonkin verran siitä huolimatta, että dollarin heikkeneminen ja ulkomaisten korkojen lasku vähensivät ulkomaisen velan hoitokustannuksia. Koko vaihtotase oli yli 4 mrd. markkaa alijäämäinen (kuvio 4 B). Sidottujen valuuttojen vaihtotase oli 5.9 mrd. markkaa ylijäämäinen.

Kansantalouden rahoitustasapaino säilyi suhteellisen hyvänä (kuvio 5 A). Yritysten rahoitus-alijäämä pysyi likimain samana kuin vuonna 1985. Rahoituslaitosten ylijäämä supistui hie-man, sillä eläkerahastojen kasvu hidastui maksettujen etuuksien suhteellisen nopean kasvun vuoksi.

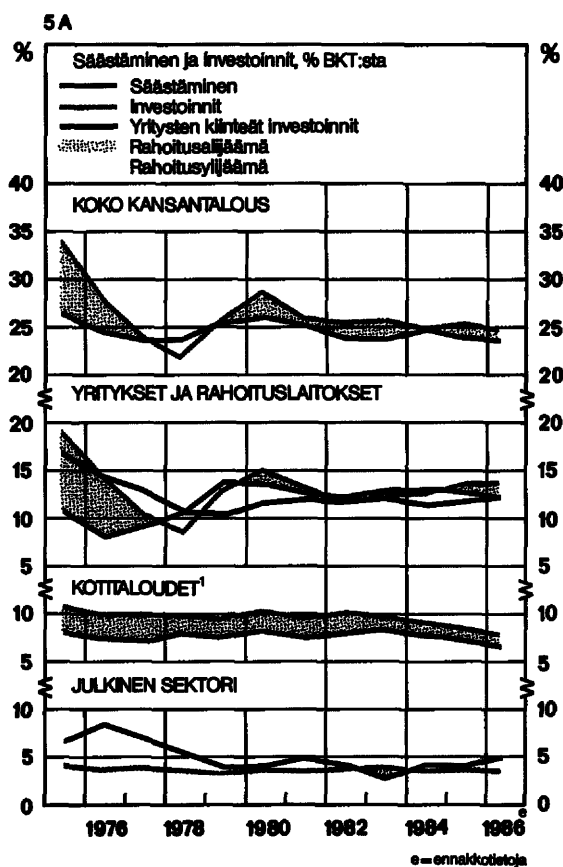
Kotitalouksien rahoitus-alijäämän supistuminen jatkui, kun asuntoinvestoinnit supistuivat tuntuvasti. Kotitalouksien säästämisaste tosin ale-

ni, mutta tämä johtui siitä, että kevään virkamieslakon takia veronpalautukset maksettiin joulukuun sijasta vasta tammikuussa 1987. Rahoitussaamisten lisäyksestä yhä suurempi osa suuntautui pankkitalletuksista muihin korkeam-pituottoisiin kohteisiin.

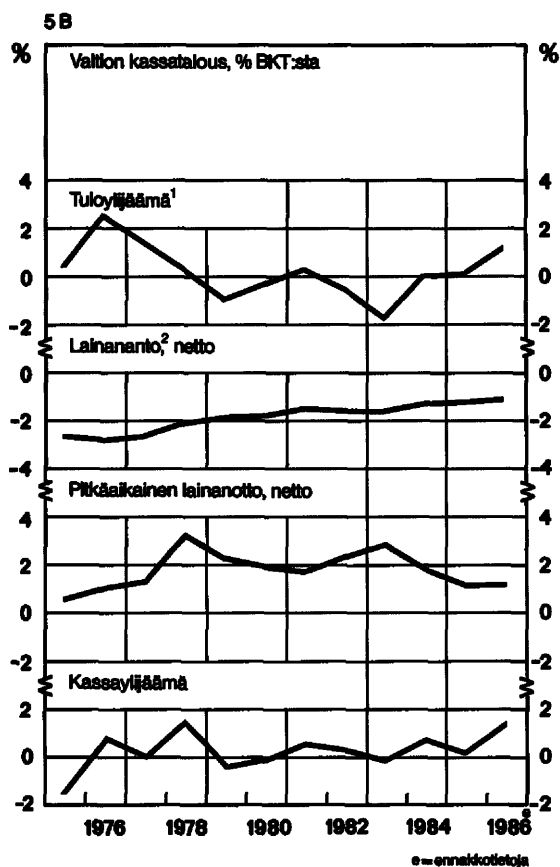
Valtiontalouden juoksevat tulot kattoivat me-not rahoitusliiketoimia lukuun ottamatta (kuvio 5 B). Nettorahoitustarve pieneni edellisestä vuodesta runsaat 2 mrd. markkaa. Brutorahoi-tustarve oli noin 12 mrd. markkaa. Valtio ei tuonut lainkaan ulkomaista pääomaa netto-määräisesti. Kotimaisia luottoja valtio otti net-tomääräisesti 4.0 mrd. markkaa.

Korkeiden kotimaisten rahoituskustannusten vuoksi yritysten halukkuus pitkäaikaisen ulko-maisen pääoman tuontiin lisääntyi huolimatta piilevistä devalvaatio-odotuksista. Elokuun 1986 alusta tehdasteollisuuden ja varustamoi-den yli 5 vuoden valuuttaluottojen säännöstely purettiin. Loppuvuoden aikana yritysten tällai-sen valuuttaluottojen nostot nousivatkin lähes 5 mrd. markkaan. Nettomääräisesti yritykset toivat pääomaa suoraan ja pankkien välityksel-lä runsaat 5 mrd. markkaa. Yritysten pankeissa terminoimat valuuttasaamiset laskivat vuoden

Kuvio 5.
RAHOITUSTASAPAINO



¹ Ml. voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.



¹ Tulot - menot, ilman rahoitustalousteitoja.

² Ml. muut finanssiohjaukset.

aikana 5.1 mrd. markkaa ja yritysten termiinipositio oli vuoden lopussa 10.1 mrd. markkaa.

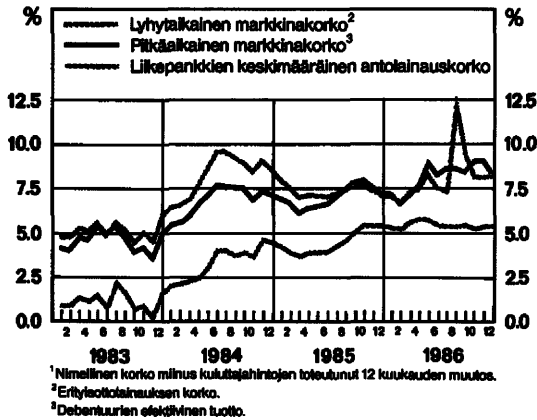
Suomen Pankin vaihdettava valuuttavaranto supistui 11.7 mrd. markkaa ja oli vuoden lopussa 10.6 mrd. markkaa. Samanaikaisesti Suomen Pankin termiiniosopimukset, jotka vuoden 1986 alussa olivat 9 mrd. markkaa, purkautuivat lähes kokonaan. Sidottu ulkomainen nettosaaminen kasvoi idänkaupan ylijäämän vuoksi ja oli vuoden lopussa 3.4 mrd. markkaa.

Reaaliset markkinakorot kuluttajahintojen muutosten perusteella laskettuna alenivat en-

simmäisellä vuosineljänneksellä. Lyhyt- ja pitkäaikaiset markkinakorot nousivat keväällä, kun päiväluottokorkoa jouduttiin nostamaan. Päiväluottokorkoa nostettiin uudelleen elokuussa valuuttakeinottelun aiheuttaman valuuttapaon estämiseksi. Valuuttakurssiodotusten ja pääomanliikkeiden rauhoituttua päiväluottokorkoa alennettiin syksyllä nopeasti; vuoden lopussa päiväluottokorko oli 12 %. Sekä lyhyt- että pitkäaikaiset reaaliset markkinakorot pysyivät loppuvuonna korkeina (kuvio 6).

Liikepankkien keskimääräinen antolainauskorko pysyi reaalisesti vakaana koko vuoden. Uusien luottojen korot olivat kuitenkin selvästi

Kuvio 6.
KOTIMAISIA REAALIKORKOJA¹

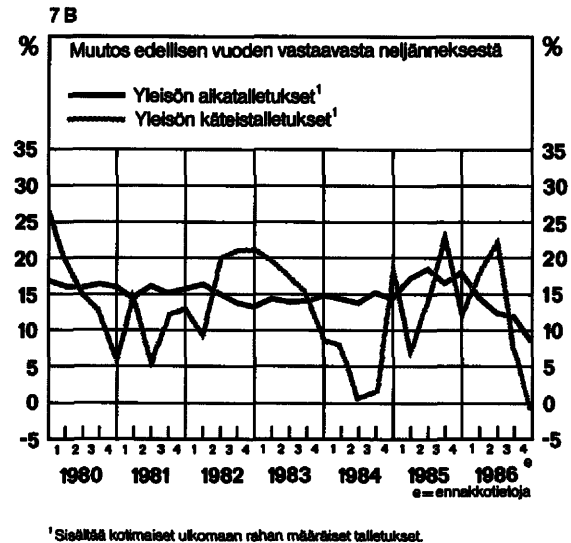
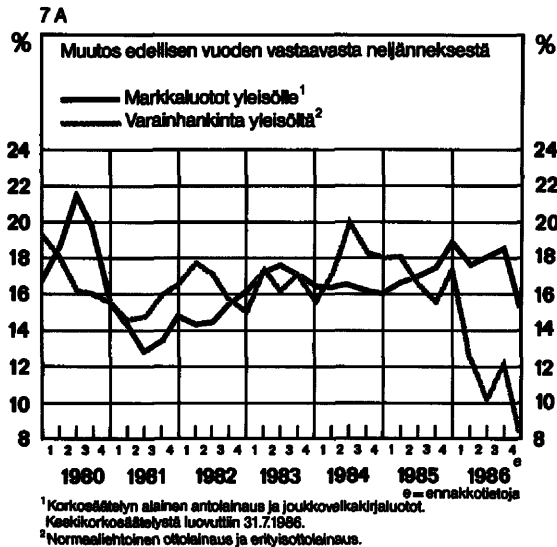


keskimääräiskorkoa korkeammat. Pankkien antolainauksen keskikorkojen säätelystä luovuttiin elokuun alusta lukien.

Pankkien luotonannon kasvuvauhti oli taloudelliseen kehitykseen nähden edelleen nopeaa. Markkaluotot kasvoivat yli 15 %. Markkaluotonannon rakenne muuttui jonkin verran, sillä joukkovelkakirjaluottojen kasvu oli muiden markkaluottojen kasvua nopeampaa (kuvio 7 A).

Pankkien koko varainhankinnan kasvuvauhti hidastui vuoden 1986 aikana huomattavasti. Aikatalletusten kasvu oli hitaampaa kuin kertaakaan aikaisemmin kuluvalla vuosikymmenellä. Talletuskorkojen laskettua säästäjät ovat siirtyneet parempituottoisiin sijoituskohteisiin. Lisäksi aikaisemmin yrityskauppojen yhteydessä tehdyt aikatalletukset alkoivat purkautua ja varoja siirrettiin muihin sijoituskohteisiin (kuvio 7 B). Pankkien taseiden mukainen erityisotolainaus oli vuoden lopussa 17.3 mrd. markkaa, jossa oli kasvua edellisestä vuodesta 3.3 mrd. markkaa.

Kuvio 7.
PANKKIEN LUOTOT JA VARAINHANKINTA



KESKUSPANKKIPOLITIikka

Keskuspankkipolitiikan keskeisenä tavoitteena vuonna 1986 oli edelleen inflaation hidastaminen samalle tasolle kuin kilpailijamaissa. Vuoden mittaan markan ulkoisen arvon säilyttäminen nousi keskeiseksi osaksi inflaation vastaista politiikkaa. Markkaan kohdistui devalvaatiopaineita, joita pidettiin kansantalouden tasapainon kannalta perusteettomina, ja markan ulkoinen arvo ja valuuttavarannon riittävyys varmistettiin aktiivisella korkopolitiikalla. Päiväkorkoja jouduttiin ajoittain jyrkästi nostamaan ja nimelliskorkojen aleneva suuntaus vuoden alkupuolella ei enää loppuvuonna jatkunut. Virallisen valuuttaindeksin rajat pidettiin ennallaan koko vuoden, mutta Suomen Pankki salli indeksin pienen liikkumisen keväällä. Rahoitusmarkkinoiden kehittämistä jatkettiin lieventämällä korkosäätelyä ja valuutansäännöstelyä. Loppuvuonna Suomen Pankki täydensi rahapolitiikan välineistöään tarjoamalla pankeille päiväluottojen lisäksi pitempiaikaista keskuspankkirahoitusta. Samalla pankkien sallittiin ottaa käyttöön vaihtuvakorkoinen luotonanto, jossa korko muuttuu markkinatilanteen mukaan. Lisäksi Suomen Pankin erityisrahoitusjärjestelyjen ehtoja muutettiin.

KESKUSPANKKIPOLITIIKAN PÄÄPIIRTEET

Vuoden 1986 alkupuoliskolla jatkettiin edellisestä vuonna aloitettua rahapolitiikan asteittaista keventämistä. Taustalla olivat suhdannenäkymien selvä heikkeneminen sekä ulkomaankauppahintojen ja ennen kaikkea öljyn hinnan alenemista seurannut inflaation hidastuminen, minkä vuoksi reaalikorot olivat nousemassa. Peruskorkoa ja päiväkorkoja laskettiin siten alkuvuodesta, minkä lisäksi pankkien kassavaraantovelvoitetta alennettiin sekä tammi- että helmikuussa (kuvio 8). Päiväkorkojen alentamisessa ei kuitenkaan haluttu edetä kovin nopeasti, sillä vaihtotaseen vajoaus oli kasvamassa ja inflaation hidastumisen vuoksi valtion budjetti näytti lisäävän kotimaista kysyntää tarkoitettuakin enemmän. Sen sijaan peruskorkoa alennettiin edelleen toukokuussa, kun työmarkkinatilanne oli selkiintynyt.

Vuoden alussa pankkien antolainauksen keski-koron ylärajan laskentaperusteita muutettiin, minkä jälkeen yläraja ei enää ollut sitova. Samalla uusien luottojen koron yläraja poistettiin, niin että uusien luottojen korot heijastivat entistä enemmän rahoituksen kysyntää ja tar-

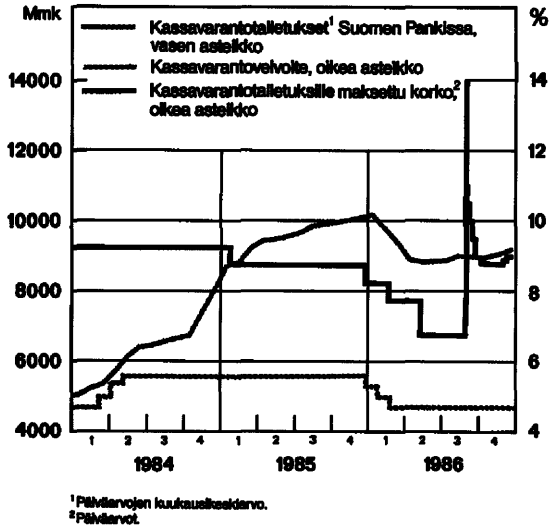
jontaa. Toukokuussa keskikorkosäätelyä lievennettiin uudelleen ja elokuun alusta alkaen Suomen Pankki lopetti sen kokonaan.

Valuuttamääräysten kokonaisuudistus tuli voimaan vuoden alusta. Uudistuksella lähinnä selvennettiin määräyksiä eikä se merkinnyt valuutansäännöstelyn olennaista muutosta. Toukokuussa valuuttamääräyksiä tarkistettiin ja selkeytettiin edelleen mm. kieltämällä pankeilta kotimaisiin valuuttatalletuksiin perustuvien valuuttaluottojen (ns. fennoluottojen) myöntäminen siirtymäkauden jälkeen sekä poistamalla pankkien välittämiltä tuonnin rahoitusluotoilta yläraja. Elokuussa lievennettiin määräyksiä, jotka koskevat pitkäaikaista ulkomaista luotonottoa.

Huomattavan pääomantuonnin ja vaihdettavan valuuttavarannon kasvun jälkeen pääomantuontihalukkuus oli vähentynyt jo vuonna 1985 (kuvio 9). Suomen Pankin valuuttavaranto ei tuolloin kuitenkaan supistunut, sillä Suomen Pankin pankkien kanssa tekemien termiiniostosopimusten määrä väheni samana aikana noin 11 mrd. markkaa. Sen sijaan vuoden 1986 alusta alkaen vaihdettava varanto alkoi supistua, huolimatta siitä että termiinisopimusten määrä edelleen väheni.

Kuvio 8.

PANKKIEN KASSAVARANTOTALLETUKSET



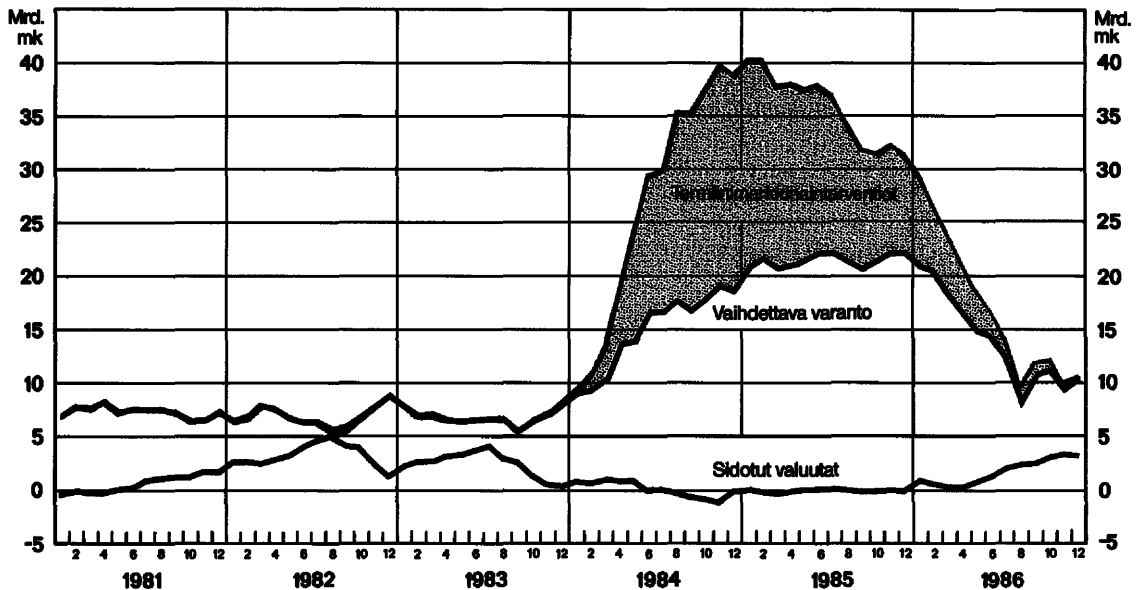
Norjan devalvaation yhteydessä toukokuussa 1986 syntyi epävarmuutta myös Suomen markan ulkoisesta arvosta ja vaihdettavan varannon supistuminen jyrkkeni. Kun Suomen Pankki oli nostanut päiväkorkoa kahdesti vii-

kon aikana ja — osana kilpailukykyä vahvistavaa talouspoliittista kokonaisuutta — antanut valuuttaindeksiluvun nousta pari prosenttia indeksin vaihtelualueella, tilanne valuuttamarkkinoilla vähitellen rauhoittui.

Alkukesästä vaihdettava valuuttavaranto pysyi vakaana. Heinäkuun aikana se kuitenkin alkoi uudelleen tuntuvasti supistua. Samalla markan eurokorot nousivat. Päiväkorkopolitiikka kytkettiin varannon kehitykseen ja Suomen Pankki korosti noudattavansa kiinteän valuuttakurssin politiikkaa, koska sen enempää suhdannetilanne, kilpailukyky kuin ulkoinen tasapainokaan ei edellyttänyt valuuttakurssitason muutosta. Elokuun alkupäivinä päiväkorkoja nostettiin useaan otteeseen. Epävakaan valuuttatilanteen rauhoittamiseksi Suomen Pankki nosti päiväluottokoron 40 prosenttiin viikon ajaksi, jolloin pääoman ulosvirtaus päättyi vähitellen. Valuuttavarannon kehitystä tuki loppukesästä pitkäaikaisen pääoman tuonnin osittainen vapauttaminen. Varanto alkoi jälleen hitaasti kasvaa. Päiväkorkoa voitiin siten alentaa syksyn mittaan asteittain lähemmäs suhdannenäkymien edellyttämää tasoa.

Kuvio 9.

SUOMEN PANKIN VALUUTTAVARANTO JA TERMIINIPOSITIO



Koska valuuttavarannon turvaamiseksi päiväluottokorkoa jouduttiin korottamaan poikkeuksellisen paljon, pankkien lyhytaikaisen varainhankinnan kustannukset nousivat huomattavasti ja rasittivat pankkien tulosta. Tämä lisäsi paineita vanhojen luottojen korkojen nostamiseen. Suomen Pankki ei kuitenkaan pitänyt suotavana, että pankit olisivat yksipuolisesti muuttaneet vanhojen luottojen korkoehtoja. Lyhytaikaisten korkojen nousun aiheuttaman kannattavuusrasituksen vuoksi Suomen Pankki päätti korottaa syyskuun alusta vuoden loppuun pankkien Suomen Pankissa pitämille kas-savarantotalletuksille maksettavaa korkoa (kuvio 8).

Elokuun tapahtumien yhteydessä korostui se, että pankkien korkoriskit olivat kasvaneet, kun luotonantoa oli enenevästi rahoitettu markkinaehtoisella varainhankinnalla. Koska pitkäaikaisten luottojen peruskorkosidonnaisuus ei juuri tarjonnut mahdollisuuksia korkoriskien hallitsemiseen, pankit ryhtyivät syksyn kuluessa lyhentämään luottojen maturiteettia. Tämän epäterveen kehityksen pysäyttämiseksi Suomen Pankki salli markkinaehtoisien rahoituksen kustannuksia heijastavien viitekorkojen käyttöönoton pankkien luotonannossa. Markkinaehtoisien viitekoron käyttöä ei sallittu kuitenkaan asuntoluotoissa tai yli viiden vuoden luotoissa. Viitekorkojen käyttöönotto vaati Suomen Pankin hyväksymistä ja ensimmäiset hakemukset käsiteltiin joulukuussa.

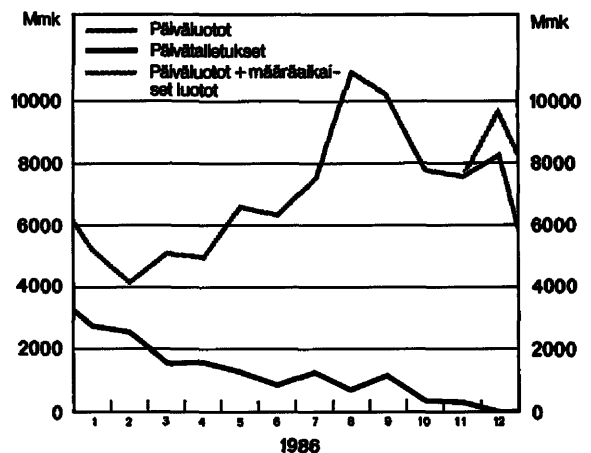
Joulukuun alkupäivinä päiväluottokorkoa nostettiin hieman valuuttavarannon heikentymisen johdosta. Samalla Suomen Pankki myi pienehköjä valuuttamääriä termiinimarkkinoilla markan eurokoron alentamiseksi. Tämän jälkeen valuuttavaranto kääntyi nousuun.

Suomen Pankki otti käyttöön joulukuun alusta alkaen kolmen kuukauden kiinteäkorkoiset keskuspankkiluotot osana rahapolitiikan välineiden kehittämistä. Määräaikaistalotteiden käyttöönoton yhteydessä päivätalletuskorko eriytettiin selvästi päiväluottokorosta.

Suomen Pankin yrityksille myöntämän suoran luotonannon merkitys on vähentynyt rahoitusmarkkinoiden vapautumisen myötä. Vuoden lopulla Suomen Pankki toteutti suoraa luotonantoaan koskevia järjestelyjä. Marraskuun alussa Mortgage Bank of Finland Ltd:n osakekanta myytiin Postipankille ja joulukuussa erityisrahoitusjärjestelyjen ehtoja muutettiin. KTR-luottojen korkoa korotettiin ja Suomen Pankin rahoitusosuutta suurennettiin väliaikaisesti vuoden 1987 loppuun saakka. Uusvientiluottojen korkoa korotettiin ja lisäksi molempien viennin rahoitusjärjestelyjen ehtoja tarkistettiin siten, että luotot suunnataan nimenomaan pienille ja keskisuurille sekä vientiään aloitteleville yrityksille.

Pankkien marka-antolainauksen ja -talletusten kasvu oli varsin ripeää vuoden alkupuoliskolla mutta hidastui vuoden loppua kohti. Markkinaehtoisesta varainhankinnasta kasvoivat erityisesti pankkien taseen ulkopuoliset erät. Rahoitusmarkkinoita paisutti myös se, että luotoilla rahoitettiin edelleen runsaasti rahoitusvaateiden hankintoja reaalisisojitusten sijasta. Siten mm. asuntomarkkinoilla tilanne pysyi rauhallisena pankkien antolainauksen nopeasta kasvusta huolimatta.

Kuvio 10.
PANKKIEN KESKUSPANKKILUOTOT
JA -TALLETUKSET



Pankkien maksuvalmius pysyi koko vuoden kireänä. Pankkien keskuspankkiasema heikkeni vuoden kuluessa ja niiden velka Suomen Pankille kasvoi poikkeuksellisen suureksi elokuun valuuttaspekulaation yhteydessä (kuvio 10). Sen sijaan yritysten termiinivaluutan myynti väheni, mikä supisti tätä lyhytaikaista markkinavelkaa. Erityisottolainaus kasvoi suunnilleen edellisvuotista vauhtia.

KANSAINVÄLISET JA KOTIMAISET VALUUTTAMARKKINAT

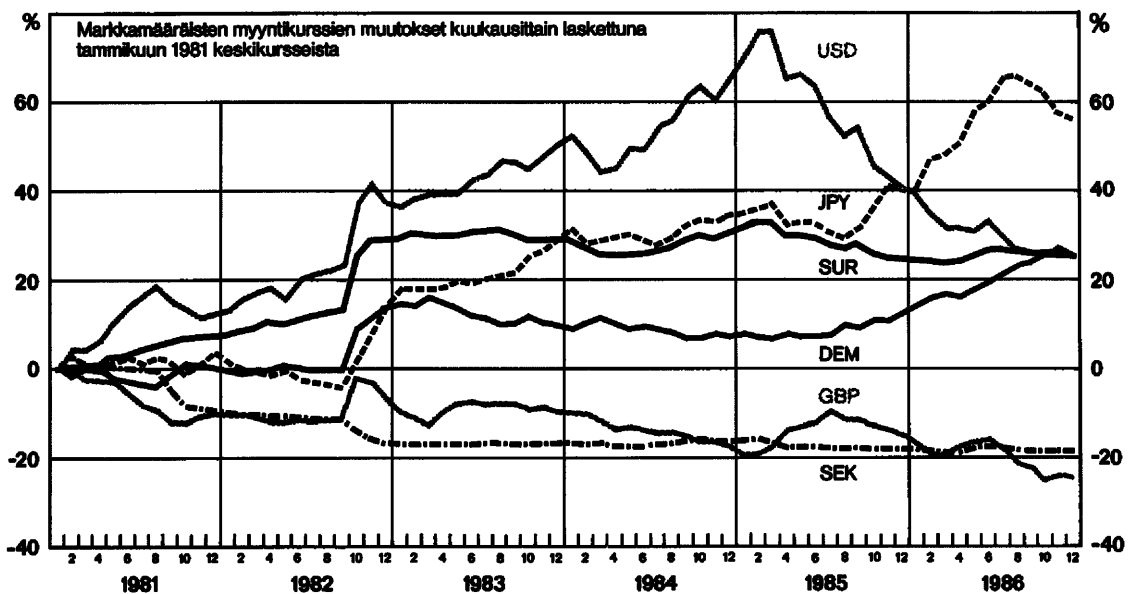
Kansainvälisillä valuuttamarkkinoilla olivat kurssien muutokset vuoden 1986 aikana edelleen huomattavia (kuvio 11). Dollarin jo vuoden 1985 alussa alkanut heikkeneminen muihin tärkeisiin valuuttoihin nähden jatkui voimakkaana aina syksyyn 1986 saakka. Heikkenemisen taustalla olivat erityisesti Yhdysvaltain vaihtotaseen alijäämän kasvu sekä korkotason aleneminen. Kun taloudellinen kasvu Yhdysvalloissa pysyi hitaana ja inflaatio vaimeni, rahapolitiikkaa kevennettiin tuntuvasti vuoden alkukuukausina ja edelleen kesällä. Vuoden

loppukuukausina dollarin arvo osapuilleen vaakaantui kansainvälisillä valuuttamarkkinoilla Yhdysvaltain rahapolitiikan kiristämisen ja eräiden keskuspankkien interventioiden johdosta. Vuoden aikana korot Yhdysvalloissa olivat keskimäärin selvästi alemmalla tasolla kuin edellisvuonna. Loppuvuonna lyhytaikaiset dollarikorot kuitenkin hieman nousivat (kuvio 12).

Saksan marka vahvistui vuoden kuluessa muihin tärkeisiin valuuttoihin paitsi Japanin jeniin nähden. Tähän vaikuttivat mm. liittotasavallan vaihtotaseen ylijäämän tuntuva lisääntyminen, alhainen inflaatio sekä parantuneet kasvunäkymät. Sen sijaan rahapolitiikassa ei tapahtunut oleellisia muutoksia ja korkotasoa (3 kuukauden euralletuskorolla mitattuna) pysyi vuoden mittaan likimain ennallaan.

Englannin punta heikkeni vuoden mittaan, mikä johtui öljyn hinnan alenemisesta ja sen aiheuttamasta vaihtotaseen ylijäämän supistumisesta. Punnan kurssin heikkenemisestä huolimatta korkojen annettiin laskea alkuvuodesta. Sen sijaan vuoden loppupuolella korkotasoa nostettiin ja keskuspankki intervenoi tuntuvasti

Kuio 11.
TÄRKEIMPIEN VALUUTTAKURSSIEN MUUTOKSET



valuuttamarkkinoilla punnan tukemiseksi. Japanin jeni vahvistui vuoden alkupuolella kansainvälisillä valuuttamarkkinoilla, vaikka rahapolitiikkaa kevennettiin talouden kasvun tukemiseksi. Syksyllä Japanin ja Yhdysvaltain viranomaiset sopivat yhteisestä maiden valuuttojen välisen kurssin vakauttamisesta.

Euroopan valuuttajärjestelmän (EMS) kurseja tarkistettiin huhtikuun 7. päivänä Saksan markan ja Ranskan frangin välisten kurssijännitteiden vuoksi. Tällöin Saksan markan ja Hollannin floriinin keskuskurssia nostettiin 3 % ja Ranskan frangin keskuskurssia alennettiin 3 %. Belgian frangin ja Tanskan kruunun keskuskurssia nostettiin prosentilla. Vähäisempi tarkistus tehtiin elokuun 2. päivänä, kun Englannin punnan heikkenemisen vuoksi Irlannin punnan keskuskurssia alennettiin 8 %.

Pohjoismaiset valuuttamarkkinat olivat epävakaita useaan otteeseen vuoden mittaan. Norjan kruunuun kohdistui paineita vuoden alusta alkaen, kun öljyn hinta aleni ja maan kilpailukyky kustannusten nousun vuoksi heikkeni. Toukokuussa Norjan kruunu devalvoitiin noin 10

prosentilla. Tästä huolimatta olivat markkinat vuoden loppupuolellakin ajoittain epävakaita. Norjan kruunun indeksi heikkeni ja oli välillä vaihtelualueensa ylärajalla. Tanskan kruunun, lähinnä maan vaihtotasevajauksesta johtuvia, ongelmia kuvasti se, että sen vaihtokurssi heikkeni Saksan markkaan nähden vuoden kuluessa.

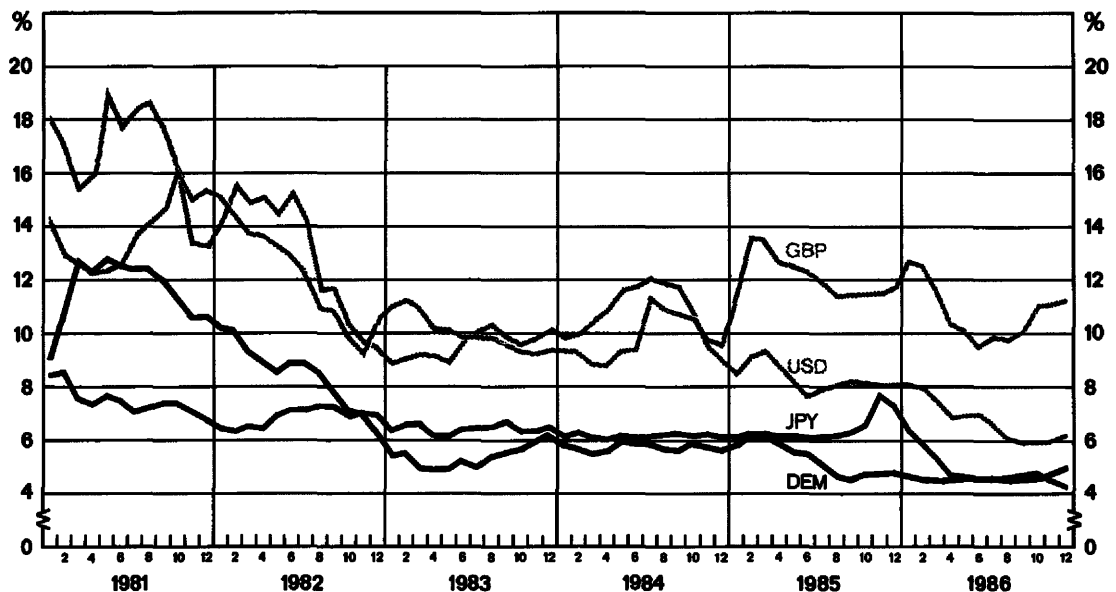
Sen sijaan Ruotsin kruunun ulkoiseen arvoon ei kohdistunut mainittavia odotuksia. Korkeoero ulkomaisiin korkoihin nähden kasvoi Ruotsissa tuntuvasti kotimaisten korkojen nousun johdosta jo keväällä 1985. Samanaikaisesti yksityisen sektorin pääomantuonti oli tuntuva parantuneiden talousnäköymien vuoksi ja kruunun ulkoinen arvo pysyi varsin vakaana vuoden 1986 ajan.

Kotimaisetkin valuuttamarkkinat olivat ajoittain varsin rauhattomat vuonna 1986. Vaihdeettava valuuttavaranto alkoi supistua vuoden alku-kuukausina, vaikka Suomen Pankin valuuttojen termiiniostosopimusten määrä väheni edelleen tuntuvasti. Norjan kruunun devalvaation yhteydessä toukokuussa ja erityisesti elokuussa syntyi epävarmuutta Suomen markan ulkoi-

Kuvio 12.

EUROTALLETUSTEN KOROT

3 kuukauden eurotalletusten korot



sesta arvosta. Molemmilla kerroilla vaihdettava varanto supistui huomattavasti. Valuuttojen maastavirtaus loppui, kun päiväkorkoa tilapäisesti nostettiin.

Vuoden aikana vaihdettava valuuttavaranto supistui lähes 12 mrd. markkaa. Lisäksi Suomen

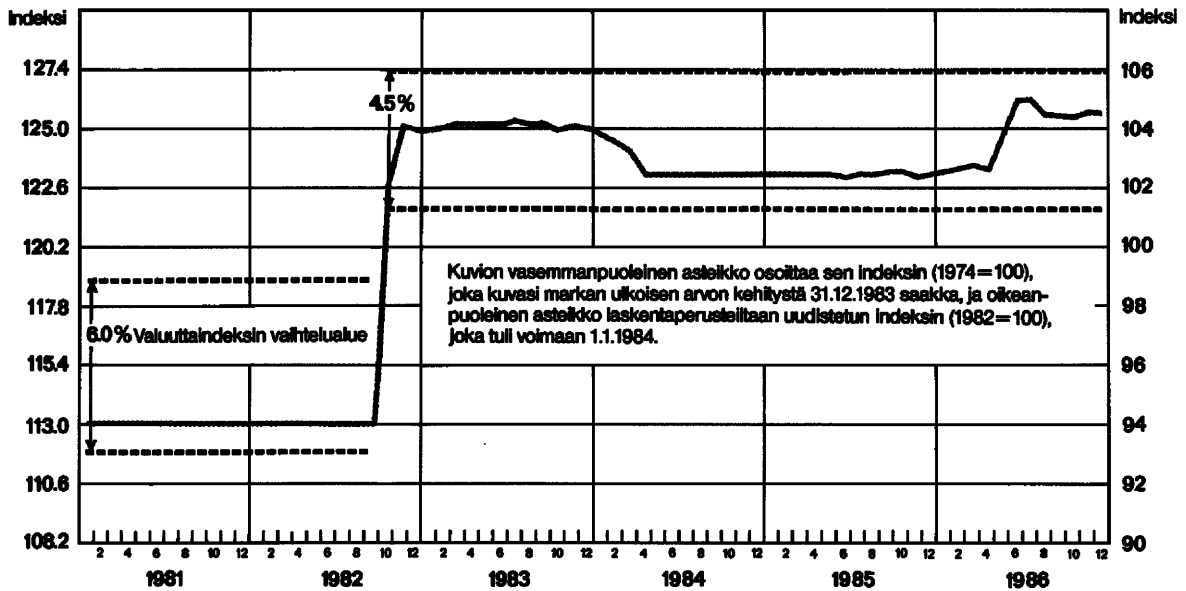
Pankin termiiniostosopimusten kanta, joka oli vielä vuoden alussa 9 mrd. markkaa, erääntyi lähes kokonaan vuoden loppuun mennessä. Suomen Pankilla oli vuoden lopussa myös pienehkö määrä termiiniemyyntisopimuksia.

Suomen Pankin valuuttaindeksin vaihtelurajat

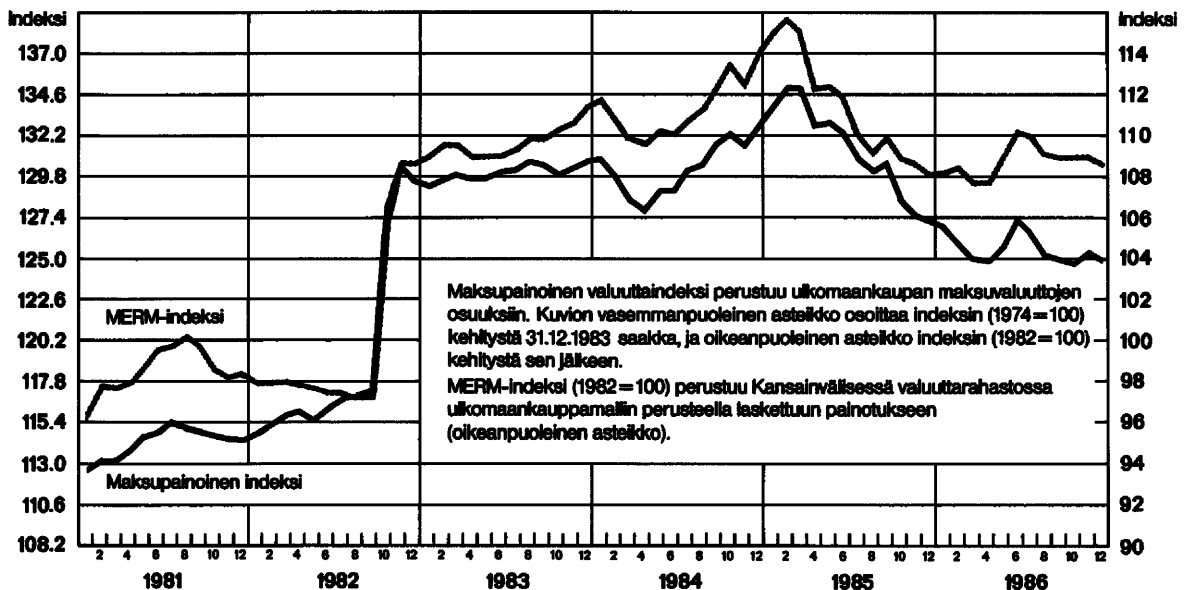
Kuvio 13.

MARKAN ULKOISEN ARVON KEHITYS

13 A



13 B



pidettiin ennallaan koko vuoden. Valuuttaindeksi pysyi alkuvuonna vaihtelualueensa keskipisteen alapuolella. Toukokuussa toimeen panun valuuttaindeksiluvun korotuksen jälkeen indeksi oli koko loppuvuoden keskipisteen yläpuolella, joten vuoden kuluessa markan ulkoinen arvo heikkeni lievästi (kuvio 13 A).

Valuuttaindeksin laskentakaavan painoja, jotka perustuvat ulkomaankauppaan, muutettiin vuoden kuluessa normaaliin tapaan viisi kertaa kaupan rakenteen muutosten johdosta.

Markan ulkoinen arvo mm. maksuosuus- ja MERM-painoihin perustuvilla indekseillä mitattuna vaihteli edelleen vuonna 1986 enemmän kuin virallisella valuuttakurssi-indeksillä mitattuna. Tämä johtui lähinnä siitä, että ensiksi mainituissa indekseissä dollarin paino on suurempi kuin virallisessa valuuttaindeksissä. Eri indeksien tasot olivat vuoden aikana kuitenkin varsin lähellä toisiaan (kuvio 13 B).

Koska markan arvo pidettiin likimain ennallaan, heijastuivat kansainvälisillä valuuttamarkkinoilla tapahtuneet kurssien muutokset lähes sellaisinaan Suomen Pankin noteeraamiin valuuttojen markkakursseihin. Vuoden aikana Yhdysvaltain dollarin myyntikurssi Suomen markkaan nähden laski 11.5 % ja Englannin punnan 9 %. Saksan markan myyntikurssi puolestaan nousi 12 %. Sekä Ruotsin kruunun että Neuvostoliiton ruplan markkakurssit pysyivät lähes muuttumattomina (kuvio 11 ja liitetaulukko 8).

Terminikurssit nousivat vuoden aikana Suomen ja muiden maiden välisen korkoeron kasvun vuoksi. Kurssit nousivat tilapäisesti keväällä ja erityisen selvästi loppukesällä. Dollarin 3 kuukauden terminikurssi vuositasolla mitattuna oli vuoden alussa 2.7 ja vuoden lopussa 6.8 % korkeampi kuin avistakurssi.

KORKOPOLITIIKKA JA RAHAPOLITIIKAN OHJAUSJÄRJESTELMÄN MUUTOKSET

Korkopolitiikan keskeisenä välineenä oli aiempien vuosien tapaan päiväkorko. Tammikuun alusta tuli voimaan joulukuussa 1985 päätetty

keskikorkosäätelyn lieventäminen ja yksinkertaistaminen. Siirto-oikeusmenettelystä luovuttiin ja siirryttiin järjestelmään, jossa kaikkien pankkien keskimääräisen antolainauskoron yläraja sai olla joko 1.75 prosenttiyksikköä yli peruskoron tai vaihtoehtoisesti 0.5 prosenttiyksikköä yli varainhankinnan keskikoron. Asuntoluottoja lukuun ottamatta uusien luottojen korot saivat määräytyä vapaasti. Joulukuussa 1985 päätettiin myös alentaa tammikuun alusta alkaen peruskorkoa 0.5 prosenttiyksikköä 8.5 prosenttiin ja pankkien kassavarantovelvoitetta 0.3 prosenttiyksikköä 5.0 prosenttiin. Kassavarantovelvoitetta laskettiin uudestaan helmikuussa 4.7 prosenttiin.

Vuoden alusta alkaen muuttui myös päivämarkkinoiden korkojärjestelmä. Päivätalletuksille ryhdyttiin maksamaan 0.7 prosenttiyksikköä alhaisempaa korkoa kuin päiväluotoista veloitettiin. Päiväkorkojen eriyttämisellä tuettiin pankkien välisten lyhyen rahan markkinoiden kehittymistä.

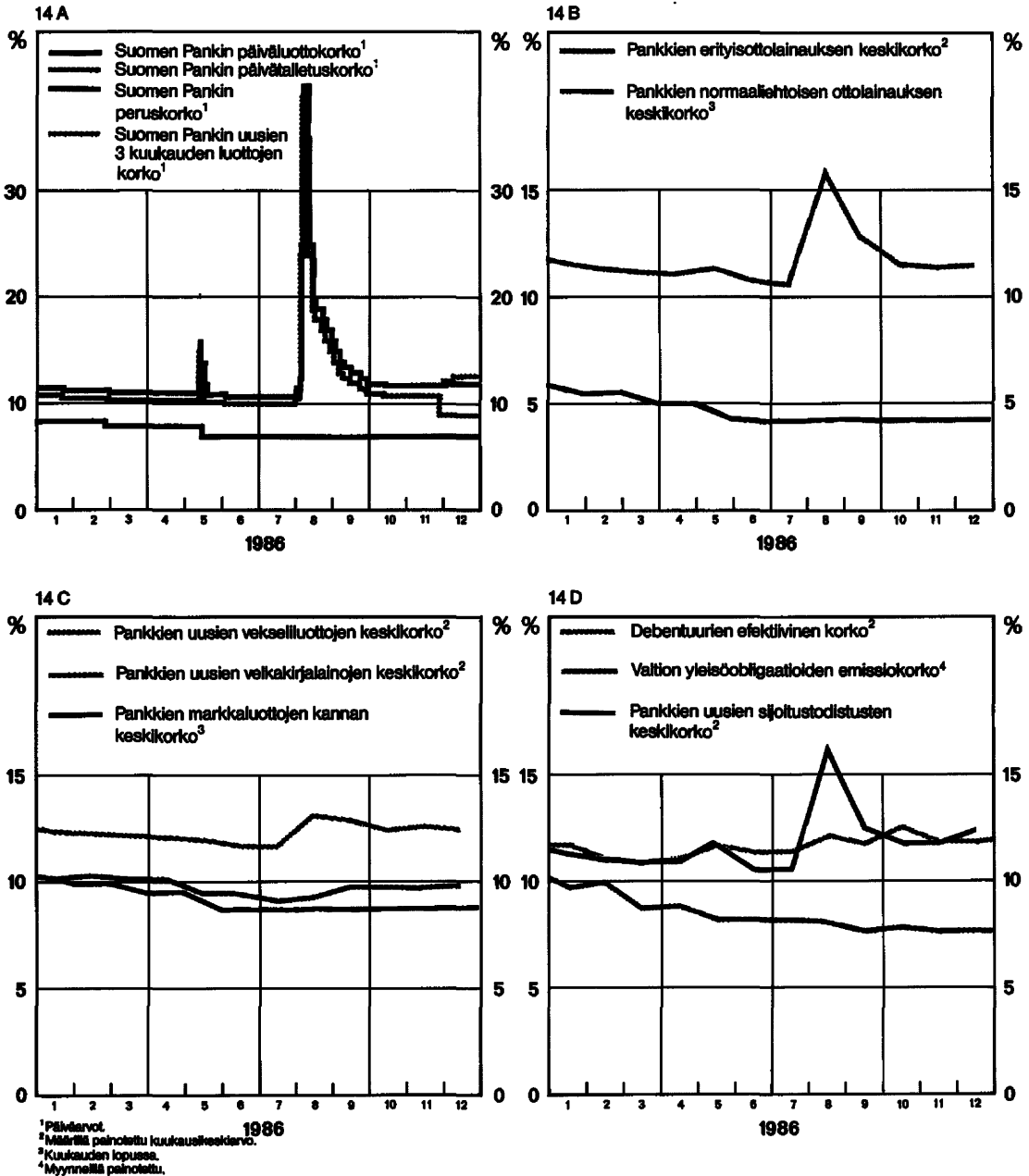
Päiväkorkopolitiikassa noudatettiin vuoden alkukuukausina varovaista linjaa. Päiväkorkoja laskettiin siten kahteen otteeseen tammikuussa ja maaliskuussa yhteensä vain 0.5 prosenttiyksikköä, minkä jälkeen päiväluottokorko oli 11.2 %. Sen sijaan peruskorkoa laskettiin uudelleen maaliskuun alusta alkaen 0.5 prosenttiyksikköä (kuvio 14 A).

Toukokuun valuuttaspekulaation yhteydessä päiväluottokorkoa korotettiin kahden päivän aikana 16 prosenttiin. Tilanteen rauhoituttua päiväkorkoja voitiin laskea ja kesäkuussa päiväluottokorko oli 10.8 %.

Toukokuussa alennettiin myös peruskorkoa ja lievennettiin edelleen antolainauksen keskikorkosäätelyä. Peruskorko laski prosenttiyksiköllä 7 prosenttiin, mutta 12 ja 24 kuukauden verovapaiden määräaikaistalletusten korot laskivat vain 0.75 prosenttiyksikköä. Antolainauksen keskikoron ylärajaa peruskorkoon nähden korotettiin 0.25 prosenttiyksiköllä, minkä lisäksi kaikkien uusien luottojen korot saivat määräytyä verraten vapaasti rahamarkkinatilanteen mukaan. Antolainauksen keskikorkosäätelyn

Kuvio 14.

KOTIMAISIA KORKOJA



purkamista jatkettiin edelleen heinäkuun loppuun. Suomen Pankki lopetti elokuun alusta alkaen rahalaitosten antolainauksen keskkorkosäätelyn poistamalla antolainauksen keskkoron ylärajan. Vanhojen luottojen korkoehtoihin

tämä toimenpide ei vaikuttanut, mutta uusien luottojen korot saivat nyt määräytyä vapaasti kulloisenkin rahamarkkinatilanteen mukaan (kuvio 14 C).

Valuuttavarannon riittävän tason turvaamiseksi ja Suomen markan ulkoisen arvon pitämiseksi ennallaan eduskunnan pankkivaltuusmiehet antoivat heinäkuun lopussa Suomen Pankin johtokunnalle tilapäisvaltuudet tarvittaessa nostaa päiväkorkoa rajattomasti. Samalla Suomen Pankki päätti siirtyä aikaisempaa joustavampaan päiväkorkopolitiikkaan, jossa korot määräytyivät valuuttavarannon kehityksen mukaan. Päiväkorot nousivatkin useaan otteeseen elokuun alussa ja kuun puolivälissä päiväluottokorko oli viikon ajan 40 %. Korkea korko pysäytti valuuttapaon ja päiväkorkoja voitiin asteittain laskea. Elokuun lopussa päiväluottokorko oli 17 %, syyskuun lopussa 12.5 % ja lokakuun puolivälissä 11.8 %.

Korkean päiväluottokoron pankeille aiheuttama kannattavuusrasitusta pienennettiin korotamalla kassavarantotalletuksille maksettavaa korkoa syyskuun alusta alkaen. Kassavarantalletusten korko sidottiin päiväluottokorkoon siten, että se oli vuoden loppuun saakka kolme prosenttiyksikköä pienempi kuin päiväluottokorko. Sopimuksen mukainen kassavarantalletusten korko on 0.25 prosenttiyksikköä alle peruskoron.

Rahapolitiikan ohjauksjärjestelmän uudistaminen aloitettiin joulukuun alussa tarjoamalla pankeille päiväluottojen ohella kolmen kuukauden kiinteäkorkoisia luottoja. Pitkäaikaisen luoton määrät ja korot määräytyivät päivittäin pankkien tarjousten perusteella ja keskuspankkirahoitukselle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Kolmen kuukauden luottoja myönnettiin joulukuussa päivittäin noin 100 milj. markan arvosta, ja luottojen keskikorko nousi joulukuun aikana 12.1 prosentista 12.65 prosenttiin (kuvio 14 A). Joulukuun alussa muutettiin myös päivämarkkinoiden korkojärjestelmää. Päivätalletuskorko laskettiin 9 prosenttiin eikä se ollut enää riippuvainen päiväluottokorosta. Päiväluottokorkoa nostettiin joulukuun alkupuolella kahteen otteeseen yhteensä 0.2 prosenttiyksikköä, minkä jälkeen päiväluottokorko oli 12 %.

Joulukuun lopussa Suomen Pankki ja pankit sopivat kassavarantosopimuksen tarkistamisesta siten, että pankkien liikkeeseen laskemat sijoitustodistukset ja eräät pankkien välittämät ulkomaiset pitkäaikaiset luotot eivät enää tammikuun alusta alkaen kuuluneet kassavarantovelvoitteen piiriin. Joulukuun aikana Suomen Pankissa hyväksyttiin ensimmäiset pankkien hakemukset, jotka koskivat luotonannossa käytettäviä uusia viitekorkoja. Useimpien pankkien viitekorko määräytyi sijoitustodistusten korkokehityksen mukaan.

KOTIMAISET RAHA- JA PÄÄOMAMARKKINAT

Lyhytaikaisten rahoitusvaateiden markkinat kehittyivät edelleen vuonna 1986. Pankit vastaanottivat markkinarahaa entistä enemmän siirtokelpoisin välinein. Yritysten välisessä lyhytaikaisessa luotonannossa otettiin käyttöön huhtikuun alussa uusi siirtokelpoinen instrumentti, yritystodistus. Tästä huolimatta notariaattitalletukset ja pankkien sopimusvelkakirjat olivat edelleen pääasiallinen lyhyen markkinarahan hankinnassa käytetty väline.

Suomen Pankki tuki omalta osaltaan rahamarkkinoiden kehittymistä. Päiväluotto- ja päivätalletuskorkojen eriyttämisen jälkeen pankkien väliset lyhyen rahan markkinat vilkastuivat, kun pankit ryhtyivät enenevästi tasaamaan maksuvalmiuserojaan keskenään. Ottamalla käyttöön 3 kuukauden keskuspankkirahoituksen Suomen Pankki omalta osaltaan siirsi rahamarkkinoiden painopistettä avistaluonteisesta rahoituksesta määräaikaiseen rahoitukseen. Joulukuussa tehty päätös poistaa kassavarantovelvoite pankkien liikkeeseen laskemilta sijoitustodistuksilta lisää tämän siirtokelpoisen välineen käyttöä sopimusvelkakirjojen ja notariaattitalletusten sijasta.

Valtion velkasitoumuslainojen kanta oli koko vuoden noin 2 mrd. markkaa. Pankkien taseissa olevasta lyhyestä markkinarahasta sopimusvelkakirjojen kanta oli edelleen noin 14 mrd.

markkaa, mutta sijoitustodistusten määrä kasvoi vuoden aikana 1.4 mrd. markasta 2.4 mrd. markkaan. Pankkien taseiden ulkopuoliset erät kasvoivat nopeammin kuin taseissa oleva markkinaraha. Notariaattitalletuksia oli joulukuussa noin 15 mrd. markkaa. Pankkien salkuissaan pitämien joukkovelkakirjojen myynti takaisinostositoumuksella (ns. repo-myynti) kasvoi vuoden alun muutamasta sadasta miljoonasta noin 1.3 mrd. markkaan. Lisäksi yritystodistusten kanta kasvoi joulukuun puoliväliin mennessä 1.8 mrd. markkaan.

Rahamarkkinakorot seurasivat varsin kiinteästi päiväkorkoja. Korot olivat siten laskevia aina vuoden puoliväliin saakka, toukokuun tilapäistä nousua lukuun ottamatta (kuvio 14 D). Elokuun valuuttaspekulaation yhteydessä rahamarkkinakorot nousivat korkeiksi mutta laskevat syksyn mittaan noin 12 prosenttiin.

Kotimaassa laskettiin liikkeeseen vuoden 1986 aikana 251 joukkovelkakirjalainaa, joiden nimellisarvo oli 24.0 mrd. markkaa (liitetaulukko 6). Edellisvuotisesta lainojen lukumäärä supistui runsaat 10 %, mutta emissioiden nimellisarvo kasvoi saman verran. Ns. muiden joukkovelkakirjalainojen osuus kasvoi lähes puoleen emissioiden kokonaismäärästä. Valtion lainojen osuus supistui hieman ja oli 33 %; kiinnitysluottopankkien ja yritysten obligaatiolainojen osuus kasvoi 11 prosentista 14 prosenttiin. Debentuurilainojen emissiot supistuivat huomattavasti ja niiden osuus pieneni 9 prosentista 5 prosenttiin. Erillislainojen emissiot kasvoivat edellisvuotisista, mutta yleisöemissiot vähenivät. Yleisöemissioiden väheneminen johtui pääasiassa Suomen Pankin kesäkuussa 1985 tekemästä päätöksestä kieltää suomalaisten joukkovelkakirjalainojen myynti ulkomailla asuville. Myyntikieltoa lievennettiin kesäkuussa 1986 (ks. toimenpideluettelo s. 43), mutta lievennyksellä ei ollut havaittavaa vaikutusta emissioiden määrään. Erillislainojen kasvu aiheutui valtaosin pankkien tytäryhtiöiden suurista emissioista, jotka merkittiin emopankkien salkkuihin.

Liikkeessä olevien joukkovelkakirjalainojen kanta kasvoi vuoden 1986 aikana varsin nopeasti. Vuoden lopussa kaikkien joukkovelkakirjalainojen yhteismäärä oli 70.8 mrd. markkaa. Kasvu edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta oli 23 %. Eri lainamuodoista ns. muiden joukkovelkakirjalainojen kanta kasvoi eniten, 37%; debentuurien kanta kasvoi vain 2 %.

Joukkovelkakirjalainojen korkokehitys oli vuoden aikana epäyhtenäinen. Verollisten yleisölainaemissioiden painotettu keskiporko laski tammi-kesäkuun aikana 11.74 prosentista 10.43 prosenttiin, kääntyi heinäkuussa nousuun ja joulukuussa korko oli 11.96 %. Koko vuoden painotettu keskiporko laski edellisvuodesta 1.43 prosenttiyksikköä 11.30 prosenttiin. Liikkeeseen laskettujen verottomien yleisöobligatioiden painotettu keskiporko laski vuoden aikana melko tasaisesti 9.82 prosentista 7.90 prosenttiin (kuvio 14 D). Myös erillislainojen korot olivat laskevia: tammikuun keskiporko oli 12.16 % ja joulukuun 10.54 %. Liikkeeseen lasketuista yleisölainoista oli neljä viidesosaa ja erillislainoista runsaat puolet kiinteäkorkoisia. Liikkeessä olevien debentuurien efektiivinen tuotto laski vuoden alkukuukausina. Huhtikuusta alkaen tuotot nousivat hieman vuoden loppua kohti. Touko- ja elokuun valuuttaspekulaatiot näkyivät vain pieninä tilapäisinä nousuina debentuurien tuotoissa (kuvio 14 D).

ERITYISRAHOITUSJÄRJESTELYT JA INVESTOINTIVARAUKSET

Suomen Pankin rahoittamia erityisrahoitusjärjestelyjä ovat kotimaisten toimitusten rahoitusluotot (KTR-luotot), lyhytaikaisten vientiluottojen rahoitus sekä uusvientiluotot (ks. liite s. 40). Näiden yhteenlaskettu luottokanta kasvoi hieman ja oli vuoden lopussa 4.6 mrd. markkaa. Hidas kasvu heijastaa erityisrahoitusjärjestelyjen merkityksen vähenemistä vapautuvissa rahoitusoloissa.

Kotimaisten toimitusten rahoitusluottoja varattiin 1.4 mrd. markkaa, josta metsäteollisuuden koneiden osuus oli 55 %. Vuoden lopussa luottovaroja oli voimassa 1.3 mrd. markkaa, 22 % vähemmän kuin edellisellä vuonna. Varauslasku johtui verraten laimeasta investointitoiminnasta sekä eräiden pankkien hallittomuudesta osallistua suhteellisen matalakorkoisten KTR-luottojen rahoittamiseen. KTR-luottojen luottokanta vuoden lopussa oli 6.5 mrd. markkaa, josta Suomen Pankin osuus oli 2.8 mrd. markkaa (kuviot 15 A). Lyhytaikaisten vientiluottojen kanta kasvoi vuoden 1986 aikana 17 % ja oli vuoden lopussa 1.1 mrd. markkaa. Uusvientiluottojen kanta sen sijaan supistui hieman ja oli vuoden lopussa 0.7 mrd. markkaa (kuviot 15 B).

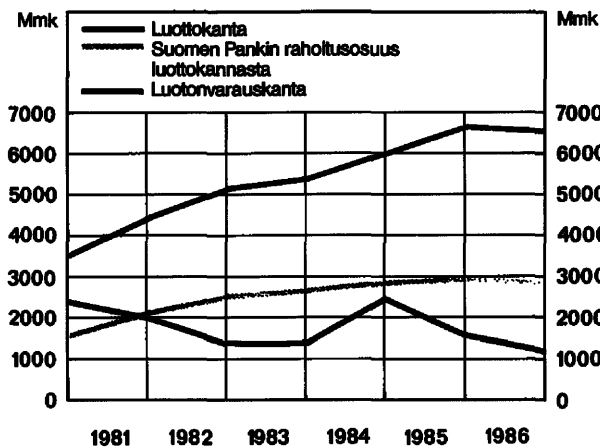
Suomen Pankki muutti joulukuussa erityisrahoitusjärjestelyjen ehtoja. KTR-luottojen korkoa korotettiin yhdellä prosenttiyksiköllä lähemmäksi markkinoilla vallitsevaa korkotasoa, minkä lisäksi Suomen Pankin rahoitusosuutta

korotettiin tilapäisesti. Uusvientiluottojen korkoa korotettiin vuoden 1987 alusta alkaen ja niiden käyttöaika rajoitettiin yrityskohtaisesti viiteen vuoteen. Lyhytaikaisten vientiluottojen käyttö rajoitettiin vuoden 1987 alusta alkaen koskemaan pieniä ja keskisuuria vientiyrityksiä.

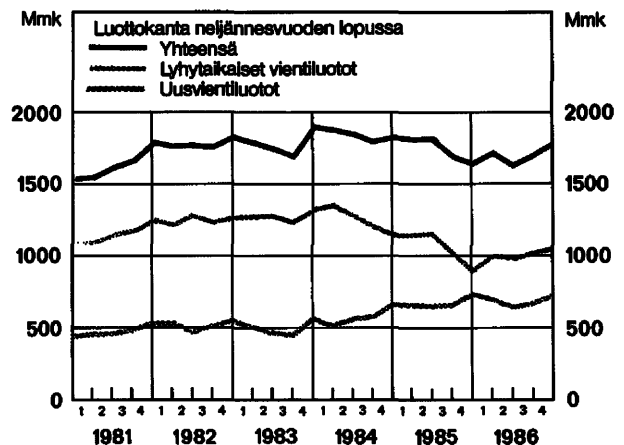
Vapaaehtoisella investointivarausjärjestelmällä pyritään vaikuttamaan ennen kaikkea yritysten investointien ajoitukseen (ks. liite s. 40). Yritysten investointitalletukset Suomen Pankissa jatkoivat kasvuaan vuonna 1986. Talletuskanta kasvoi runsaan viidenneksen ja oli vuoden lopussa 4.7 mrd. markkaa. Uusia talletuksia tehtiin 1.4 mrd. markkaa ja talletuksia nostettiin 0.6 mrd. markkaa. Investointien tukemiseksi valtioneuvosto päätti vapauttaa investointivaroja yritysten käyttöön kahteen otteeseen vuoden aikana, huhti- ja lokakuussa (ks. toimenpideluettelo). Nostettavissa oleva investointitalletusten kanta oli vuoden lopussa 3.1 mrd. markkaa.

Kuviot 15.
ERITYISRAHOITUSJÄRJESTELYT

15 A KOTIMAISTEN TOIMITUSTEN RAHOITUS



15 B UUSVIENTILUOTTOJEN JA LYHYTAIKAISTEN VIENTILUOTTOJEN RAHOITUS



KANSAINVÄLISET RAHOITUSMARKKINAT JA SUOMEN ULKOMAISET PÄÄOMANLIIKKEET

Kansainvälisillä rahoitusmarkkinoilla luotonanto kasvoi tuntuvasti vuoden 1986 aikana, arviolta yli 370 mrd. dollariin. Tästä oli obligaatio- ja muita joukkovelkakirjalainoja noin 230 mrd. dollaria ja niissä euro-obligaatioiden hallitseva osuus edelleen korostui. Siirtymistä pankkiluotoista arvopapereina tapahtuvaan rahoitukseen esiintyi entistä enemmän. Erityisesti arvopaperimuotoiset lyhytaikaiset ja keskipitkät rahoitusjärjestelyt lisääntyivät nopeasti.

Rahoitusmäärien kasvuun vaikutti kertomusvuonna edelleen jatkunut lainojen konvertointi ehdoiltaan edullisemmiksi. Tämän mahdollisti lähes koko vuoden jatkunut keskeisten valuuttojen korkojen lasku sekä rahoituslaitosten yhä kiristynyt kilpailu. Koron- ja valuutanvaihtosopimusten käyttö pysyi uusien rahoitusjärjestelyjen tärkeänä piirteenä. Kilpailu erityisesti obligaatioemissioiden järjestämisestä näkyi lainanottajan kannalta emissioehtojen huomattavana paranemisena, mikä aiheutti obligaatioiden

NOSTETTUJEN KIINTEÄ- JA VAIHTUVAKORKOISTEN RAHOITUSLAINOJEN EHDOT 1981 - 1986

	Kiinteäkorkoiset		Vaihtuvakorkoiset	
	Keski- korko, %	Keski- maksu- aika, vuotta	Keski- korko- margi- naali, %	Keski- maksu- aika, vuotta
1981	11.7	6.6	0.52	6.5
1982	11.0	5.6	0.50	5.9
1983	9.8	5.8	0.56	4.0
1984	9.5	7.0	0.35	7.5
1985	8.3	7.6	0.31	7.3
1986	7.1	6.9	0.17	7.6

myyntiongelmia emissioita järjestäville rahalaitoksille etenkin euro-obligaatiomarkkinoilla.

Teollisuusmaiden lainanottajat lisäsivät kertomusvuonna entisestään osuuttaan kansainvälisillä rahoitusmarkkinoilla. Nyt noin 90 % kaikista lainanottajista oli OECD-maista.

PÄÄOMANTUONTI 1985 - 1986, MILJ. MK

A Pitkäaikaisen pääoman tuonti, netto

Luotot

Suorat sijoitukset

Portfoliosijoitukset

— Ulkomaiset emissiot

— Helsingin Arvopaperipörssin

kautta tapahtuneet sijoitukset

Jäsenosuudet

B Lyhytaikaisen pääoman tuonti, netto

Yritykset

Pankit (pl. termiinikate)

Pankkien termiinikate

Yhteensä (A + B)

	1985	1986 ¹
A Pitkäaikaisen pääoman tuonti, netto	6 594	4 151
Luotot	4 105	5 640
Suorat sijoitukset	— 1 681	— 1 956
Portfoliosijoitukset	4 264	646
— Ulkomaiset emissiot	— 10	708
— Helsingin Arvopaperipörssin kautta tapahtuneet sijoitukset	4 274	— 62
Jäsenosuudet	— 94	— 179
B Lyhytaikaisen pääoman tuonti, netto	1 650	— 7 881
Yritykset	— 3 617	1 419
Pankit (pl. termiinikate)	2 137	— 10 015
Pankkien termiinikate	3 130	715
Yhteensä (A + B)	8 244	— 3 730

¹ Ennakkoluvut.

Hyvistä kansainvälisistä rahoitusmahdollisuuksista huolimatta Suomen ulkomaiset pääomaliikkeet kääntyivät 1986 pääoman nettovienniksi. Erityisen merkittävää oli 1.7 mrd. markan pääoman vienti vaihdettavina valuuttoina tilanteessa, jossa myös vastaava vaihtotase oli 10 mrd. markkaa alijäämäinen. Siten Suomen Pankin vaihdettava valuuttavaranto supistui 11.7 mrd. markkaa. Sidottujen valuuttojen vaihtotase oli sen sijaan 5.9 mrd. markkaa ylijäämäinen. Vaikka pääomaa vietiinkin sidottuina valuuttoina, Suomen Pankin velka sidottujen valuuttojen tileillä kääntyi vuoden loppuun mennessä 3.4 mrd. markan saamiseksi. Terminiimarkkinoiden voimakas supistuminen jatkui edellisen vuoden tapaan.

Pitkäaikaisten ulkomaisten luottojen nostot vuonna 1986 olivat 19.3 mrd. markkaa, joka oli vajaat 8 mrd. markkaa edellisvuotista enemmän. Pitkäaikaisten luottojen kuolelutukset olivat 13.9 mrd. markkaa eli 5.7 mrd. markkaa suuremmat kuin vuonna 1985. Bruttomäärien huomattava kasvu johtui osaltaan erittäin yleisestä lainojen ennenaikaisesta takaisin maksamisesta ja uusien, ehdoiltaan edullisempien lainojen ottamisesta tilalle. Tätä konvertointipolitiikkaa harjoitti suuressa määrin myös valtio. Pitkäaikaisten ulkomaisten luottojen nettostot kasvoivat 3.5 mrd. markasta 5.4 mrd. markkaan.

Ulkomaisen korkotason lasku näkyi sekä kiinteä- että vaihtuvakorkoisten uusien luottojen keskikoron laskuna. Luottojen keskimaksuaika lyheni kiinteäkorkoisissa luotoissa ja piteni hie-man vaihtuvakorkoisissa luotoissa. Keskimääräisten luottoehtojen vertailua edellisinä vuosina vallinneisiin hankaloittaa kuitenkin yhä enemmän se, että rahoitusmarkkinainstrumenttien ehtojen kirjavuus on lisääntynyt. Esimerkkeinä mainittakoon ns. nollakuponkilainat, joista ei makseta lainkaan korkoa, ja toisaalta ns. korkeakuponkiset lainat, jotka antavat välittömästi hyvän tuoton.

Pitkäaikaisen pääoman nettotuonti oli 4.2 mrd. markkaa. Tämä oli noin 2.4 mrd. markkaa

edellisvuotista vähemmän. Luottojen nettotuonti, pitkäaikaiseen saamiseen sisältyvät luotot mukaan luettuina, oli kuitenkin 1.5 mrd. markkaa suurempi kuin edellisenä vuonna. Lainojen lisääntymiseen vaikutti osaltaan se, että vuonna 1985 kiellettiin kotimaisten joukkovelkakirjalainojen myynti ulkomaille. Pääomantuontia vilkastutti loppuvuonna tehdasteollisuusyrityksille ja varustamoille annettu oikeus nostaa vapaasti yli viiden vuoden ulkomaisia luottoja. Yritykset, muut rahoituslaitokset kuin pankit sekä kunnat kuolettivat yhteensä luottojaan yhtä paljon kuin toivat uutta pääomaa. Samoin valtion luottojen kuolelutukset ja nostot olivat lähes yhtä suuret, joten niillä ei ollut juurikaan nettovaikutusta pääomaliikkeisiin.

Yksityisen luottopääoman tuonnin kasvu johtuikin valuuttapankkien luotonoton lisääntymisestä. Pankit nostivat vuoden aikana pitkäaikaisia luottoja nettomääräisesti 5.7 mrd. markkaa. Alkuvuodesta pankkien ottamien pitkäaikaisten luottojen kasvuun vaikutti lähinnä se, että ne muuttivat lyhytaikaisia luottojaan pitkäaikaisiksi. Syksyllä pankkien pääomantuontia lisäsi huomattavasti se, että myös pankeille annettiin oikeus välittää tehdasteollisuusyritysten ja varustamoiden pitkäaikaisia luottoja. Pankkien välittämiä luottoja nostettiin elokuukuussa yhteensä 3.8 mrd. markkaa. Näiden valuuttaluottojen käyttöä lienee lisännyt myös Suomen Pankin päätös kieltää kotimaisia valuuttatalletuksia vastaan annetut ns. fennoluotot. Niiden edellytetään poistuvan vuoden 1987 puoliväliin mennessä.

Nettoluotonottoon laskettavia pitkäaikaisia vientiluottoja kuolelutettiin 0.5 mrd. markkaa enemmän kuin niitä nostettiin. Näin edeltävän vuoden vientiluottokannan supistuminen jatkui lähinnä suurten laivatoimitusten vähäisyyden vuoksi. Vientisaamisten rahoitusmahdollisuuksia laajennettiin toukokuussa siten, että yritykset voivat ottaa omissa nimissään tai valuuttapankkien välityksellä luottoa ulkomailta myös pitkäaikaisten vientisaamisten rahoittamiseksi. Tarkoituksena oli kilpailua lisäämällä pyrkiä viejien kannalta mahdollisimman edullisiin ra-

SUOMEN ULKOMAINEN VELKA VUOSIEN 1983 - 1986 LOPUSSA, MILJ. MK.

	1983	1984	1985	1986 ²
Pitkäaikainen bruttovelka ¹	61 518	73 546	76 602	83 751
Pitkäaikainen bruttosaaminen ¹	16 710	19 524	19 837	22 378
Pitkäaikainen nettovelka	44 808	54 022	56 765	61 373
Lyhytaikainen bruttovelka	61 328	78 245	71 547	76 118
Lyhytaikainen bruttosaaminen	57 020	79 035	82 112	86 101
Lyhytaikainen nettovelka tai nettosaaminen ³	4 308	- 790	- 10 565	- 9 983
Koko ulkomainen nettovelka	49 116	53 232	46 200	51 390
— % BKT:sta markkinahintaan	17.9	17.3	13.8	14.4

¹ Pitkäaikaisen velan ja saamisen saldot on laskettu saldopäivämäärän kurssien mukaan.

² Ennakkoluvut.

³ Mukaan luettuna Suomen Pankin valuuttavaranto.

hoituskustannuksiin. Uusien rahoituskanavien käyttö oli kuitenkin verraten vähäistä.

Ulkomaille suunnatut osakeannit vilkastuivat jonkin verran edellisvuotisesta mutta olivat kuitenkin vähäisiä. Osakkeiden myynnit ja ostot Helsingin Arvopaperipörssin välityksellä sen sijaan kasvoivat huomattavasti, vaikkakin nettovaikutus pääomanliikkeisiin jäi vain 0.6 mrd. markkaan.

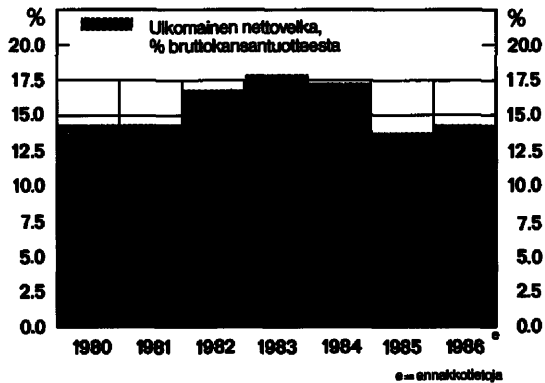
Suorat sijoitukset kasvoivat edellisvuotisista sekä Suomesta ulkomaille että ulkomailta Suomeen. Nettomääräisesti suomalaisten yritysten sijoitukset Suomesta ulkomaille olivat 3.5 mrd. markkaa ja ulkomaisten yritysten sijoitukset Suomeen 1.5 mrd. markkaa. Suomalaisten pankkien kansainvälistyminen jatkui, mutta painopiste oli sivukonttorien perustamisessa. Ne eivät vaadi yleensä osakepääoman siirtoa ulkomaille, joten ne eivät näy suorien sijoitusten maksuvirroissa.

Lyhytaikaisen pääoman nettotuonnin kääntymisen nettovienniksi oli erittäin jyrkkä vuonna 1986. Vaihdeettavina valuuttoina lyhytaikaista pääomaa vietiin 5.9 mrd. markkaa ja sidottuina valuuttoina 2.0 mrd. markkaa. Suuren osan muutoksesta selittää valuuttapankkien lyhytaikaisten velkojen muuttaminen pitkäaikaisiksi.

Pankkien yrityksiltä ja ulkomaisilta pankeilta ostama termiinivaluutta väheni vuoden aikana 16.0 mrd. markasta 7.7 mrd. markkaan. Koska Suomen Pankin ja pankkien välinen termiinipositio supistui tätä enemmän, kattoivat pankit erotuksen tuomalla ulkomaista pääomaa. Tuonnin rahoitusluottokiintiöiden poistaminen toukokuussa puolestaan lisäsi tuonnin rahoitukseen käytetyn lyhytaikaisen pääoman määrää. Toisaalta viennin rahoitukseen otetut luotot vähenivät. Pankkien lyhytaikainen ulkomainen nettovelka supistui yhteensä 9.3 mrd. markkaa. Yritysten vastaava velka kasvoi 1.4 mrd. markkaa, mikä oli seurausta lähinnä tuontivelkojen lisääntymisestä.

Suomen Pankin vaihdettava valuuttavaranto supistui 11.7 mrd. markkaa ja oli vuoden päättyessä 10.6 mrd. markkaa. Sidottujen valuuttujen varanto sen sijaan kasvoi 3.7 mrd. markkaa 3.4 mrd. markkaan idänkaupan tasapainottomuuden vuoksi (kuvio 9 ja liitetaulukko 2). Suomen Pankki teki termiinimarkkinoilla vain vähän uusia sopimuksia toisin kuin parina edellisena vuonna. Suomen Pankin valuuttapankkien kanssa aikaisemmin tekemät termiiniostosopimukset, joiden kanta vuoden alussa oli 9.0 mrd. markkaa, erääntyivät vuoden aikana lähes kokonaan.

Kuvio 16.
VELKAANTUMISKEHITYS



Suomen pitkäaikainen ulkomainen nettovelka oli vuoden lopussa 61.4 mrd. markkaa. Luottojen ennaikaisten, ennätysellisen suurten takaisinmaksujen vuoksi ulkomaisen nettovelan hoitomenot — korot ja kuoletukset — suhteessa vaihtotaseen tuloihin nousivat 21.4 prosenttiin. Ilman ennaikaisia kuoletuksia vastaava suhdeluku oli 15.1 %. Suomen koko ulkomainen nettovelka oli 51.4 mrd. markkaa, joka oli noin 14 % markkinahintaisesta bruttokansantuotteesta (kuvio 16 ja liitetaulukko 9).

MUUTOKSET VALUUTTA-MÄÄRÄYKSISSÄ

Valuutansäännöstely on eräiltä osin menettänyt merkitystään siitä syystä, että kotimaiset rahoitusmarkkinat ovat kehittyneet ja on syntynyt uusia rahoitusinstrumentteja. Valuuttamääräyksien muutokset 1986 olivat jatkoa sille varovaiselle linjalle, jota säännöstelyn uudistamisessa on noudatettu. Suomen Pankki pyrki muutoksilla myös lisäämään kilpailua ja tehokkuutta rahoitusmarkkinoilla.

Vuoden alusta tulivat voimaan uudet valuuttamääräykset. Uusiin määräyksiin ei sisältynyt

valuutansäännöstelyn olennaista muutosta. Valtaosa pääomanliikkeistä jäi edelleen Suomen Pankin luvan varaiseksi. Merkittävimmät muutokset olivat tuonnin yliaikamaksujärjestelmän poistaminen ja ulkomaille suuntautuvien portfoliosijoitusten rajallinen vapauttaminen.

Toukokuussa päätettiin pankkien kotimaiset valuuttatalletukset rinnastaa pankkien luotonottoon ulkomailta. Kesäkuun 1987 loppuun kestävä siirtymäkauden jälkeen pankit eivät enää saa myöntää kotimaisia valuuttamääräisiä luottoja (fennoluottoja). Näiden luottojen merkitys oli vähitellen lisääntynyt kotimaisilla rahoitusmarkkinoilla. Tämä oli mm. vähentänyt kotimaisen rahapolitiikan tehokkuutta ja aiheuttanut luotonkäyttäjille perusteettomia korkokustannuksia ja valuuttakurssiriskejä. Samassa yhteydessä pankkien välittämiltä tuonnin ulkomaisilta rahoitusluotoilta poistettiin yläraja.

Kesäkuussa laajennettiin pitkäaikaisten vientiluottojen ulkomaisia jälleenrahoitusmahdollisuuksia. Valuuttapankkeille annettiin lupa myös pitkäaikaisten vientisaamisten rahoittamiseen ulkomaisella luotolla. Myös viejille alettiin myöntää hakemuksesta lupia ottaa mainittua ulkomaista luottoa suoraan omissa nimissään. Samassa yhteydessä tehtiin vähäisiä tarkistuksia lähinnä tavara- ja palvelumaksuja koskeviin valuuttamääräyksiin sekä sallittiin erityispauksissa suomalaisten joukkovelkakirjojen myynti ulkomailta asuville.

Elokuun alussa muutettiin pitkäaikaista ulkomaista luotonottoa koskevia määräyksiä. Tehdasteollisuusyritysten ja varustamoiden vähintään viiden vuoden ulkomaiset luotot niiden oman toiminnan rahoittamiseksi vapautettiin säännöstelystä. Päätös ei koskenut Suomen markan määräisiä joukkovelkakirjaemissioita.

Joulukuussa Suomen Työväen Säästöpankille annettiin valuuttapankkioikeudet. Helsingin Osakepankin valuuttapankkioikeudet raukesivat sen toiminnan lakatessa lokakuun lopussa.

JÄRJESTELYT MAKSUSOPIMUSMAIDEN KANSSA

Suomella oli vuonna 1986 käytössä clearingmaksusopimukset Neuvostoliiton, Bulgarian ja Saksan demokraattisen tasavallan kanssa. Selvitystilivaluuttana Suomen ja Bulgarian sekä Suomen ja Saksan demokraattisen tasavallan välisessä maksuliikenteessä käytetään Suomen markkaa. Suomen ja Neuvostoliiton välisenä selvitystilivaluuttana on rupla.

Suomen Pankin sidottu varanto kasvoi huomattavasti vuoden 1986 aikana, mikä johtui Neuvostoliiton-kaupan suuresta ylijäämästä. Öljyn maailmanmarkkinahinnan lähes 50 prosentin laskun johdosta Suomen tuonnin arvo Neuvostoliitosta aleni noin kolmanneksen edellisvuotisesta. Vaikka tuonnin arvon aleneminen näkyi jo vuoden 1986 viennin arvossa, oli

kahdenkeskinen vaihtotase Suomelle 5.8 mrd. markkaa ylijäämäinen. Neuvostoliiton ja Suomen välisellä clearingtilillä oli vielä edellisen vuoden lopussa Suomen velkaa 75 milj. ruplaa (540 milj. markkaa), mutta tilanne muuttui Suomen saamiseksi jo aivan vuoden 1986 alussa. Suomen saaminen ylitti 300 milj. ruplan luottorajan elokuun alussa ja vuoden lopussa saamisen arvo nousi 460 milj. ruplaan (3.3 mrd. markkaa).

Suomen ja Bulgarian välisellä clearingtilillä oli aikaisempien vuosien tapaan suuri Suomen saaminen, jonka arvo oli vuoden lopussa 136 milj. markkaa. Suomen ja Saksan demokraattisen tasavallan välisellä clearingtilillä on kahden edellisen vuoden ajan ollut huomattava Suomen saaminen, mutta vuoden 1986 aikana tilitilanne tasapainottui ja vuoden lopussa tilillä oli Suomen velkaa 14 milj. markkaa.

SUOMEN PANKKI JA KANSAINVÄLISET JÄRJESTÖT

Maailmantalouden ongelmat, erityisesti maailman johtavien talousmaiden välisen kaupan tasapainotomuudet, loivat epävarmuutta ja aiheuttivat paineita rajoittaa kaupan vapautta. Öljyn hinnan lasku vähensi inflaatiota, mutta se vaikutti taloudelliseen kasvuun odotettua hitaammin. Kasvu olikin vuoden alkupuoliskolla vaatimatonta mutta nopeutui loppuvuonna. Vuoden lopulla päästiin GATT-neuvotteluissa yhteisymmärrykseen uuden monenkeskisen kauppaneuvottelukierroksen suuntaviivoista.

KANSAINVÄLINEN VALUUTTARAHASTO (IMF)

Talouspolitiikan yhteensovittamisen tarve painottui kansainvälisessä talouspoliittisessa keskustelussa. Vastakkain olivat vaatimukset yhtäältä Yhdysvaltain valtiontalouden ja vaihtotaseen alijäämien pienentämisestä sekä toisaalta Japanin ja Euroopan, lähinnä Saksan liittotasavallan, taloudellisen kasvun tukemisesta. Näitä tekijöitä pidettiin ensiarvoisen tärkeinä maailmantalouden jatkuvan kasvun turvaamiselle.

Talouspolitiikan koordinoitipyrkimykset liittyivät läheisesti valuuttarahastossa käytävään keskusteluun valuuttajärjestelmän valvonnan tehostamisesta. Tässä yhteydessä tuotiin esiin mahdollisuus määrittellä taloudellisia indikaattoreita, joilla voitaisiin nykyistä paremmin seurata eri maiden talouspolitiikan välistä koordinoitintarvetta. Keskustelua taloudellisista indikaattoreista ja niiden käyttömahdollisuuksista päätettiin jatkaa.

Keskeisten valuuttojen välisten kurssiheilahtelujen vaimentamiseksi keskusteltiin myös valuuttakurssien ns. tavoitevälien (Target Zones)

asettamisesta, mutta järjestelmä ei saanut riittävää kannatusta ja ajatuksesta luovuttiin.

Korkojen ja öljyn hinnan aleneminen paransi useimpien kehitysmaiden tilannetta, mutta monet öljyä vievät kehitysmaat joutuivat rahoitusongelmiin. Kehitysmaiden velkaongelmat eivät kuitenkaan yleensä olleet yhtä vaikeita kuin edellisinä vuosina. Valuuttarahasto ei kertomusvuonna ollut yhtä aktiivisesti mukana rahoitusjärjestelyissä kuin 1980-luvun alkuvuosina. Varsinkin keskituloiset kehitysmaat vähensivät IMF:n tukirahoituksen käyttöä. Rahasto jatkoi velanhoitovaikeuksissa olevien jäsenmaiden ongelmien käsittelyä Maailmanpankin ja muiden rahoittajien kanssa.

Yhdysvaltain 1985 tekemää aloitetta velkaantuneiden kehitysmaiden taloudellisten vaikeuksien lievittämiseksi, ns. Baker-suunnitelmaa, pyrittiin soveltamaan vuonna 1986. Valtaosalla suunnitelmaan kuuluvista maista on joko valuuttarahaston toimiva valmiusluotto-ohjelma tai laajennettu talouden seurantajärjestely. Erityisesti Meksikolle marraskuussa myönnetyn IMF-luoton ja tähän kytkettyjen muiden rahoitusjärjestelyjen ehdot heijastivat uutta talousohjelmien linjaa. Meksikon tukirahoitus 1986-1988 määräytyy lopullisesti mm. taloudellisen kasvun ja öljyn hintakehityksen nojalla.

VALUUTTARAHASTON RESURSSIEN KÄYTTÖ, MRD. SDR

	1984	1985	1986
NOSTETUT LUOTOT YHTEENSÄ	7.3	4.0	3.8
Luotto-osuuksien käyttö	3.1	2.7	3.0
Pitkäaikaiset sopeutusluotot	3.3	0.4	0.3
Pysyvät erityisluottojärjestelyt:			
– Vientivaihtelujen tasausluotot	0.8	0.9	0.6
– Puskurivarastoluotot	0.0	0.0	0.0
LUOTTOJEN KUOLETUKSET YHTEENSÄ	2.5	3.6	5.7
UUSIA LUOTTOSITOUMUKSIA	4.1	3.3	3.7

IMF:n johtokunta perusti maaliskuussa 1986 rahoitusjärjestelyn (Structural Adjustment Facility, SAF), joka on tarkoitettu edistämään köyhimpien kehitysmaiden talouden rakenneuudoksia. SAF-luottojen saaminen edellyttää, että jäsenmaalla on talouden kehittämiseen tähtäävä keskipitkän aikavälin ohjelma.

Valuuttarahaston väliaikaiskomitean kokouksissa arvioitiin maailmantalouden tilannetta. Valuuttarahaston toiminnassa otettiin kantaa laajennetun luotonsaatavuuden politiikan jatkamiseen, erityisten nosto-oikeuksien lisäosoitukseen, kansainvälisen valuuttajärjestelmän valvontaan liittyviin kysymyksiin sekä kehitysmaiden velanhoito-ongelmiin.

Erityisistä nosto-oikeuksista (SDR) käytiin periaatteellista keskustelua. SDR kansainvälisen likviditeetin osana näyttää menettävän merkitystään. Uusien SDR:ien luomisesta ei saatu aikaan päätöstä, ja yleensäkin keskustelu koski laajempia maksuvalmiuskysymyksiä.

Kansainvälisen valuuttarahaston johtokunta päätti väliaikaiskomitean suosituksen mukaisesti jatkaa 1987 laajennetun luotonsaatavuuden politiikkaa. Se oli luotu 1980-luvun alussa toisen öljykriisin aiheuttamien kasvaneiden rahoitustarpeiden tyydyttämiseksi. Jäsenmaille annettavien luottojen enimmäisrajat pidettiin ennallaan.

Valuuttarahasto ja Japani sopivat vuoden lopulla, että Japani myöntää rahastolle tarvittaessa nostettavan 3 mrd. SDR:n luoton, jolla tuetaan jäsenmaiden vakautusohjelmien rahoittamista.

IMF:n nettoluotonanto supistui 1.9 mrd. SDR vuonna 1986. Tämä johtui siitä, että 1980-luvun alussa nostettuja suuria luottoja kuolettiin 5.7 mrd. SDR. Rahaston luottojen käyttö vilkastui loppuvuodesta ja erityisesti pienituloiset kehitysmaat solmivat lukuisia luottosopimuksia. Keskituloisten kehitysmaiden neuvottelemista suurehkoista valmiusluotoista muutama ajoittui kertomusvuoden puolelle, osa lykkääntyi vuoteen 1987.

Kertomusvuoden lopussa oli siten voimassa 40 erillistä luottosopimusta, yhteensä 5.3 mrd. SDR. Tämä oli 4.6 mrd. SDR vähemmän kuin vuonna 1985.

Rahaston johtokunta on asettanut kuusi jäsenmaata IMF:n varojen käyttökieltoon pitkään jatkuneiden maksuviivästymien vuoksi. Päätösten toivotaan vaikuttavan siihen, että maat tarkistaisivat talouspolitiikkaansa ja palauttaisivat normaalit rahoitussuhteet IMF:ään.

Kansainvälisen valuuttarahaston toimitusjohtaja Jacques de Larosière ilmoitti syksyllä eroa-

vansa toimitusjohtajan tehtävästä 15. tammi-kuuta 1987. Valuuttarahaston johtokunta valitsi hänen seuraajakseen Ranskan keskuspankin pääjohtajan Michel Camdessus'n.

Kertomusvuoden aikana rahaston jäsenmaiksi liittyivät Kiribati ja Puola. Jäsenmaiden lukumäärä on tämän jälkeen 151. Suomen Pankki hoitaa Suomen yhteydet Kansainväliseen valuuttarahastoon.

KANSAINVÄLINEN JÄRJESTELYPANKKI (BIS)

Kansainvälinen järjestelypankki, joka on toiminut vuodesta 1930 lähtien teollisuusmaiden keskuspankkien yhteistyöelimenä, julkaisi keväällä kaksi laajaa selvitystä. Ne koskevat kansallisilla ja kansainvälisillä rahoitusmarkkinoilla tapahtuvaa yhdentymiskehitystä ja rahoitusmarkkinoiden nopeita rakennemuutoksia. Toinen käsitteli rahoitusinstrumenttien muutosten vaikutuksia suurten teollisuusmaiden rahapolitiikkaan ja toinen viimeaikaisten rahoitusmarkkinainnovaatioiden vaikutuksia pankkien toimintaan sekä pankkivalvontaan. Ns. Cooke'n pankkivalvontakomitean raportista keskusteltiin pankkivalvontaviranomaisten konferenssissa syksyllä Amsterdamissa.

MAAILMANPANKKIRYHMÄ (IBRD, IDA, IFC)

Kansainvälinen jälleenrakennuspankki (IBRD) lisäsi edelleen kertomusvuonna ohjelmalainojen osuutta antolainauksessaan. Baker-suunnitelmaan kuuluville keskituloisille kehitysmaille tätä rahoitusta myönnettiin 4.1 mrd. dollaria. Monet kehitysmaat, joita varten aiemmin oli laadittu useita peräkkäisiä IMF:n valmiusluotto-ohjelmia, kääntyivät IBRD:n puoleen rahoituksensa järjestämiseksi. Tämä johtui siitä, että näiden maiden taloudellinen sopeutuminen perustuu entistä enemmän rakenteellisiin muutoksiin.

Kesäkuun lopussa päättyneen tilivuoden aikana maailmanpankkiryhmä myönsi uusia lainoja yhteensä 17.5 mrd. dollaria, joka oli 14 % enemmän kuin edellisenä tilikautena. Maailmanpankin keskimääräinen rahoitusosuus oli 30 % rahoituskohteiden kokonaiskustannuksista.

Kansainvälinen jälleenrakennuspankki myönsi 41 jäsenmaalle 131 hankkeeseen luottoja yhteensä 13.2 mrd. dollaria. Kansainvälinen kehitysjärjestö (IDA) antoi halpakorkoisia lainoja 3.1 mrd. dollaria. Nämä lainat annettiin 37 vähiten kehittyneelle maalle ja varat käytetään 97 hankkeen rahoittamiseen. Kansainvälinen rahoitusyhtiö (IFC) investoi 1.2 mrd. dollaria kehitysmaiden yrityksiin.

Suomi maksoi kertomusvuonna osuutenaan IBRD:n pääomankorotuksista noin 28 milj. markkaa. IDA:n seitsemännän lisärahoitusohjelman yhteydessä Suomi maksoi lisärahoituksen toisen maksuerän, 120 milj. markkaa, ja Afrikka-rahastolle maksettiin toisena maksueränä 25 milj. markkaa.

Kansainvälisen rahoitusyhtiön (IFC) vuosina 1986-1990 toteutettavasta pääomankorotuksesta Suomi maksoi ensimmäisenä maksueränä 5 milj. markkaa.

Kertomusvuoden aikana perustettiin komitea määrittämään investointeja takaavan laitoksen (Multilateral Investment Guarantee Agency) alkuvaiheen käytännön menettelytapoja ja politiikkaa. MIGA aloittaa toimintansa, kun riittävä määrä jäsenmaita on ratifioinut sitä koskevan sopimuksen (vähintään viisi teollisuusmaata ja viisitoista kehitysmaata). Sopimuksen allekirjoitti yli 50 maata, mutta tarpeeksi moni maa ei ehtinyt vielä sitä ratifioida. Suomi ei ole toistaiseksi liittynyt sopimukseen.

MUU KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ

Suomi on jäsenenä Aasian kehitys pankissa (ADB), Afrikan kehitys pankissa (AfDB) ja Lati-

nalaisen Amerikan kehityspankissa (IDB). Suomen Pankki hoitaa osaltaan suhteita näihin kansainvälisiin rahoituslaitoksiin samaan tapaan kuin maailmanpankkiryhmään ja toimii niiden sopimusartiklojen mukaisena talletuspankkina Suomessa.

Suomen Pankki osallistuu muiden viranomaisien ohella mm. Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD), Euroopan vapaa-kauppa-alueen (EFTA), Euroopan talouskomission (ECE), YK-järjestelmän ja Gatt-neuvottelujärjestelmän puitteissa tapahtuvaan työskentelyyn. YK:n kauppaja-kehitysneuvoston (TDB) kokouksissa valmisteltiin kesällä 1987 pidettävää UNCTAD VII yleiskonferenssia, joka käsittelee kehitysmaiden kauppaan, rahoitukseen ja taloudelliseen kehitykseen liittyviä kysymyksiä.

Vuoden aikana saatiin päätökseen GATT:n kahdeksannen monenkeskisen kauppaneuvottelukierroksen valmistelu ja syyskuussa neuvotteluosapuolet sopivat Punta del Este'ssa ns. Uruguayn kierroksen aloittamisesta. Kaupan edelleen vapauttaminen ja kauppajärjestelmän vahvistaminen ovat neuvottelujen keskeisiä tavoitteita. Uuden kierroksen myötä neuvottelut ovat samalla laajentuneet tavanomaisten sektoreiden ulkopuolelle. Maataloustuotteiden ja palvelusten kaupan vapauttaminen ovat nyt ensimmäistä kertaa neuvottelujen kohteena. Suomen Pankki osallistui finanssipalveluja käsittelevien neuvottelujen kotimaiseen valmisteluun ja Suomen palveluskauppaa koskevaan selvitystyöhön.

Valuutta- ja finanssiasioita käsittelevä pohjoismainen virkamieskomitea (NÄVF) päätettiin lakkauttaa. Sen sijalle asetettiin uusi laaja-alaisempi talouspoliittisten kysymysten komitea. Pohjoismainen yhteistyö valuuttapolitiikan alalla jatkui muuten vakiintuneissa muodoissaan.

Valuutta- ja finanssiasioita käsiteltiin kuten aiemminkin pohjoismaisessa finanssivaliokunnassa (NFU). NFU-kokouksissa valmisteltiin mm. maiden yhteisiä kannanottoja valuuttarahastossa käsiteltäviin asioihin ja tarkasteltiin pohjoismaisen virkamiestyöryhmän raportteja, joissa selvitetään mahdollisuuksia edistää pohjoismaista teollista yhteistyötä valuuttamääräyksiä lieventämällä.

Pohjoismaiden keskuspankkien pääjohtajien vuotuinen tapaaminen pidettiin elokuussa Grönlannissa. Keskustelujen erityisaihe oli kansainvälisen valuuttajärjestelmän kehitys. Pohjoismaiden valtiovarainministerit julkaisivat maaliskuussa yhteisen julkilausuman maailmantalouden tilasta ja kehitysmaiden ulkomaisen velkaantuneisuuden aiheuttamista vaikeuksista. Julkilausumassa korostettiin kaikkien osapuolten yhteisvastuuta velanhoito-ongelmien lievittämisessä. Talouspolitiikan suunnittelussa ja toteuttamisessa pitäisi tämän vuoksi nykyistä enemmän ottaa huomioon toimenpiteiden kansainväliset vaikutukset.

Suomen Pankki otti osaa suomalais-neuvostoliittolaisen taloudellisen yhteistyökomission sekä Suomen ja SEV:n yhteistyökomission toimintaan. Kansainvälisen investointipankin (MIB) neuvoston 40. kokoukseen sekä Kansainvälisen taloudellisen yhteistyön pankin (MBES) neuvoston 64. kokoukseen Suomen Pankki osallistui tarkkailijana.

Suomen Pankki oli edustettuna Suomen ja Neuvostoliiton välisissä vuoden 1987 tavaravaihtoa koskevissa neuvotteluissa sekä muiden sosialististen maiden KEVSOS- ja TTT-sekakomissioiden kokouksissa.

SUOMEN PANKIN TASE JA TULOSLASKELMA

Suomen Pankin tase vuoden 1986 ja sitä edeltäneen vuoden lopussa esitetään sivuilla 32 - 33. Tase laaditaan ja julkaistaan ohjesäännön mukaan neljä kertaa kuukaudessa. Kuukausien lopun taseet vuodelta 1986 esitetään liitetaulukossa 1. Taseen keskeisten erien kehitys ilmenee kuviosta 17. Pankin tuloslaskelma vuodelta 1986 sekä edelliseltä vuodelta esitetään sivulla 37.

ULKOMAAT

Suomen Pankin ulkomaiset nettosaamiset supistuivat vuoden aikana 8 006 milj. markkaa. Vuoden lopussa ulkomaisia nettosaamisia oli 13 219 milj. markkaa. Korkeimmillaan ne olivat vuoden alussa ja alimmillaan elokuussa.

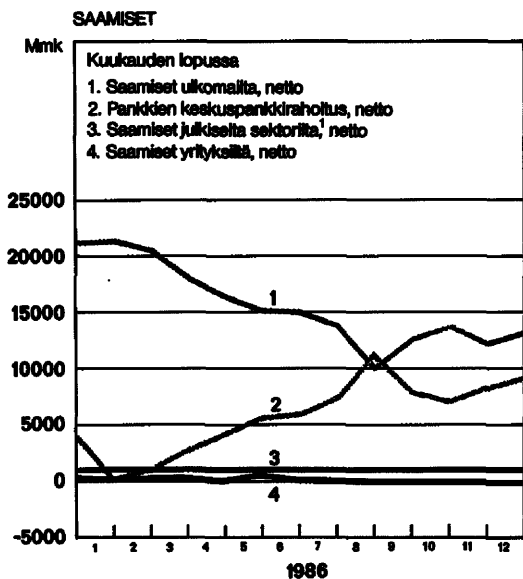
Vaihdettava valuuttavaranto, johon luetaan kulta, erityiset nosto-oikeudet, varanto-osuus kansainvälisessä valuuttarahastossa sekä vaihdettavien valuuttasaamisten ja -velkojen erotus, supistui vuoden 1986 aikana 11 723 milj. markkaa 10 636 milj. markkaan. Vaihdettaviin

valuuttoihin on sisällytetty ulkomaiset joukko-velkakirjat. Tämä erä supistui nettomääräisesti 11 794 milj. markkaa 6 778 milj. markkaan. Muiden varantoerien muutokset olivat verraten vähäisiä.

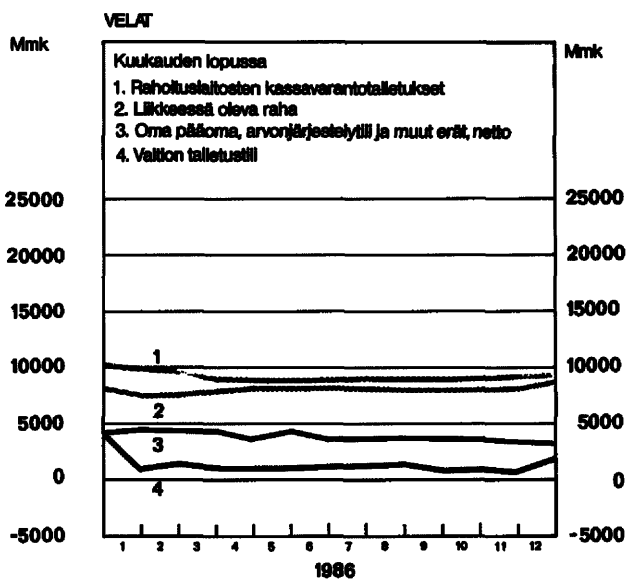
Sidottu valuuttavaranto oli vuoden alussa jonkin verran alijäämäinen mutta nousi jo tammi-kuussa noin miljardiin markkaan. Kesäkuussa sidottu varanto alkoi jälleen kasvaa voimakkaasti, ja vuoden lopussa se oli 3 421 milj. markkaa.

Suomen Pankin muut ulkomaiset saamiset, jotka käsittävät yksinomaan markkaosuuden

Kuulo 17.
SUOMEN PANKIN TASE



¹ Ft. valtion talletustil.



TASE, MK

VASTAAVAA	31.12.1985	31.12.1986
Kulta- ja valuuttasaamiset		
Kulta	2 081 473 367,59	2 081 473 367,59
Erityiset nosto-oikeudet	930 718 648,41	982 808 877,02
Varanto-osuus		
Kansainvälisessä valuutta- rahastossa	774 979 217,59	793 424 959,89
Vaihdettavat valuutat	18 607 612 626,92	6 794 836 229,34
Sidotut valuutat	255 590 259,39	3 435 168 207,81
	22 650 374 119,90	14 087 711 641,65
Muut ulkomaiset saamiset		
Markkaosuus Kansainvälisessä valuuttarahastossa	2 645 250 356,40	2 584 934 647,11
	2 645 250 356,40	2 584 934 647,11
Saamiset rahoituslaitoksilta		
Pankkien shekkitilit	—	—
Päiväluotot	5 218 487 781,07	6 818 080 669,95
Määräaikaiset saamiset	—	2 381 000 000,—
Käteisvaraluotot	1 925 099 000,—	2 305 239 000,—
Joukkovelkakirjat	2 065 466 656,90	2 111 055 156,—
Muut	46 960 952,17	458 145 574,83
	9 256 014 389,14	14 073 520 400,78
Saamiset julkiselta sektorilta		
Joukkovelkakirjat	118 271 158,20	59 368 866,30
Valtion metallirahavastuu	890 363 082,50	934 892 337,50
Muut	14 272 062,88	8 121 146,98
	1 022 906 303,58	1 002 382 350,78
Saamiset yrityksiltä		
Viennin rahoitus	1 601 287 819,72	1 748 451 566,11
Kotimaisten toimitusten rahoitus	2 923 610 156,87	2 833 056 306,89
Joukkovelkakirjat	80 834 081,85	65 274 258,24
Muut	73 342 548,66	197 051 223,61
	4 679 054 606,90	4 843 833 354,85
Muut varat	145 789 189,14	149 508 627,13
YHTEENSÄ	40 399 388 966,06	36 741 891 022,30

Kansainvälisessä valuuttarahastossa, vähenivät 60 milj. markkaa 2 585 milj. markkaan. Pankin muut ulkomaiset velat vähenivät 71 milj. markkaa 3 423 milj. markkaan. Näistä Kansainvälisen valuuttarahaston markkatilit supistuivat 60 milj. markkaa ja osoitetut erityiset nosto-oikeu-

det 11 milj. markkaa. Muutokset olivat valtaosin kurssinkorjauksia, jotka aiheutuivat siitä, että sekä markkaosuus että markkatilit määräytyvät SDR:n (erityisten nosto-oikeuksien) kurssin perusteella Kansainvälisen valuuttarahaston soveltaman käytännön mukaisesti.

VASTATTAVAA	31.12.1985		31.12.1986	
Valuuttavelat				
Vaihdettavat valuutat	35 580 755,14		16 937 900,38	
Sidotut valuutat	540 182 349,73	575 763 104,87	13 852 350,03	30 790 250,41
Muut ulkomaiset velat				
Kansainvälisen valuutta- rahaston markkatiilit	2 645 338 209,12		2 584 978 568,94	
Osoitetut erityiset nosto-oikeudet	848 899 909,40	3 494 238 118,52	838 507 796,70	3 423 486 365,64
Liikkeessä oleva raha				
Setelit	7 303 733 658,—		7 855 664 484,—	
Metalliraha	767 807 115,93	8 071 540 773,93	811 611 811,97	8 667 276 295,97
Velat rahoituslaitoksille				
Pankkien shekkitiilit	56 851,34		14 537,83	
Päivätalletukset	1 204 627 078,60		130 787 689,43	
Kassavarantotalletukset	10 222 236 587,72		9 269 636 101,87	
Pääomantuontitalletukset	639 260 170,—		254 513 480,00	
Muut	86 939 097,96	12 153 118 785,61	73 910 617,26	9 728 862 406,39
Velat julkiselle sektorille				
Shekkitiilit	371 047,09		363 241,63	
Valtion talletustili	4 300 000 000,—		2 000 000 000,—	
Pääomantuontitalletukset	—		—	
Muut	260 763,04	4 300 631 810,13	269 621,81	2 000 632 863,44
Velat yrityksille				
Investointi- ja alushankintatalletukset	3 840 890 639,12		4 671 296 496,97	
Pääomantuontitalletukset	423 943 037,97		336 211 288,47	
Muut	2 127 020,99	4 266 960 698,08	11 553 625,45	5 019 061 410,89
Muut velat		13 910 168,96		22 807 755,32
Arvonjärjestelytili ja varaukset		1 638 698 268,31		1 920 283 309,79
SITRAn pääoma		400 000 000,—		400 000 000,—
Oma pääoma				
Kantarahasto	5 000 000 000,—		5 000 000 000,—	
Vararahasto	764 117 039,56		484 527 236,65	
Käyttämättömät voittovarot	—		—	
Tilivuoden voitto/tappio	—279 589 802,91	5 484 527 236,65	44 163 127,80	5 528 690 364,45
YHTEENSÄ		40 399 398 965,06		36 741 891 022,30

RAHOITUSLAITOKSET

Rahoituslaitoksilla oli vuoden alussa nettosaa-
tavaa Suomen Pankista 2 897 milj. markkaa.
Vuoden aikana nettosaatava supistui niin, että

vuoden lopussa rahoituslaitoksilla oli nettovel-
kaa Suomen Pankille 4 345 milj. markkaa.

Pankkien koko keskuspankkirahoitus kasvoi
vuoden aikana 3 980 milj. markkaa. Vuoden
alussa keskuspankkirahoituksen määrä oli

5 219 milj. markkaa, joka oli kokonaan päiväluottoja. Joulukuussa Suomen Pankki alkoi myöntää pankeille myös kolmen kuukauden kiinteäkorkoisia luottoja, joita oli vuoden vaihteessa 2 381 milj. markkaa.

Rahalaitoksilla oli Suomen Pankin päivämarkkinoilla vuoden lopussa päiväluottoja 6 818 milj. markkaa ja päivätalletuksia 131 milj. markkaa. Päiväluottojen määrä oli 1 599 milj. markkaa suurempi ja päivätalletusten määrä 1 074 milj. markkaa pienempi kuin vuotta aiemmin. Suomen Pankki kattoi omalla sijoituksellaan päiväluottojen ja päivätalletusten erotuksen, joka kertomusvuoden lopussa oli 6 687 milj. markkaa. Määräaikaisuudet mukaan luettuna oli nettomääräinen keskuspankkirahoitus vuoden lopussa 9 068 milj. markkaa.

Rahalaitosten kassavarantotalletukset supistuivat vuoden aikana 952 milj. markkaa. Tämä aiheutui kassavarantovelvoitteen pienentämisestä, sillä talletuspohja kasvoi hieman. Muista eristä rahoituslaitosten tekemät pääomantuontitalletukset supistuivat 385 milj. markkaa 254 milj. markkaan.

Korottomia käteisvaraluottoja, joilla Suomen Pankki rahoittaa rahalaitosten hallussaan pitämät seteli- ja metallirahakassat, oli vuoden päättyessä 2 305 milj. markkaa. Tämä oli 380 milj. markkaa enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Suomen Pankin omistamat rahoituslaitosten joukkovelkakirjat lisääntyivät 46 milj. markkaa 2 111 milj. markkaan.

Saamisten ja velkojen lisäksi rahoituslaitoksilla oli Suomen Pankille vastuuta, jotka ovat syntyneet eri rahoitusjärjestelyjen yhteydessä. Suomen Pankin omistamia vekseleitä, joiden maksamisesta pankit ovat vastuussa, ovat vienti- ja uusvientivekselit. Suomen Pankin taseessa nämä sisältyvät saamisiin yrityksiltä eränä "viennin rahoitus" ja niiden määrä oli vuoden lopussa 1 748 milj. markkaa. Vastuisiin kuuluvat myös pankkien antamat takaukset kotimaisten toimitusten rahoitusluottojen maksamisesta; niitä oli vuoden lopussa 2 833 milj. markkaa.

JULKINEN SEKTORI

Suomen Pankki oli vuoden lopussa velkaa julkiselle sektorille nettomääräisesti 999 milj. markkaa. Tämä oli 2 278 milj. markkaa vähemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Saamiset julkiselta sektorilta vähenivät 21 milj. markkaa 1 002 milj. markkaan. Suomen Pankin omistamat valtion joukkovelkakirjat supistuivat 59 milj. markkaa ja valtion metallirahavastuu, joka taseessa on liikkeessä olevan metallirahamäärän vastaerä, kasvoi 44 milj. markkaa. Velat julkiselle sektorille vähenivät 2 299 milj. markkaa 2 001 milj. markkaan. Tämä erä koostuu lähes yksinomaan valtion talletustilillä olevista varoista, joita oli vuoden lopussa 2 000 milj. markkaa.

YRITYKSET

Suomen Pankin nettosaamiset yrityksiltä supistuivat vuoden aikana 587 milj. markkaa. Vuoden lopussa Suomen Pankin nettovelka yrityksille oli 175 milj. markkaa.

Suomen Pankin saamisista yrityksiltä viennin rahoitus kasvoi 148 milj. markkaa ja kotimaisten toimitusten rahoitus supistui 91 milj. markkaa. Näiden erityisrahoitusjärjestelyjen luottokanta oli vuoden lopussa yhteensä 4 582 milj. markkaa. Suomen Pankin omistamien, yritysten liikkeeseen laskemien joukkovelkakirjojen määrä supistui 16 milj. markkaa 65 milj. markkaan. Muut saamiset yrityksiltä kasvoivat 124 milj. markkaa.

Suomen Pankin veloista yrityksille investointi- ja alushankintatalletukset kasvoivat 830 milj. markkaa ja vuoden lopussa niitä oli yhteensä 4 671 milj. markkaa. Pääomantuontitalletukset supistuivat 88 milj. markkaa 336 milj. markkaan. Näihin sisältyvät myös ne kassavarantotalletukset, joita yritykset ovat tehneet ulkomaisilta pankeilta suoraan ottamistaan lyhytaikaisista luotoista. Vuoden päättyessä näitä talletuksia oli 191 milj. markkaa.

LIIKKEESSÄ OLEVA RAHA

Liikkeessä olevan rahan määrä lisääntyi 595 milj. markkaa eli 7.4 %. Tämä vastasi melko tarkasti kansantalouden nimellistä kasvua. Vuoden lopussa liikkeessä olevan rahan määrä oli 8 667 milj. markkaa. Tästä oli setelistöä 7 856 milj. markkaa ja metallirahaa 811 milj. markkaa. Lisäksi tase-erään 'muut velat' sisältyi liikkeessä olevia vanhan rahayksikön määrisiä seteleitä 9 milj. markkaa.

MUUT TASE-ERÄT

Pankin oma pääoma ilman tilivuoden voiton lisäämistä oli tilinpäätöksen mukaan 5 485 milj. markkaa eli sama kuin edellisen vuoden lopussa. Taseen loppusummasta oman pääoman osuus oli 15.0 %.

Pankin taseeseen ei ohjesäännön mukaan ole aktivoitu pankin omistamien kiinteistöjen, kalustojen eikä osakkeiden ja osuuksien arvoa, vaan ne poistetaan tuloslaskelmassa kokonaan, sitä mukaan kuin niistä kertyy pankille kuluja. Suomen Pankki omistaa pankkikiinteistöt Helsingissä ja niissä kaupungeissa, joissa pankin haarakonttorit toimivat. Pankilla on Vantaan kaupungissa teollisuuskiinteistö, jossa toimii Suomen Pankin setelipaino. Setelipainon toiminnasta julkaistaan erillinen toimintakertomus. Lisäksi pankki on osakkaana mm. Teollistamisrahasto Oy:ssä sekä eräissä teollisuusyrityksissä. Suomen Pankin omistuksessa on myös Suomen itsenäisyyden juhluvuoden 1967 rahasto SITRA. Suomen Pankki luopui kokonaan omistamistaan Mortgage Bank of Finland Ltd:n ja Tervakoski Oy:n osakkeista myymällä edellisen Postipankille ja jälkimmäisen Enso-Gutzeit Oy:lle.

SETELINANTOTASE

Ensisijainen setelinkate, johon luetaan kultavaranto ja pankin riidattomat ulkomaiset saamiset, väheni vuoden 1986 aikana 8 439 milj.

markkaa 14 617 milj. markkaan. Toissijainen setelinkate, joka käsittää katekelpoiset vekselit, pysyi ennallaan ylärajallaan ja oli 1 500 milj. markkaa. Täten koko setelinanto-oikeus aleni 8 439 milj. markkaa 16 117 milj. markkaan.

Kun setelinanto-oikeuden käyttö, johon luetaan liikkeessä olevat setelit ja vaadittaessa maksettavat sitoumukset, lisääntyi yhteensä 12 milj. markkaa, supistui setelinantovara 8 451 milj. markkaa. Vuoden lopussa se oli 8 122 milj. markkaa.

SUOMEN PANKIN NETTOTASE

Taseen kehityksestä 1986 esitetään sivulla 36 tiivistelmänä Suomen Pankin nettotase pääsektoreittain.

Vuoden 1986 aikana nettotase-erien supistuminen oli varsin voimakasta. Nettosaamiset ulkomailta alenivat 8 mrd. markkaa. Nettovelka rahoituslaitoksille aleni runsaat 7 mrd. markkaa ja nettovelka julkiselle sektorille yli 2 mrd. markkaa.

TULOSLASKELMA

Tuloslaskelmakaavaa on viimevuotisesta muutettu siten, että kurssierot on sijoitettu omaksi pääeräkseen ja käyttöön on otettu uusi väli-summa: tulos ennen kurssieroja ja varauksia.

Tuloslaskelman mukaan pankin korkotuotot supistuivat 444 milj. markkaa ja olivat yhteensä 2 529 milj. markkaa. Korot kotimaisista saamisista lisääntyivät 108 milj. markkaa 1 579 milj. markkaan. Päiväluotoista saatiin korkotuottoja 960 milj. markkaa ja erityisrahoitusjärjestelyistä 372 milj. markkaa. Korot ulkomaisista saamisista supistuivat 552 milj. markkaa 950 milj. markkaan pääasiassa valuuttavarannon alenemisen johdosta.

NETTOTASEEN ERÄT, MILJ. MK

	31.12.1985	31.12.1986	Muutos
+ Nettosaamiset ulkomailta	21 225	13 219	- 8 006
+ Nettosaamiset yrityksiltä	412	- 175	- 587
= Nettosaamiset yhteensä	21 637	13 044	- 8 593
+ Nettovelka rahoituslaitoksille	2 897	- 4 345	- 7 242
+ Nettovelka julkiselle sektorille	3 277	999	- 2 278
+ Liikkeessä oleva raha	8 072	8 667	+ 595
+ Oma pääoma, arvonorjestelytili ja muut tase-erät, netto	7 391	7 723	+ 332
= Nettovelat ja oma pääoma yhteensä	21 637	13 044	- 8 593

Suomen Pankin korkokulut vähenivät 1 095 milj. markkaa 1 516 milj. markkaan. Korot kotimaisista veloista vähenivät samoin 1 095 milj. markkaa. Tämä aiheutui pääosin valuuttojen termiiniostosopimusten ja päivätalletusten tuntuvasta supistumisesta. Kassavarantotalle-
tuksista maksettiin korkoja 744 milj. markkaa ja päivätalletuksista 141 milj. markkaa. Ulkomais-
ten velkojen korkoja ja varausprovisioita mak-
settiin edellisvuotiseen tapaan erittäin vähän eli
vain runsaat miljoona markkaa.

Korkotuottojen ja korkokulujen erotus eli kor-
kokate kasvoi 650 milj. markkaa ja oli 1 012
milj. markkaa.

Muut tuotot kasvoivat 226 milj. markkaa 334
milj. markkaan lähinnä osakekauppojen takia.
Suurimpia näistä olivat Tervakoski Oy:n ja
Mortgage Bank of Finland Ltd:n osakkeiden
myynti. Muut kulut ilman kurssieroja vaiku-
tusta pysyivät ennallaan 288 milj. markkana.
Palkat ja sosiaalikulut lisääntyivät 10 milj.
markkaa, setelien valmistuskulut miljoona
markkaa ja erittelemättömät kulut 9 milj. mark-

kaa. Poistoja tehtiin 50 milj. markkaa, joka on
20 milj. markkaa vähemmän kuin vuotta aikai-
semmin.

Tulos ennen kurssieroja ja varauksia oli 1 058
milj. markkaa, joka on 876 milj. markkaa enem-
män kuin vuotta aiemmin.

Valuuttojen kurssieroina kirjattiin kuluja netto-
määräisesti 1 013 milj. markkaa, yli kaksi ker-
taa niin paljon kuin edellisvuonna. Kurssieroi-
hin sisältyvät valuutanvaihtotuotot, valuutta-
kurssien aiheuttamat saamisten ja velkojen
muutokset sekä termiinisopimusten arvomu-
tokset. Kurssieroista aiheutuneiden kulujen li-
säys johtui pääosin dollarin arvon laskusta.
Varausten määrää ei tilinpäätöksessä muutet-
tu.

Pankin voitto tilivuodelta 1986 oli 44 milj.
markkaa. Edellisenä vuonna tulos oli 280 milj.
markkaa tappiollinen. Voitto on siirretty vuo-
den 1987 avaustaseessa kokonaisuudessaan
vararahaston lisäykseksi pankin ohjesäännön
30 pykälän 3 momentin mukaisesti.

TULOSLASKELMA, MK

	1.1.—31.12.1985		1.1.—31.12.1986	
Korkotuotot				
Korot kotimaisista saamisista	1 470 627 514,54		1 578 646 489,22	
Korot ulkomaisista saamisista	1 502 281 032,66	+ 2 972 908 547,20	949 953 966,07	+ 2 528 600 455,29
Korkokulut				
Korot kotimaisista veloista	2 610 117 169,—		1 514 747 649,51	
Korot ja varausprovisiot ulkomaisista veloista	529 417,67	— 2 610 646 586,67	1 396 031,65	— 1 516 143 681,16
Korkokate		+ 362 261 960,53		+ 1 012 456 774,13
Muut tuotot				
Provisiot	2 161 710,87		1 413 321,92	
Muut tuotot	105 678 422,05	+ 107 840 132,92	332 122 717,03	+ 333 536 038,96
Muut kulut				
Palkat	97 516 419,29		103 614 712,56	
Sosiaalikulut	39 437 739,46		43 497 863,41	
Setelien valmistus	33 597 037,01		34 845 200,60	
Poistot	69 618 975,13		49 580 340,96	
Muut kulut	48 181 183,78	— 288 351 354,67	56 812 609,16	— 288 350 726,69
Tulos ennen kurssieroja ja varauksia		+ 181 750 738,78		+ 1 057 642 086,39
Kurssierot		— 461 340 541,69		— 1 013 478 958,59
Varausten muutos		—		—
TILIVUODEN VOITTO(+)/ TAPPIO(—)		— 279 589 802,91		+ 44 163 127,80

SUOMEN PANKIN ERITYISRAHOITUSJÄRJESTELYT

Kotimaisten toimitusten rahoitusjärjestelyjen (KTR) tarkoituksena on turvata suomalaisille yrityksille ulkomaisten valmistajien kanssa tasaveroiset kilpailuedellytykset pääomatavaratoimitusten rahoituksessa kotimaan markkinoilla. Järjestelyyn osallistuvat Suomen Pankki, liikepankit ja Postipankki. Suomen Pankin rahoitusosuus oli 30 % ja KTR-luoton korko Suomen Pankin peruskorko lisättynä yhdellä prosenttiyksiköllä 10.12.1986 asti. Tämän jälkeen Suomen Pankin rahoitusosuus on ollut 40 % ja KTR-luoton korko Suomen Pankin peruskorko lisättynä 2 prosenttiyksiköllä.

Lyhytaikaisten vientiluottojen rahoitusjärjestely on tarkoitettu vaihdettavina valuuttoina maksettavan viennin yhteydessä myönnetyn, enintään 24 kuukauden vientiluoton rahoittamiseen. Yrityksellä voi olla luottoa käytössä enintään 20 milj. markkaa. Viejiltä perittävä korko on Suomen Pankin peruskorko lisättynä 0.25 prosenttiyksiköllä.

Uusvientiluotoilla rahoitetaan pienen ja keskisuuren teollisuuden viennistä aiheutuvaa valmistusenaikaista käyttöpääoman tarvetta. Yrityskohtaisista luottolimiteistä päätetään puolivuositain yritysten viennin ja vientiennusteiden perusteella. Yrityksiltä perittävä korko on Suomen Pankin peruskorko vähennettynä 0.75 prosenttiyksiköllä.

INVESTOINTIVARAUKSET

Suhdannepoliittiseksi välineeksi luodun investointivarausjärjestelmän tavoite on vaikuttaa investointien ajoittamiseen siten, että yritykset siirtävät vapaaehtoisesti investointejaan nousukaudelta laskusuhdanteeseen. Verotuksessa vähennyskelpoinen investointivaraus on enintään puolet tilikauden voitosta, ellei jonakin ajankohtana ole erikseen päätetty muusta varausosuudesta. Varauksesta on vähintään puolet talletettava sulkutilille Suomen Pankkiin. Talletuksille maksettava veroton korko on puolet peruskorosta. Erillisen päätöksen mukaan Suomen Pankki voi maksaa talletuksille korkeampaa korkoa. Valtioneuvosto myöntää investointivarauksille määräaikaisen käyttöluvan ja talletusten nostoluvan antaa verohallitus.

RAHA- JA VALUUTTAPOLIITTISIA TOIMENPITEITÄ 1986

Tammikuu

Korkopolitiikka

Suomen Pankki alensi peruskorkonsa 9.0 prosentista 8.5 prosenttiin 1.1.1986 alkaen. Samassa yhteydessä poistettiin rahalaitosten antolainauskorkojen yläraja. Suomen Pankki edellytti kuitenkin, että omaan käyttöön tulevan asunnon hankintaan myönnettävien luottojen korkotasoa ei nosteta suhteessa peruskorkoon.

Rahalaitosten edellytettiin alentavan vanhojen lainojen sekä verovapaiden talletustilien korkoja yleensä 0.5 prosenttiyksikköä.

Antolainauksen keskikoron säätely

Suomen Pankki muutti rahalaitosten antolainauksen keskikorkosäätelyä vuoden 1986 alusta lukien. Keskikorko saa olla kunkin kalenterikuukauden lopussa enintään yhtä suuri kuin Suomen Pankin peruskorko lisättynä 1.75 prosenttiyksiköllä. Jos rahalaitoksen koko markkaottolainauksen keskikorko ylittää Suomen Pankin peruskoron enemmän kuin 1.25 prosenttiyksiköllä, rahalaitoksen antolainauksen keskikorko saa olla enintään yhtä suuri kuin kyseisen kuukauden ottolainauksen keskikorko lisättynä 0.5 prosenttiyksiköllä.

Päivämarkkinat

Suomen Pankki muutti vuoden 1986 alusta päivämarkkinoiden korkojärjestelmää siten, että se maksaa päivätalletuksille alemmaa korkoa kuin se veloittaa päiväluo-
toista. Talletuksille maksettava korko oli 2.1. alkaen 11.0 %.

Muutoksia valuuttamääräyksiin

Valuuttalaki uudistettiin vuoden 1986 alusta viideksi vuodeksi. Samalla jatkettiin Suomen Pankin valuuttansäännöstelyvaltuuksia ja selvennettiin määräyksiä. Mm. seuraavassa esitettyjä määräyksiä lievennettiin. Tuonnin yliaikamaksujärjestelmä poistettiin. Tuonnin toimitusluottojen enimmäisluottoajaksi tuli 6 kk eli sama kuin entinen yliaikamaksuton toimitusluottoaika. Sijoitukset noteerattuihin ulkomaisiin arvopapereihin ja ulkomaisten rahalaitosten tileille sallittiin 10 000 markan enimmäismäärään kalenterivuotta ja henkilöä kohti. Ulkomaisen vapaa-ajanasunnon enimmäishinta nostettiin 600 000 markkaan. Siirtolaisvaluutan yläraja nostettiin samoin 600 000 markkaan yksin muuttavaa henkilöä kohden ja 400 000 markkaan henkilöä kohti, jos muuttavia perheenjäseniä on useampia. Valuuttapankeille annettiin oikeus luovuttaa matkavaluuttaa ilman ylärajaa matkavaluutan ostajan tekemän kustannuserittelyn perusteella. Arvopapereiden välittäjille annettiin samat oikeudet kuin valuuttapankeille toimia Suomessa asuvien ja ulkomailla asuvien välisten arvopaperikauppojen välittäjinä.

Suomen ja Tšekkoslovakian väliset maksujärjestelyt

Suomen ja Tšekkoslovakian viranomaiset sopivat elokuussa 1985, että noudatettu vapaavaluuttakäytäntö jatkuu vuoden 1986 alusta automaattisesti kolme vuotta kerrallaan, ellei myöhemmin toisin sovita.

Suomen ja Puolan väliset maksujärjestelyt

Suomen ja Puolan viranomaiset sopivat joulukuussa 1985, että Suomen ja Puolan välisissä maksuissa voidaan vuonna 1986 käyttää maksuvaluuttana Yhdysvaltojen dollarin lisäksi myös Suomen markkaa.

Kassavarantovelvoite

Suomen Pankki alensi kassavarantovelvoitteen 5.3 prosentista 5.0 prosenttiin tammikuun kassavarantopohjasta.

Päivämarkkinat

Suomen Pankki alensi päiväluottokoron 11.7 prosentista 11.4 prosenttiin ja päivätalletuskoron 11.0 prosentista 10.7 prosenttiin 24.1. alkaen.

Helmikuu

Kassavarantovelvoite

Suomen Pankki alensi kassavarantovelvoitteen 5.0 prosentista 4.7 prosenttiin helmikuun kassavarantopohjasta.

Maaliskuu

Korkopolitiikka

Suomen Pankki alensi peruskorkonsa 8.5 prosentista 8.0 prosenttiin 1.3.1986 alkaen. Tämän päätöksen johdosta vanhojen luottojen korot alenivat yleensä 0.5 prosenttiyksikköä. Verovapaiden talletusten korot alenivat samalla määrällä.

Päivämarkkinat

Suomen Pankki alensi päiväluottokoron 11.4 prosentista 11.2 prosenttiin ja päivätalletuskoron 10.7 prosentista 10.5 prosenttiin 3.3. alkaen.

Investointivaraukset

Valtioneuvosto päätti 20.3. vapauttaa 1984 päättyneiltä tilikausilta tehdyt investointivaraukset käyttöön muualla kuin Suur-Helsingin alueella 1. lokakuuta 1985 alkaen. Investointivarausten käyttöjakso päättyy 31.12.1987.

Toukokuu

Markan ulkoinen arvo

Markan ulkoista arvoa laskettiin 1.6 % 16.5. nostamalla valuuttaindeksilukua vaihtelualueen puitteissa.

Korkopolitiikka

Suomen Pankki alensi peruskorkonsa 8.0 prosentista 7.0 prosenttiin 19.5. alkaen. Samalla pankkien vanhojen luottojen korot alenivat 1 prosenttiyksikön. 12 ja 24 kuukauden määräaikaistalletusten korot alenivat sen sijaan enintään 0.75 prosenttiyksikköä. Muut verovapaat talletuskorot alenivat enintään 1 prosenttiyksikön.

Antolainauksen keskikoron säätely

Suomen Pankki nosti 19.5. alkaen antolainauksen keskikoron ylärajaa suhteessa peruskorkoon 0.25 prosenttiyksiköllä. Uusi yläraja oli Suomen Pankin peruskorko lisätynä 2 prosenttiyksiköllä eli 9 %. Jos rahalaitoksen koko markkaottolainauksen keskikorko ylitti Suomen Pankin peruskoron yli prosenttiyksiköllä, rahalaitoksen antolainauksen keskikorko sai olla enintään yhtä suuri kuin kyseisen kuukauden ottolainauksen keskikorko lisätynä 1 prosenttiyksiköllä.

Päivämarkkinat

Eduskunnan pankkivaltuusmiehet antoivat Suomen Pankin johtokunnalle oikeuden nostaa päiväkorjoja tarvittaessa 30 prosenttiin 16.5.—15.6.1986. Tätä ennen ja tämän jälkeen päiväkorjojen yläraja oli ennallaan eli peruskorko + 15 prosenttiyksikköä.

Suomen Pankki muutti päiväkorkoja seuraavasti:

voimaantulopäivä	päiväluottokorko %	päivätalletuskorko %
13.5.1986	13.0	12.3
14.5.1986	16.0	15.3
16.5.1986	14.0	13.3
20.5.1986 (I)	13.0	12.3
20.5.1986 (II)	12.0	11.3
22.5.1986	11.0	10.3

Muutoksia valuuttamääräyksiin

Suomen Pankki päätti antaa 13.5.1986 alkaen valuuttapankeille luvan myös pitkäaikaisten vientisaamisten rahoittamiseen ulkomaisella luotolla. Samoin päätettiin antaa viejille hakemuksesta lupia pitkäaikaisten vientisaamisten rahoittamiseen ulkomaisella luotolla, jonka viejät ottavat omista nimissään.

Suomen Pankki poisti pankkien välittämiltä lyhytaikaisilta tuonnin rahoitusluotoilta ylärajan 16.5.1986 lukien. Samalla päätettiin 30.6. alkaen rinnastaa pankkien vastaanottamat kotimaiset valuuttatalletukset pankkien luotonottoon ulkomailta ja poistaa tällä tavalla käytännössä pankeilta mahdollisuus myöntää kotimaisten valuuttatalletusten perusteella ns. fennoluottoja.

Kesäkuu

Päivämarkkinat

Suomen Pankki alensi 6.6. päiväluottokoron 10.8 prosenttiin ja päivätalletuskoron 10.1 prosenttiin.

Muutoksia valuuttamääräyksiin

Suomen Pankki tarkisti valuuttamääräyksiä 16.6.1986 lukien. Muutosten pääkohdat olivat seuraavat:

Kielto, joka koski suomalaisten joukkovelkakirjojen myyntiä ulkomailta asuville, purettiin siltä osin kuin joukkovelkakirjat ostetaan aiemmin hankittujen suomalaisten joukkovelkakirjojen tuotoilla, niiden myynnistä hankituilla varoilla tai Suomesta ulkomaille muuttaneen Suomessa olevilla varoilla.

Valuuttapankit ja muut arvopapereiden välittäjät saivat oikeuden myydä omasta salkustaan valuuttamääräysten sisältämin määrärajoituksin ulkomaisia arvopapereita Suomessa asuville.

Lisäksi valuuttamääräyksiä lievennettiin lähinnä tavara- ja palvelumaksujen osalta ja eräitä valuuttamääräyksiin sisältyviä määrärajoja nostettiin.

Elokuu

Päivämarkkinat

Eduskunnan pankkivaltuusmiehet antoivat 31.7. Suomen Pankin johtokunnalle tilapäisvaltuudet päiväkoron nostamiseen rajattomasti.

Suomen Pankki muutti päiväkorkoja elokuussa seuraavasti:

voimaantulopäivä	päiväluottokorko	päivätalletuskorko
1.8. (I)	11.2	10.2
1.8. (II)	11.6	10.6
4.8.	12.4	11.4
5.8. (I)	13.2	12.2
5.8. (II)	15.2	14.2
5.8. (III)	25.0	24.0
7.8.	40.0	39.0
14.8.	35.0	34.0
15.8. (I)	30.0	29.0
15.8. (II)	25.0	24.0
18.8.	20.0	19.0
20.8.	19.0	18.0
26.8.	18.0	17.0
29.8.	17.0	16.0

Antolainauksen keskikoron säätely

Suomen Pankki lopetti pankkien antolainauksen keskikorkosäätelyn 1.8.1986 lukien.

Muutoksia valuuttamääräyksiin

Suomen Pankki päätti 1.8.1986 alkaen vapauttaa säännöstelystä tehdasteollisuusyritysten ja varustamoiden vähintään 5 vuoden ulkomaiset luotot niiden oman toiminnan rahoittamiseksi. Vapauttamispäätös ei koskenut Suomen markan määräisiä joukkovelkakirjaemissioita.

Syyskuu

Kassavarantovelvoite

Suomen Pankki päätti pankkien kanssa solmitusta kassavarantosopimuksesta poiketen maksaa syys-joulukuulta 1986 kassavarantotalletuksille korkoa, joka on 3 prosenttiyksikköä alle Suomen Pankin päiväluottokoron, kuitenkin vähintään 1/4 prosenttiyksikköä alle Suomen Pankin peruskoron.

Päivämarkkinat

Suomen Pankki muutti päiväkorkoja seuraavasti:

voimaantulopäivä	päiväluottokorko %	päivätalletuskorko %
2.9.	16.0	15.0
5.9.	15.0	14.0
9.9.	14.0	13.0
12.9.	13.5	12.5
18.9.	13.0	12.0
26.9.	12.5	11.5

Lokakuu

Päivämarkkinat

Suomen Pankki muutti päiväkorkoja seuraavasti:

voimaantulopäivä	päiväluottokorko %	päivätalletuskorko %
2.10.	12.0	11.0
16.10.	11.8	10.8

Pankkivaltuusmiesten päätös, jolla päiväluottokoron yläraja poistettiin, umpeutui 21.10.1986. Mainitusta päivästä lähtien päiväluottokoron yläraja oli jälleen peruskorko + 15 prosenttiyksikköä.

Investointivaraukset

Valtioneuvosto päätti 23.10. vapauttaa vuonna 1984 päättyneiltä tilikausilta tehdyt investointivaraukset myös Suur-Helsingin alueella 1.4.1986 ja 31.12.1987 väliseksi ajaksi. Samassa yhteydessä valtioneuvosto korotti investointivähennyksen 3 prosentista 6 prosenttiin siltä osin kuin investointivarausta käytetään Suur-Helsingin alueen ulkopuolella tilikausina, jotka päättyvät 1.11.1986 – 31.12.1987.

Muutoksia kassavarantosopimukseen ja keskuspankkirahoituksen ehtoihin

Samuel Montagu Osakepankin toiminta Suomessa käynnistyi lokakuun alussa. Pankki liittyi 17.10.1986 Suomen Pankin ja pankkien 7.9.1984 solmimaan kassavarantosopimukseen. Marraskuun alusta lukien Suomen Pankki myönsi Samuel Montagu Osakepankille samat keskuspankkirahoitus- ja päivämarkkinaoikeudet kuin muilla liikepankeilla on.

Helsingin Osakepankin itsenäisen toiminnan lakattua ja pankin sulaututtua Suomen Yhdyspankki Oy:öön marraskuun alusta Suomen Pankki poisti Helsingin Osakepankin keskuspankkirahoitus- ja päivämarkkinaoikeudet 1.11.1986 alkaen.

Marraskuu

Antolainauksen korot

Suomen Pankki päätti 28.11.1986, että pankit vastedes solmittavissa lyhyissä (enintään 1 vuosi) ja keskipitkissä (yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta) luottosopimuksissa voivat sitoa luottokoron viitekorkoon, joka heijastaa markkinaehtoisen rahoituksen kustannusta. Tällaisen viitekoron käyttöönoton edellytyksenä on Suomen Pankin hyväksyminen.

Kaikissa asuntoluotoissa ja pitkäaikaisissa, yli 5 vuoden, luotoissa edellytettiin edelleen peruskorkosidonnaisuutta tai kiinteäkorkoisuutta. Näitä korkoehtoja voidaan soveltaa edelleen myös lyhyeen ja keskipitkään luotonantoon samoin kuin päiväkkorkosidonnaisuutta lyhytaikaisiin luottoihin.

Joulukuu

Keskuspankkirahoituksen ehdot

Suomen Pankki otti 1.12.1986 alkaen käyttöön järjestelmän, jossa pankit voivat saada keskuspankkirahoitusta päiväluottojen ohella myös pitempiaikaisina kiinteäkorkoisina keskuspankkiluottoina. Aluksi niitä myönnetään yksinomaan 3 kuukauden luottoina ja niiden määrät ja korot määräytyvät pankkien esittämien tarjousten perusteella Suomen Pankin keskuspankkirahoitukselle asettamien tavoitteiden mukaisesti. Määräaikaisen kiinteäkorkoisen keskuspankkirahoituksen koron yläraja on sama kuin päiväluottokoron eli peruskorko + 15 prosenttiyksikköä.

Tässä vaiheessa Suomen Pankki ei sitoutunut ottamaan vastaan pitkäaikaisia kiinteäkorkoisia talletuksia.

Päivämarkkinat

Suomen Pankki alensi päivätalletuskoron 1.12.1986 alkaen 10.8 prosentista 9.0 prosenttiin. Suomen Pankki nosti päiväluottokoron 11.8 prosentista 11.9 prosenttiin 2.12. ja edelleen 12.0 prosenttiin 9.12. alkaen.

Kotimaisten toimitusten rahoitusluotot

KTR-luotoista perittävää korkoa korotettiin 10.12.1986 alkaen yhdellä prosenttiyksiköllä tasolle peruskorko + 2 prosenttiyksikköä. Suomen Pankin rahoitusosuus KTR-luotoista korotettiin 30 prosentista 40 prosenttiin 10.12.1986 ja 31.12.1987 väliseksi ajaksi. Samalla päätettiin jälleen sallia KTR-luottojen käyttö saha-investointien rahoituksessa.

— — — — —

Päätettiin seuraavista 1987 voimaan tulevista toimista:

Lyhytaikaisten vientiluottojen rahoitus

Suomen Pankki rajoitti vuoden 1987 alusta lyhytaikaisten vientiluottojen rahoitusjärjestelyn koskemaan vientiyrityksiä, joiden liikevaihto on enintään 200 milj. markkaa.

Uusvientiluotot

Suomen Pankki rajoitti vuoden 1987 alusta uusvientiluottojen käyttöä siten, että uusvientiluotto voi olla yrityskohtaisessa käytössä enintään viiden vuoden ajan ensimmäisen luottoerän nostamisesta. Uusvientiluotoista viejiltä perittävä korko korotettiin samalle tasolle kuin lyhytaikaisten vientiluottojen rahoituksesta perittävä korko eli se on sama kuin Suomen Pankin peruskorko lisättyinä 0.25 prosenttiyksiköllä.

Kassavarantosopimus

Suomen Pankki ja pankit sopivat kassavarantosopimuksen muuttamisesta 1.1.1987 alkaen, siten että pankkien liikkeeseen laskemat sijoitustodistukset ja eräät pankkien välittämät pitkäaikaiset ulkomaiset luotot eivät enää kuulu kassavarantovelvoitteen piiriin.

Muutoksia valuuttamääräyksiin

Suomen Pankki myönsi Suomen Työväen Säästöpankille valuuttapankkioikeudet 1.1.1987 alkaen.

Taulukko 1.

SUOMEN PANKIN TASE KUUKAUSITTAIN 1986, MILJ. MK

VASTAAVAA	I	II	III
Kulta- ja valuuttasaamiset	22 383	21 501	19 096
Kulta	2 081	2 081	2 081
Erityiset nosto-oikeudet	930	916	959
Varanto-osuus Kansainvälisessä valuuttarahastossa	786	751	797
Vaihdettavat valuutat	17 388	16 894	14 641
Sidotut valuutat	1 198	859	618
Muut ulkomaiset saamiset	2 633	2 655	2 623
Markkaosuus Kansainvälisessä valuuttarahastossa	2 633	2 655	2 623
Saamiset rahoituslaitoksilta	5 601	6 934	7 688
Pankkien shekkitilit	—	—	—
Päiväluotot	1 852	3 174	3 806
Määräaikaiset saamiset	—	—	—
Käteisvaraluotot	1 558	1 531	1 657
Joukkovelkakirjat	2 119	2 148	2 153
Muut	72	81	72
Saamiset julkiselta sektorilta	1 036	972	976
Joukkovelkakirjat	132	69	71
Valtion metallirahavastuu	896	899	902
Muut	8	4	3
Saamiset yrityksiltä	4 805	4 804	4 838
Viennin rahoitus	1 673	1 696	1 695
Kotimaisten toimitusten rahoitus	2 981	2 958	2 996
Joukkovelkakirjat	79	78	75
Muut	72	72	72
Muut varat	147	148	147
YHTEENSÄ	36 605	37 014	35 368

IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
17 420	16 173	15 927	14 734	10 994	13 541	14 627	13 131	14 088
2 081	2 081	2 081	2 081	2 081	2 081	2 081	2 081	2 081
939	989	981	981	983	986	983	989	983
780	838	813	812	819	803	801	799	794
13 082	11 160	10 619	8 648	4 532	7 008	7 517	5 741	6 795
538	1 105	1 433	2 212	2 579	2 663	3 245	3 521	3 435
2 623	2 600	2 567	2 567	2 549	2 566	2 566	2 566	2 585
2 623	2 600	2 567	2 567	2 549	2 566	2 566	2 566	2 585
9 531	10 158	12 037	12 046	15 453	13 897	11 555	13 529	14 074
—	—	—	—	—	—	—	—	—
5 285	6 070	7 939	7 936	11 525	9 761	7 128	9 181	6 818
—	—	—	—	—	—	—	—	2 381
1 984	1 842	1 875	1 844	1 650	1 847	1 755	1 709	2 305
2 153	2 150	2 121	2 153	2 161	2 141	2 097	2 111	2 111
109	96	102	113	117	148	575	528	459
978	984	993	982	984	1 004	1 002	1 008	1 002
71	75	85	74	72	84	75	73	59
904	906	908	908	912	920	927	935	935
3	3	—	0	0	—	—	—	8
4 961	4 940	4 838	4 834	4 828	4 828	4 925	4 931	4 844
1 629	1 632	1 610	1 614	1 584	1 642	1 747	1 773	1 749
3 036	3 012	2 942	2 938	2 966	2 910	2 903	2 886	2 833
75	74	73	73	70	68	67	66	65
221	222	213	209	208	208	208	206	197
148	148	147	148	149	149	149	148	149
35 661	35 003	36 509	35 311	34 957	35 985	34 824	35 313	36 742

Taulukko 1. (Jatk.)

VASTATTAVAA	I	II	III
Valuuttavelat	143	148	178
Vaihdettavat valuutat	35	29	60
Sidotut valuutat	108	119	118
Muut ulkomaiset velat	3 482	3 488	3 471
Kansainvälisen valuuttarahaston markkatilit	2 634	2 655	2 623
Osoitetut erityiset nosto-oikeudet	848	833	848
Liikkeessä oleva raha	7 455	7 499	7 840
Setelit	6 710	6 753	7 082
Metalliraha	745	746	758
Velat rahoituslaitoksille	12 299	12 476	10 775
Pankkien shekkitilit	0	0	0
Päivätalletukset	1 734	2 221	1 102
Kassavarantotalletukset	9 828	9 556	8 942
Pääomantuontitalletukset	631	599	614
Muut	106	100	117
Velat julkiselle sektorille	1 014	1 500	1 100
Shekkitilit	1	0	0
Valtion talletustili	1 000	1 500	1 100
Pääomantuontitalletukset	—	—	—
Muut	13	0	0
Velat yrityksille	4 585	4 432	4 446
Investointi- ja alushankintatalletukset	3 832	3 824	3 847
Pääomantuontitalletukset	750	604	597
Muut	3	4	2
Muut velat	15	15	15
Arvonjärjestelytili ja varaukset	1 728	1 572	1 659
SITRAn pääoma	400	400	400
Oma pääoma	5 484	5 484	5 484
Kantarahasto	5 000	5 000	5 000
Vararahasto	484	484	484
Käyttämättömät voittovarot	—	—	—
Tulostili	—	—	—
YHTEENSÄ	36 605	37 014	35 368

IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
182	151	16	63	60	28	47	52	31
65	35	16	60	57	19	27	28	17
117	116	—	3	3	9	20	24	14
3 453	3 466	3 426	3 426	3 395	3 415	3 412	3 410	3 423
2 623	2 600	2 567	2 567	2 549	2 567	2 566	2 566	2 585
830	866	859	859	846	848	846	844	838
8 094	8 046	8 156	8 086	7 969	7 903	7 973	8 024	8 667
7 330	7 280	7 381	7 304	7 190	7 126	7 193	7 237	7 856
764	766	775	782	779	777	780	787	811
10 771	10 174	11 190	9 838	9 434	11 000	9 255	10 208	9 729
0	0	0	0	0	0	0	0	0
1 204	477	2 098	612	252	1 886	88	931	131
8 846	8 862	8 891	9 030	9 023	8 954	9 052	9 180	9 270
631	676	68	67	66	65	21	20	254
90	159	133	129	93	95	94	77	74
1 100	1 101	1 251	1 351	1 501	890	1 001	801	2 001
0	1	1	1	1	0	1	1	1
1 100	1 100	1 250	1 350	1 500	890	1 000	800	2 000
—	—	—	—	—	—	—	—	—
0	0	0	0	0	0	0	0	0
4 809	4 363	4 871	4 951	4 996	5 026	5 138	5 058	5 019
3 904	3 938	4 662	4 735	4 792	4 847	4 798	4 715	4 671
896	424	205	207	201	170	334	340	336
9	1	4	9	3	9	6	3	12
15	17	18	19	16	19	18	22	23
1 353	1 801	1 697	1 693	1 702	1 820	2 096	1 854	1 921
400	400	400	400	400	400	400	400	400
5 484	5 484	5 484	5 484	5 484	5 484	5 484	5 484	5 528
5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
484	484	484	484	484	484	484	484	484
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	44
35 661	35 003	36 509	35 311	34 957	35 985	34 824	35 313	36 742

Taulukko 2.

VAIHDETTAVA JA SIDOTTU VARANTO VUOSIEN 1984 – 1986 LOPUSSA, MILJ. MK

	1984	1985	1986
Kulta	1 732	2 081	2 081
Erityiset nosto-oikeudet	936	931	983
Varanto-osuus Kansainvälisessä valuuttarahastossa	859	775	794
Vaihdettavat valuutat			
Saamiset	15 387	18 608	6 795
Velat	– 84	– 36	– 17
Vaihdettava varanto	18 830	22 359	10 636
Sidotut valuutat			
Saamiset	388	255	3 435
Velat	– 725	– 540	– 14
Sidottu varanto	– 337	– 285	3 421

Taulukko 3.

SUOMEN PANKIN SOVELTAMIA KORKOJA 1979–1986, %

Päivästä	Suomen Pankin peruskorko	Luottojen korkorajat ¹		Päiväkoron	
		alaraja	yläraja	alaraja	yläraja
1.11.1979	8 ¹ / ₂	6 ³ / ₄	9 ³ / ₄	8 ¹ / ₂	24
1. 2.1980	9 ¹ / ₄	7 ¹ / ₂	10 ¹ / ₂	9 ¹ / ₄	24 ³ / ₄
1. 1.1981	9 ¹ / ₄	7 ¹ / ₂	10 ¹ / ₂	9 ¹ / ₄	24 ¹ / ₄
1. 6.1982	8 ¹ / ₂	6	11	8 ¹ / ₂	23 ¹ / ₂
1. 7.1983	9 ¹ / ₂	7	12	9 ¹ / ₂	24 ¹ / ₂
1. 2.1985	9	6 ¹ / ₂	11 ¹ / ₂	9	24
1. 1.1986	8 ¹ / ₂	6	11	8 ¹ / ₂	23 ¹ / ₂
1. 3.1986	8	5 ¹ / ₂	10 ¹ / ₂	8	23
16. 5.1986	8	5 ¹ / ₂	10 ¹ / ₂	8	30
19. 5.1986	7	4 ¹ / ₂	9 ¹ / ₂	7	30
16. 6.1986	7	4 ¹ / ₂	9 ¹ / ₂	7	22
1. 8.1986	7	4 ¹ / ₂	9 ¹ / ₂	7	—
21.10.1986	7	4 ¹ / ₂	9 ¹ / ₂	7	22

¹ Muussa kuin pankeille suuntautuvassa kotimaisessa luotonannossa sovellettujen korkojen rajat.

Taulukko 4.

PANKKIEN KESKUSPANKKIASEMA JA KESKUSPANKKIRAHOITUKSEN KUSTANNUKSET
1981—1986¹

Vuosi ja kuukausi	Pankkien keskus- pankki- rahoitus, brutto milj.mk	Pankkien keskus- pankki- rahoitus, netto milj.mk	Pankkien kassa- varanto- talle- tukset milj.mk	Pankkien keskus- pankki- asema milj.mk	Keskus- pankki- rahoituksen marginaali- kustannus %
1981	4 095.2	2 761.8	2 794.5	— 32.7	14.75
1982	3 201.4	1 994.3	2 777.5	— 783.2	14.16
1983	4 539.0	3 132.0	4 344.9	—1 212.9	15.42
1984	3 175.7	— 39.3	6 325.5	—6 364.8	16.53
1985	5 811.8	1 285.2	9 577.9	—8 292.7	13.37
1986	7 237.2	5 981.3	9 189.1	—3 207.8	13.56
1986					
Tammikuu	5 279.5	2 467.3	10 209.5	—7 742.2	11.64
Helmikuu	4 241.8	1 631.3	9 817.8	—8 186.5	11.40
Maaliskuu	5 146.5	3 530.1	9 457.3	—5 927.2	11.21
Huhtikuu	5 033.5	3 374.1	8 938.9	—5 564.8	11.20
Toukokuu	6 644.6	5 281.1	8 847.2	—3 566.1	12.02
Kesäkuu	6 393.3	5 454.5	8 863.0	—3 408.5	10.83
Heinäkuu	7 555.6	6 217.9	8 894.9	—2 677.0	10.80
Elokuu	11 014.5	10 268.6	9 029.7	1 238.9	24.17
Syyskuu	10 290.2	9 088.3	9 020.7	67.6	13.86
Lokakuu	7 845.8	7 435.5	8 959.7	—1 524.2	11.93
Marraskuu	7 616.0	7 263.3	9 047.5	—1 784.2	11.80
Joulukuu	9 784.9	9 763.1	9 183.2	579.9	12.48

¹ Päiväarvoista laskettuja vuosi- ja kuukausikeskiarvoja.

Taulukko 5.

SUOMEN PANKIN PÄIVÄMARKKINAT 1981—1986¹

Vuosi ja kuukausi	Pankkien päivä- luotot	Pankkien päivä- talletukset	Suomen Pankin netto- sijoitus	Päivä- luotto- korko ²	Päivä- talletus- korko
	milj.mk	milj.mk	milj.mk	%	%
1981	3 494.4	1 333.4	2 161.0	11.48	10.32
1982	2 778.4	1 207.1	1 571.3	11.64	10.29
1983	4 131.3	1 407.0	2 724.3	15.37	14.87
1984	3 175.8	3 215.0	— 39.2	16.53	16.53
1985	5 811.8	4 526.6	1 285.2	13.37	13.37
1986	7 117.0	1 255.9	5 861.1	13.43	11.34
1986					
Tammikuu	5 279.5	2 812.2	2 467.3	11.64	10.93
Helmikuu	4 241.8	2 610.5	1 631.3	11.40	10.70
Maaliskuu	5 146.5	1 616.4	3 530.1	11.21	10.52
Huhtikuu	5 033.5	1 659.4	3 374.1	11.20	10.50
Toukokuu	6 644.6	1 363.5	5 281.1	12.02	11.11
Kesäkuu	6 393.3	938.8	5 454.5	10.83	10.13
Heinäkuu	7 555.6	1 337.7	6 217.9	10.80	10.10
Elokuu	11 014.5	745.9	10 268.6	24.17	22.05
Syyskuu	10 290.2	1 201.9	9 088.3	13.86	12.26
Lokakuu	7 845.8	410.3	7 435.5	11.93	11.03
Marraskuu	7 616.0	352.7	7 263.3	11.80	10.80
Joulukuu	8 343.2	21.8	8 321.4	11.97	9.00

¹ Päiväarvoista laskettuja vuosi- ja kuukausikeskiarvoja.² 1.2.1980 — 30.4.1983 päiväkoron lisäksi on peritty lisäkorkoa, joka ei sisälly tähän sarjaan.

Taulukko 6.

KOTIMAASSA LIIKKEESEEN LASKETUT JOUKKOVELKAKIRJALAINAT 1985 JA 1986

	Lainojen lukumäärä			Lainojen nimellisarvo, milj.mk		
	1985	1986	Muutos	1985	1986	Muutos
Muut kuin valtion joukkovelkakirjalainat yhteensä	257	226	- 31	14 372	16 142	+ 1 770
Yleisölainat yhteensä	140	129	- 11	9 420	7 787	- 1 633
Erillislainat yhteensä	117	97	- 20	4 952	8 355	+ 3 403
Obligaatiolainat	26	34	+ 8	2 426	3 424	+ 998
Yleisölainat, kiinnitysluottopankit	13	23	+ 10	1 400	2 304	+ 904
Verottomat	12	15	+ 3	1 350	1 799	+ 449
Verolliset	1	8	+ 7	50	505	+ 455
Erillislainat	13	11	- 2	1 026	1 120	+ 94
Kiinnitysluottopankit	8	11	+ 3	1 000	1 120	+ 120
Yritykset	5	-	- 5	26	-	- 26
Debentuurilainat	27	16	- 11	1 983	1 088	- 895
Yleisölainat	19	9	- 10	1 344	518	- 826
Erillislainat	8	7	- 1	639	570	- 69
Muut joukkovelkakirjalainat	204	176	- 28	9 963	11 630	+ 1 667
Yleisölainat	108	97	- 11	6 676	4 965	- 1 711
Erillislainat	96	79	- 17	3 287	6 665	+ 3 378
Valtion joukkovelkakirjalainat yhteensä	26	25	- 1	7 669	7 870	+ 201
Yleisölainat	10	10	-	5 044	5 688	+ 644
Erillislainat	16	15	- 1	2 625	2 182	- 443
Kaikki joukkovelkakirjalainat yhteensä	283	251	- 32	22 041	24 012	+ 1 971

Taulukko 7.

AVISTAMYNTIKURSSIT 1981–1986, MK

Valuutta	1981			1982			1983		
	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin
1 USA:n dollari	4.707	4.315	3.812	5.572	4.820	4.325	5.899	5.570	5.241
1 Kanadan dollari	3.825	3.602	3.159	4.570	3.913	3.611	4.726	4.524	4.277
1 Englannin punta	9.590	8.731	7.987	9.356	8.423	8.108	8.845	8.456	7.996
1 Irlannin punta	7.367	6.976	6.650	7.461	6.854	6.518	7.540	6.957	6.613
100 Ruotsin kruunua	89.05	85.74	79.00	80.50	77.03	72.65	73.10	72.75	72.45
100 Norjan kruunua	76.85	75.54	73.80	77.70	74.84	69.25	77.45	76.44	75.25
100 Tanskan kruunua	64.30	60.96	58.50	63.40	57.93	54.20	63.85	61.07	58.85
100 Islannin kruunua	66.00	60.35	53.30	54.30	40.79	32.05	32.25	23.25	20.35
100 D-markkaa	198.40	191.31	183.35	223.65	198.76	190.05	227.25	218.61	211.75
100 Hollannin floriniä	181.35	173.43	165.30	202.40	180.66	173.00	204.45	195.66	189.35
100 Belgian frangia ¹	12.280	11.688	11.230	11.450	10.584	9.870	11.860	10.934	10.450
100 Sveitsin frangia	247.70	220.34	203.30	266.25	237.79	221.95	274.15	265.70	260.60
100 Ranskan frangia	85.45	79.92	76.50	79.00	73.65	67.85	80.00	73.53	69.80
100 Italian liiraa	0.419	0.385	0.363	0.389	0.358	0.341	0.393	0.369	0.352
100 Itävallan šillinkiä	28.48	27.17	26.14	31.85	28.31	27.12	32.30	31.11	30.15
100 Portugalin escudoa	7.45	7.17	6.83	6.85	6.13	5.48	6.04	5.14	4.41
100 Espanjan pesetaa	4.92	4.72	4.52	4.82	4.41	4.19	4.25	3.91	3.71
100 Japanin jeniä	2.032	1.967	1.903	2.274	1.943	1.783	2.521	2.351	2.254
1 Neuvostoliiton rupla, clearing	6.328	5.986	5.646	7.473	6.624	6.170	7.636	7.491	7.411
1 erityinen nosto-oikeus (SDR)	5.22182	5.07140	4.88542	5.92336	5.30563	5.05149	6.11828	5.94325	5.81780

¹ Kaupallinen kurssi

Valuutta	1984			1985			1986		
	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin
1 USA:n dollari	6.552	6.010	5.530	7.132	6.206	5.425	5.467	5.078	4.802
1 Kanadan dollari	4.964	4.645	4.347	5.129	4.554	3.889	3.914	3.659	3.484
1 Englannin punta	8.444	8.023	7.584	8.501	8.000	7.424	7.916	7.459	6.927
1 Irlannin punta	6.696	6.533	6.371	6.763	6.590	6.435	7.090	6.816	6.593
100 Ruotsin kruunua	73.75	72.77	71.85	73.85	72.22	71.35	72.61	71.38	70.45
100 Norjan kruunua	75.80	73.84	71.95	72.85	72.31	71.50	72.90	68.82	65.01
100 Tanskan kruunua	59.55	58.16	56.75	60.60	58.71	57.45	65.72	62.90	60.05
100 Islannin kruunua	20.80	19.39	16.15	17.30	15.20	13.05	13.23	12.59	12.13
100 D-markkaa	218.25	211.65	205.25	220.90	211.42	206.35	248.14	234.54	220.55
100 Hollannin floriniina	193.25	187.72	182.00	196.20	187.45	181.95	219.53	207.89	195.85
100 Belgian frangia ¹	10.670	10.428	10.170	10.820	10.483	10.250	11.930	11.399	10.780
100 Sveitsin frangia	267.50	256.42	247.75	265.40	253.60	242.40	300.81	283.49	260.25
100 Ranskan frangia	70.90	69.07	66.95	72.15	69.40	67.60	75.89	73.55	70.10
100 Italian liiraa	0.353	0.344	0.334	0.344	0.327	0.315	0.359	0.343	0.322
100 Itävallan šillinkiä	31.00	30.13	29.20	31.45	30.12	29.40	35.46	33.39	31.40
100 Portugalin escudoa	4.46	4.14	3.87	3.93	3.67	3.42	3.55	3.43	3.31
100 Espanjan pesetaa	3.81	3.75	3.67	3.82	3.66	3.51	3.73	3.64	3.53
100 Japanin jeniä	2.626	2.534	2.414	2.770	2.610	2.490	3.258	3.028	2.675
1 Neuvostoliiton rupla, clearing	7.547	7.357	7.198	7.773	7.419	7.140	7.367	7.228	7.040
1 erityinen nosto- oikeus (SDR)	6.42611	6.14739	5.90956	6.75940	6.27879	5.93241	6.10906	5.94432	5.79542

¹ Kaupallinen kurssi

Taulukko 8.

AVISTAMYNTIKURSSIT 1986, MK

Valuutta	Tammikuu			Helmikuu			Maaliskuu		
	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin
1 USA:n dollari	5.467	5.419	5.348	5.408	5.258	5.037	5.252	5.131	5.062
1 Kanadan dollari	3.914	3.860	3.763	3.823	3.748	3.571	3.749	3.659	3.544
1 Englannin punta	7.914	7.747	7.463	7.617	7.513	7.438	7.710	7.531	7.324
1 Irlannin punta	6.819	6.772	6.731	6.918	6.827	6.794	6.946	6.868	6.756
100 Ruotsin kruunua	71.65	71.49	71.30	71.40	71.14	70.80	71.25	71.01	70.90
100 Norjan kruunua	72.10	71.90	71.70	72.85	72.27	72.05	72.90	72.07	71.75
100 Tanskan kruunua	61.15	60.64	60.05	62.00	61.15	60.90	62.15	61.43	60.55
100 Islannin kruunua	13.15	13.03	12.85	13.00	12.80	12.40	12.85	12.67	12.45
100 D-markkaa	225.05	222.15	220.55	228.80	225.39	224.10	229.70	226.89	223.40
100 Hollannin floriniä	199.50	197.11	195.85	202.55	199.50	198.40	203.40	200.97	197.95
100 Belgian frangia ¹	11.010	10.875	10.800	11.170	11.018	10.960	11.220	11.087	10.920
100 Sveitsin frangia	266.20	262.42	260.25	272.30	269.08	265.05	271.80	269.37	266.50
100 Ranskan frangia	73.45	72.55	72.05	74.50	73.58	73.25	74.80	73.91	72.80
100 Italian liiraa	0.331	0.327	0.325	0.337	0.332	0.331	0.339	0.335	0.330
100 Itävallan šillinkä	32.05	31.63	31.40	32.60	32.10	31.90	32.70	32.36	31.85
100 Portugalin escudoa	3.52	3.49	3.46	3.52	3.50	3.48	3.50	3.48	3.46
100 Espanjan pesetaa	3.58	3.56	3.54	3.63	3.59	3.57	3.65	3.62	3.58
100 Japanin jeniä	2.780	2.712	2.675	2.918	2.850	2.810	2.919	2.876	2.829
1 Neuvostoliiton rupla, clearing	7.184	7.164	7.135	7.207	7.161	7.068	7.209	7.131	7.074
1 erityinen nosto- oikeus (SDR)	5.96101	5.94024	5.90361	5.97151	5.92658	5.83686	5.94114	5.88885	5.84156

¹ Kaupallinen kurssi

Valuutta	Huhtikuu			Toukokuu			Kesäkuu		
	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin
1 USA:n dollari	5.341	5.128	4.922	5.321	5.105	4.948	5.377	5.195	5.123
1 Kanadan dollari	3.857	3.700	3.566	3.860	3.717	3.589	3.880	3.745	3.695
1 Englannin punta	7.795	7.682	7.584	7.916	7.774	7.622	7.904	7.840	7.799
1 Irlannin punta	6.966	6.853	6.651	7.058	6.985	6.902	7.085	7.055	6.994
100 Ruotsin kruunua	71.35	70.92	70.45	72.58	71.57	70.55	72.61	72.17	71.94
100 Norjan kruunua	72.35	71.80	71.40	71.79	68.98	66.86	68.42	68.34	68.27
100 Tanskan kruunua	61.65	61.17	60.20	62.64	62.01	61.21	63.02	62.77	62.12
100 Islannin kruunua	12.95	12.61	12.25	13.10	12.74	12.42	13.23	12.81	12.61
100 D-markkaa	227.75	225.64	222.10	231.75	229.35	226.50	233.48	232.54	230.16
100 Hollannin floriniina	202.45	200.20	197.25	205.75	203.69	200.85	207.24	206.54	204.69
100 Belgian frangia ¹	11.180	11.066	10.780	11.420	11.237	11.020	11.440	11.389	11.290
100 Sveitsin frangia	272.30	269.68	265.30	279.16	275.83	271.45	285.08	282.20	277.24
100 Ranskan frangia	73.10	71.33	70.10	72.87	72.13	71.22	73.36	73.11	72.43
100 Italian liiraa	0.333	0.331	0.322	0.340	0.335	0.330	0.340	0.340	0.337
100 Itävallan šillinkä	32.45	32.17	31.70	33.18	32.65	32.01	33.27	33.12	32.77
100 Portugalin escudoa	3.55	3.46	3.39	3.52	3.46	3.40	3.54	3.47	3.42
100 Espanjan pesetaa	3.61	3.58	3.53	3.67	3.62	3.57	3.66	3.65	3.62
100 Japanin jeniä	2.975	2.931	2.880	3.113	3.062	2.961	3.126	3.099	3.055
1 Neuvostoliiton rupla, clearing	7.256	7.148	7.040	7.367	7.230	7.111	7.367	7.301	7.245
1 erityinen nosto- oikeus (SDR)	5.97152	5.88647	5.79542	6.07350	5.95402	5.83459	6.10906	6.03958	6.02064

¹ Kaupallinen kurssi

Taulukko 8. (Jatk.)

Valuutta	Heinäkuu			Elokuu			Syyskuu		
	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin
1 USA:n dollari	5.140	5.074	5.010	4.994	4.940	4.887	5.015	4.918	4.843
1 Kanadan dollari	3.736	3.681	3.634	3.624	3.564	3.524	3.617	3.552	3.496
1 Englannin punta	7.870	7.671	7.481	7.453	7.356	7.283	7.399	7.256	7.087
1 Irlannin punta	7.090	7.067	7.046	7.082	6.665	6.615	6.661	6.632	6.593
100 Ruotsin kruunua	72.05	71.93	71.76	71.76	71.41	71.10	71.43	71.27	71.15
100 Norjan kruunua	68.40	68.03	67.44	67.76	67.31	66.93	67.50	67.17	66.71
100 Tanskan kruunua	63.43	63.06	62.79	64.17	63.72	63.43	64.26	63.77	63.18
100 Islannin kruunua	12.69	12.58	12.47	12.50	12.40	12.25	12.58	12.38	12.22
100 D-markkaa	238.54	235.78	233.34	240.76	239.66	238.24	243.12	241.14	239.27
100 Hollannin floriniä	211.75	209.25	207.22	213.32	212.56	211.39	215.22	213.60	211.98
100 Belgian frangia ¹	11.540	11.460	11.390	11.630	11.580	11.520	11.730	11.646	11.560
100 Sveitsin frangia	297.40	290.80	286.19	298.81	297.48	294.91	300.35	297.72	293.72
100 Ranskan frangia	73.79	73.42	73.15	74.15	73.68	73.27	74.40	73.79	73.34
100 Italian liiraa	0.350	0.345	0.340	0.350	0.350	0.346	0.353	0.351	0.350
100 Itävallan šillinkiä	33.95	33.55	33.21	34.21	34.09	33.89	34.62	34.31	34.03
100 Portugalin escudoa	3.47	3.45	3.43	3.44	3.41	3.39	3.41	3.39	3.36
100 Espanjan pesetaa	3.73	3.70	3.67	3.71	3.69	3.68	3.70	3.68	3.67
100 Japanin jeniä	3.258	3.201	3.126	3.248	3.209	3.171	3.206	3.182	3.155
1 Neuvostoliiton rupla, clearing	7.338	7.313	7.285	7.324	7.278	7.242	7.309	7.255	7.225
1 erityinen nosto- oikeus (SDR)	6.04431	6.02488	5.99517	6.01491	5.96080	5.92345	6.01701	5.94398	5.91166

¹ Kaupallinen kurssi

Valuutta	Lokakuu			Marraskuu			Joulukuu		
	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin
1 USA:n dollari	5.026	4.896	4.835	5.029	4.959	4.892	4.963	4.907	4.802
1 Kanadan dollari	3.624	3.532	3.484	3.621	3.583	3.539	3.607	3.562	3.486
1 Englannin punta	7.115	7.005	6.927	7.172	7.072	6.994	7.116	7.055	6.978
1 Irlannin punta	6.701	6.669	6.643	6.736	6.685	6.625	6.754	6.712	6.684
100 Ruotsin kruunua	71.50	71.26	71.10	71.49	71.33	71.16	71.37	71.11	70.80
100 Norjan kruunua	66.92	66.74	66.62	66.92	65.99	65.21	65.62	65.29	65.01
100 Tanskan kruunua	65.19	64.89	64.23	65.50	64.95	64.43	65.72	65.23	64.88
100 Islannin kruunua	12.54	12.36	12.29	12.52	12.43	12.32	12.38	12.31	12.13
100 D-markkaa	245.66	244.46	242.53	247.33	245.00	242.54	248.14	246.49	245.15
100 Hollannin floriniina	217.40	216.31	214.69	218.85	216.85	214.70	219.53	218.09	216.93
100 Belgian frangia ¹	11.830	11.780	11.700	11.900	11.795	11.690	11.930	11.853	11.790
100 Sveitsin frangia	300.81	298.52	293.54	297.09	294.35	290.77	298.03	294.43	290.55
100 Ranskan frangia	75.14	74.81	74.21	75.65	75.06	74.51	75.89	75.24	74.91
100 Italian liiraa	0.356	0.355	0.353	0.359	0.355	0.353	0.359	0.357	0.356
100 Itävallan šillinkiä	35.46	34.81	34.48	35.17	34.83	34.50	35.25	35.05	34.87
100 Portugalin escudoa	3.39	3.37	3.35	3.36	3.35	3.33	3.36	3.33	3.31
100 Espanjan pesetaa	3.71	3.69	3.65	3.68	3.66	3.64	3.67	3.66	3.64
100 Japanin jeniä	3.187	3.139	3.071	3.087	3.049	3.019	3.048	3.025	3.003
1 Neuvostoliiton rupla, clearing	7.304	7.252	7.227	7.299	7.263	7.233	7.279	7.242	7.175
1 erityinen nosto-oikeus (SDR)	5.95441	5.92550	5.90038	5.95601	5.93316	5.91111	5.93678	5.91076	5.86397

¹ Kaupallinen kurssi

Taulukko 9.

SUOMEN PITKÄAIKAINEN ULKOMAINEN VELKA JA SAAMINEN 1986, MILJ. MK

	Saldo 31.12. 1985	Nostot 1986	Kuole- tukset 1986	Netto- nostot 1986	Kurssi- vaikutus 1986	Saldo 31.12. 1986
RAHOITUSLAINAT	63 228	19 041	12 934	+ 6 107	- 359	68 976
Yksittäisvelkakirjalainat	24 881	2 772	5 202	- 2 430	- 328	22 123
Joukkovelkakirjalainat	38 347	16 269	7 732	+ 8 537	- 31	46 853
Obligaatiolainat	27 863	12 019	6 032	+ 5 987	+ 96	33 946
Debentuurilainat	3 756	3 291	621	+ 2 670	- 325	6 101
Talletustodistuslainat	678	—	282	- 282	- 60	336
Private placement -lainat	5 994	959	768	+ 191	+ 261	6 446
Lainat Maailmanpankilta	56	—	29	- 29	- 3	24
TUONTILUOTOT	2 892	279	994	- 715	- 105	2 072
Laiva- ja lentokoneluotot	1 132	97	542	- 445	- 59	628
Muut tuontiluotot	1 760	182	452	- 270	- 46	1 444
VUOKRAUSLUOTOT	243	1	2	- 1	- 28	214
SUORAT SIOITUKSET	3 274	1 688	169	+ 1 519	- 2	4 791
Oma pääoma	2 860	1 664	143	+ 1 521	- 6	4 375
Osakasluotot	414	24	26	- 2	+ 4	416
PORTFOLIOSIOITUKSET	6 313	3 576	2 930	+ 646	-	6 959
JÄSENOSUUDET¹	652	261	174	+ 87	-	739
PITKÄAIKAINEN BRUTTOVELKA^{1,2}	76 602	24 846	17 203	+ 7 643	- 494	83 751
RAHOITUSLAINAT	847	250	78	+ 172	- 80	939
VIENTILUOTOT	6 539	1 000	1 516	- 516	- 500	5 523
KEHITYSLUOTOT	273	97	4	+ 93	-	366
SUORAT SIOITUKSET	10 524	3 619	142	+ 3 477	- 371	13630
Oma pääoma	9 248	2 914	103	+ 2 811	- 330	11 729
Osakasluotot	1 276	705	39	+ 666	- 41	1 901
JÄSENOSUUDET¹	1 654	266	-	+ 266	-	1 920
PITKÄAIKAINEN BRUTTOSAAMINEN²	19 837	5 232	1 740	+ 3 492	- 951	22 378
PITKÄAIKAINEN NETTOVELKA	56 765	19 614	15 463	+ 4 151	+ 457	61 373

¹ Velkaan sisältyvät velkakirjojen muodossa maksetut jäsenosuudet kansainvälisissä rahoituslaitoksissa ja saamiseen Suomen jäsenosuudet kansainvälisissä rahoituslaitoksissa.

² Velka- ja saamissaldot on laskettu saldopäivämäärän kurssien mukaan, nostot ja kuoletukset tapahtumapäivän keskipurssin mukaan.

Taulukko 10.

**KOTIMAINEN CLEARINGLIIKE: VAIHDETTUJEN PANKKIVEKSELIEN JA SHEKKIEN
SEKÄ TILISIIRTOJEN LUKUMÄÄRÄ JA ARVO 1984 — 1986**

Vuosi ja kuukausi	Pääkonttori		Haarakonttorit ¹		Yhteensä	
	Lukumäärä 1 000 kpl	Arvo milj.mk	Lukumäärä 1 000 kpl	Arvo milj.mk	Lukumäärä 1 000 kpl	Arvo milj.mk
1984	112 179	475 412	208	13 189	112 387	488 601
1985	133 684	553 345	192	16 633	133 876	569 978
1986	159 105	604 292	61	13 451	159 166	617 743
1986						
Tammikuu	12 298	51 232	16	2 176	12 314	53 408
Helmikuu	11 121	49 697	15	1 577	11 136	51 274
Maaliskuu	11 669	43 058	14	1 275	11 683	44 333
Huhtikuu	13 761	55 755	2	926	13 763	56 681
Toukokuu	13 596	46 562	1	677	13 597	47 239
Kesäkuu	12 454	54 505	2	736	12 456	55 241
Heinäkuu	13 795	50 860	2	821	13 797	51 681
Elokuu	12 729	49 630	1	1 534	12 730	51 164
Syyskuu	13 575	50 568	2	959	13 577	51 527
Lokakuu	13 977	53 240	2	1 044	13 979	54 284
Marraskuu	12 453	46 174	2	769	12 455	46 943
Joulukuu	17 677	53 011	2	957	17 679	53 968

¹ Clearing lopetettiin maaliskuun 1986 lopussa muissa haarakonttoreissa paitsi Turussa ja Tampereella.

Taulukko 11.

SETELINANTO 1981—1986, MILJ. MK

Päivä	Setelinanto-oikeus			Käytetty setelinanto-oikeus			Setelinantovara	
	Ensisijainen kate	Toissijainen kate	Yhteensä	Liikkeessä olevat setelit	Vaadittaessa maksettavat sitoumukset	Shekki-luotoista nostamatta		
31.12								
1981	9 350	1 308	10 658	5 152	144	2	5 298	5 360
1982	11 109	1 500	12 609	5 572	64	2	5 638	6 971
1983	9 491	1 500	10 991	6 029	88	2	6 119	4 872
1984	19 911	1 500	21 411	6 744	1 067	0	7 811	13 600
1985	23 056	1 500	24 556	7 304	679	—	7 983	16 573
1986	14 617	1 500	16 117	7 856	139	—	7 995	8 122
1986								
31.1.	22 821	188	23 009	6 710	268	—	6 978	16 031
28.2.	21 946	1 026	22 972	6 753	266	—	7 019	15 953
27.3.	19 559	1 500	21 059	7 082	312	—	7 394	13 665
30.4.	17 888	1 500	19 388	7 330	295	—	7 625	11 763
30.5.	16 622	1 500	18 122	7 280	329	—	7 609	10 513
30.6.	16 378	1 500	17 878	7 381	171	—	7 552	10 326
31.7.	15 190	1 500	16 690	7 304	220	—	7 524	9 166
29.8.	11 442	1 500	12 942	7 190	173	—	7 363	5 579
30.9.	14 027	1 500	15 527	7 126	151	—	7 277	8 250
31.10.	15 157	1 500	16 657	7 192	166	—	7 358	9 299
28.11.	13 664	1 500	15 164	7 237	154	—	7 391	7 773
31.12.	14 617	1 500	16 117	7 856	139	—	7 995	8 122

Taulukko 12.

LIKKEESSÄ OLEVAT SETELIT JA METALLIRAHAT VUOSIEN 1981–1986 LOPUSSA, MILJ. MK

Rahalaji	1981	1982	1983	1984	1985	1986
SETELIT						
UUDET						
1 000 mk	497.8
500 "	1 655.8	1 925.1	2 173.0	2 659.8	2 984.3	2 815.1
100 "	2 611.3	2 728.1	2 890.7	3 101.5	3 247.7	3 410.6
50 "	462.8	476.1	498.2	557.5	611.9	661.2
10 "	329.9	345.1	362.0	389.5	429.6	441.9
5 "	86.4	90.8	98.5	29.1	23.3	22.1
1 "	6.4	6.5	6.7	6.8	6.9	7.0
Yhteensä	5 152.6	5 571.7	6 029.1	6 744.2	7 303.7	7 855.7
VANHAT						
10 000–100 vmk	8.2	8.2	8.2	8.2	8.2	8.2
50–5 "	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2
Yhteensä	9.4	9.4	9.4	9.4	9.4	9.4
Kaikkiaan	5 162.0	5 581.1	6 038.5	6 753.6	7 313.1	7 865.1
METALLIRAHAT						
UUDET						
50 mk	24.4	42.7	63.4	62.6	75.9	75.5
25 "	19.9	19.9	19.9	19.9	19.9	19.9
10 "	39.2	38.4	38.4	38.5	38.4	38.4
5 "	28.5	30.1	32.1	169.6	202.7	221.3
1 "	197.5	214.6	234.1	243.8	256.8	273.6
50 p	45.8	50.0	55.3	56.9	60.7	63.7
20 "	38.7	42.9	46.8	49.8	54.0	57.6
10 "	20.6	23.0	24.8	26.1	27.8	29.2
5 "	18.7	19.9	21.2	22.3	23.5	24.4
1 "	9.3	8.8	8.5	8.2	8.1	8.0
Yhteensä	442.6	490.3	544.5	697.7	767.8	811.6
VANHAT						
1 000–1 vmk	15.2	15.2	15.2	15.2	15.2	15.2
50–1 vp	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
Yhteensä	15.7	15.7	15.7	15.7	15.7	15.7
Kaikkiaan	458.3	506.0	560.2	713.4	783.5	827.3

Taulukko 13.

SETELINVALMISTUS JA SETELINPOISTO 1981—1986, MILJ. MK

Setelinvalmistus	1981	1982	1983	1984	1985	1986
SETELIT UUDET						
1 000 mk	10 650.0
500 "	—	—	—	—	200.0	400.0
100 "	2 349.5	2 024.5	362.2	2 679.8	2 183.8	2 647.2
50 "	736.0	—	—	1,288.4	1 796.0	—
10 "	863.7	155.2	824.3	1 081.2	520.0	695.0
5 "	369.2	333.2	344.6	—	—	—
1 "	0.4	—	—	—	—	—
Yhteensä	4 318.8	2 512.9	1 531.1	5 049.4	4 699.8	14 392.2
milj. kpl	198.8	102.4	155.0	160.7	110.2	107.4
Setelinpoisto						
SETELIT UUDET						
1 000 mk	—
500 "	220.5	325.7	383.8	296.5	603.1	324.3
100 "	1 315.0	1 720.0	1 675.0	875.0	1 855.0	1 550.0
50 "	537.5	660.0	660.0	452.5	632.5	665.0
10 "	540.1	570.7	608.3	520.5	689.1	826.3
5 "	273.6	256.1	286.4	396.1	12.0	2.2
1 "	0.1	0.2	0.1	0.1	0.1	—
Yhteensä	2 886.8	3 532.7	3 613.6	2 540.7	3 791.8	3 367.8
milj. kpl	133.2	139.5	149.0	149.8	103.8	112.5
VANHAT						
Yhteensä	0.0	0.0	0.0	0.0	—	—
milj. kpl	0.0	0.0	0.0	0.0	—	—
Kaikkiaan	2 886.8	3 532.7	3 613.6	2 540.7	3 791.8	3 367.8
milj. kpl	133.2	139.5	149.0	149.8	103.8	112.5

Taulukko 14.

SETELIT JA METALLIRAHAT 1986, MILJ. MK

Rahalaji	Vastuu- summa 31.12.1985	Valmis- tettu 1986	Poistettu 1986	Vastuu- summa 31.12.1986	Suomen Pankissa 31.12.1986	Liikkeessä 31.12.1986
SETELIT						
UUDET						
1 000 mk	.	10 650.0	—	10 650.0	10 152.2	497.8
500 "	4 221.0	400.0	324.3	4 296.7	1 481.6	2 815.1
100 "	7 702.0	2 647.2	1 550.0	8 799.2	5 388.6	3 410.6
50 "	3 317.9	—	665.0	2 652.9	1 991.7	661.2
10 "	1 442.4	695.0	826.3	1 311.1	869.2	441.9
5 "	50.4	—	2.2	48.2	26.1	22.1
1 "	10.3	—	—	10.3	3.3	7.0
Yhteensä	16 744.0	14 392.2	3 367.8	27 768.4	19 912.7	7 855.7
milj. kpl	316.4	107.4	112.5	311.3	202.3	109.1
VANHAT						
Yhteensä	9.4	—	—	9.4	0.0	9.4
milj. kpl	11.5	—	—	11.5	0.0	11.5
Kaikkiaan	16 753.4	14 392.2	3 367.8	27 777.8	19 912.7	7 865.1
milj. kpl	327.9	107.4	112.5	322.8	202.3	120.6
METALLIRAHAT						
UUDET						
50 mk	79.3	—	0.8	78.5	3.0	75.5
25 "	20.0	—	—	20.0	0.1	19.9
10 "	38.5	—	—	38.5	0.1	38.4
5 "	264.3	25.0	0.1	289.2	67.9	221.3
1 "	295.0	10.0	0.3	304.7	31.1	273.6
50 p	69.8	4.5	0.1	74.2	10.5	63.7
20 "	58.7	4.0	0.0	62.7	5.1	57.6
10 "	31.6	1.5	0.0	33.1	3.9	29.2
5 "	24.9	1.0	0.0	25.9	1.5	24.4
1 "	8.3	—	0.2	8.1	0.1	8.0
Yhteensä	890.4	46.0	1.5	934.9	123.3	811.6
VANHAT						
1000—100 vmk	15.2	—	—	15.2	0.0	15.2
50 vmk—1 vp	0.5	—	—	0.5	0.0	0.5
Yhteensä	15.7	—	—	15.7	0.0	15.7
Kaikkiaan	906.1	46.0	1.5	950.6	123.3	827.3

TILINTARKASTAJIEN KERTOMUS

Suomen Pankin vuoden 1986 tilien ja toiminnan tarkastuksesta

Eduskunnan valitsemina tilintarkastajina olemme 2.—6.2.1987 suorittaneet Suomen Pankin tilinpäätöksen ja kirjanpidon sekä hallinnon tarkastuksen tilivuodelta 1986 hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa.

Pankin tarkastusosasto on tilivuoden aikana tarkastanut pankin kirjanpitoa ja toimintaa. Olemme perehtyneet sisäisestä tarkastuksesta laadittuihin kertomuksiin.

Olemme lukeneet pankin tilinpäätöskertomuksen ja saaneet johtokunnalta pankin toimintaa koskevia selostuksia.

Tilinpäätös, joka osoittaa voittoa 44 163 127,80 markkaa, on laadittu eduskunnan pankkivaltuusmiesten vahvistamien tilinpäätösperusteiden ja voimassa olevien säännösten mukaisesti.

Edellä olevan perusteella ja koska tarkastuksemme ei ole antanut aihetta huomautuksiin, esitämme tuloslaskelman ja taseen vahvistamista ja vastuuvapauden myöntämistä johtokunnalle tarkastamaltamme tilivuodelta.

Helsingissä helmikuun 6. päivänä 1987

Peter Muurman

Matti Vesterinen

Kalevi Mattila

Pentti Mäki-Hakola

Håkan Malm

./ Kalervo Virtanen KHT

EDUSKUNNAN PANKKIVALTUUSMIEHET VUODEN 1986 LOPUSSA

Matti Jaatinen (puheenjohtaja)
Erkki Liikanen (varapuheenjohtaja)
Matti Majjala
Aarne Saarinen
Pirkko Työläjärvi
Mauri Miettinen
Veikko Vennamo
Mikko Jokela
Olli Helminen

SUOMEN PANKIN JOHTOKUNTA VUODEN 1986 LOPUSSA

Eduskunnan pankkivaltuusmiesten vahvistama johtokunnan työnjako

Rolf Kullberg puheenjohtaja	Pankin toiminnan yleinen johto ja valvonta Keskuspankkipolitiikan yleisperiaatteet Johtokunnan edustus Johtokunnan jäsenten toiminnan ja heidän ratkaisujensa asiasisällön valvonta
Pentti Uusivirta	Idänkaupan osastolle kuuluvat asiat Kansainväliset rahalaitokset ja järjestöt Ulkomaisen rahoituksen osastolle kuuluvat asiat Valuutantarkkailuosastolle kuuluvat asiat
Ele Alenius	Haarakonttorit Kassaosastolle kuuluvat asiat Setelipaino SITRA Tietojenkäsittelyosastolle kuuluvat asiat Tutkimusosastolle kuuluvat asiat
Harri Holkeri	Hallinto-osastolle kuuluvat asiat Henkilöstöosastolle kuuluvat asiat Laskentaosastolle kuuluvat asiat Tarkastusosastolle kuuluvat asiat Valuuttaosastolle kuuluvat asiat Valuuttapolitiikan osastolle kuuluvat asiat (paitsi kansainväliset rahalaitokset ja järjestöt)
Seppo Lindblom kauppa- ja teollisuusministeri, virasta vapaa	
Esko Ollila valtiovarainministeri, virasta vapaa	
Markku Puntila vs. jäsen	Kansantalouden osastolle kuuluvat asiat Rahapolitiikan osastolle kuuluvat asiat Rahoitusosastolle kuuluvat asiat Tiedotusosastolle kuuluvat asiat

PÄÄKONTTORI

Johtajat	Osastot	Osastopäälliköt
Eino Helenius		
Pentti Koivikko	Hallinto-osasto Henkilöstöosasto Kassaosasto	Urpo Levo Anton Mäkelä Reijo Mäkinen ylikassanhoitaja Ossi Leppänen Raimo Hyvärinen
Sirkka Hämäläinen	Laskentaosasto Rahoitusosasto	
	Kansantalouden osasto Rahapolitiikan osasto Tiedotusosasto Tietojenkäsittelyosasto Tutkimusosasto	Kari Puumanen Ralf Pauli Antti Heinonen Riitta Jokinen (vs.) Heikki Koskenkylä
Matti Vanhala	Idänkaupan osasto Ulkomaisen rahoituksen osasto Valuutantarkkailuosasto Valuuttaosasto Valuuttapolitiikan osasto	Kari Holopainen Markus Fogelholm Esa Ojanen Kari Pekonen Johnny Åkerholm
Pankkivaltuusmiesten ja johtokunnan sihteeri		Heikki T. Hämäläinen
Sisäinen tarkastus	Tarkastusosasto	Timo Männistö
Turvallisuus		Jyrki Ahvonen turvallisuuspäällikkö
Rakennusprojektit		Bengt Palmroos projektipäällikkö

HAARAKONTTORIT

Konttorit	Konttorinjohtajat
Joensuu Jyväskylä Kotka Kuopio Lahti Mikkeli Oulu Pori Rovaniemi Tampere Turku Vaasa	Hilkka-Liisa Pitkänen Pauli Lähde Anneli Soini (vt.) Pekka Konttinen Kari Lottanen Juhani Huuskonen Juhani Vanhala (vt.) Aarno Alsi (vt.) Renne Kurth Rauno Haikarainen Reino Ylönen Martti Hagman

SETELIPAINO

Toimitusjohtaja Tor-Leif Huggare
Varatoimitusjohtaja Heikki Taipale

SUOMEN PANKKI

Perustettu 1811

Käyntiosoite: Snellmanin aukio, Helsinki

Postiosoite: PL 160, 00101 Helsinki

Puhelinnumero: (90) 1831

Telex: 121224 spfb sf

Sähköosoite: SUOMENPANKKI

Haarakonttorit:

Joensuu: Torikatu 34, PL 80, 80101 Joensuu, puh. (973) 212 16
Jyväskylä: Kauppakatu 21, PL 165, 40101 Jyväskylä, puh. (941) 211 433
Kotka: Keskuskatu 19, PL 211, 48101 Kotka, puh. (952) 182 500
Kuopio: Kauppakatu 25–27, PL 123, 70101 Kuopio, puh. (971) 125 611
Lahti: Torikatu 3, PL 170, 15111 Lahti, puh. (918) 298 31
Mikkeli: Päiviönkatu 15, PL 61, 50101 Mikkeli, puh. (955) 148 40
Oulu: Kajaaninkatu 8, PL 103, 90101 Oulu, puh. (981) 224 366
Pori: Valtakatu 11, PL 110, 28101 Pori, puh. (939) 325 344
Rovaniemi: Valtakatu 23, PL 205, 96201 Rovaniemi, puh. (960) 160 01
Tampere: Hämeenkatu 13, PL 325, 33101 Tampere, puh. (931) 254 20
Turku: Linnankatu 20, PL 373, 20101 Turku, puh. (921) 326 066
Vaasa: Kirkkopuistikko 22, PL 44, 65101 Vaasa, puh. (961) 118 322